ÚŘEDNÍ DOKUMENTY O KONFLIKTU S JUGOSLAVIÍ A ŘECKEM

ÚŘEDNÍ DOKUMENTY O KONFLIKTU S JUGOSLAVIÍ A ŘECKEM

—

AUSWÄRTIGES AMT

1939-41 - Nr. 7

—

PŘEKLAD

1941

NAKLADATELSTVÍ ORBIS, PRAHA

N 13.222

KNIHTISKÁRNA ORBIS, PRAHA

OBSAH

Str.

Vůdcovo provolání k německému národu 17

Úřední prohlášení říšské vlády z 6. dubna 1941 22

Memorandum jako příloha k prohlášení říšské vlády z 6. dubna 1941 27

Nota říšské vlády řecké vládě 40

Memorandum k notě řecké vládě 44

Dokumenty o konfliktu s Jugoslavií 51

I. Utlačování německé národní menšiny v Srbsku a napjatá situace v německo-jugoslávských vztazích až do r. 1933 . . 53

Čís.	Nadpis	Obsah	Str.
1	Řeč poslance dr. Wilhelma Neunera v zasedání jugoslávské skupštiny z 30. března 1924 (Výtah)	Poškozování německé národní menšiny při provádění pozemkové reformy	55
2	Německý Chargé d'Affaires v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí (30. dubna 1924)	Incident v Novém Vrbasu	56
3	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí (27. ledna 1925)	Těžké výtržnosti proti vedoucím německé národní menšiny	57
4	Řeč poslance dr. Hanse Mosera v schůzi jugoslávského národního shromáždění 26. března 1925 (Výtah)	Terorisování německé národní menšiny a těžké výtržnosti proti menšinovým vedoucím při volbách do Národního shromáždění	58
5	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí (14. března 1926)	Rozprava ve skupštině o otázkách, týkajících se německé menšiny	61
6	Resoluce schůze zemských důvěrníků německé strany v Jugoslavii z 18. listopadu 1928	Protest proti oklešťování práv německé národní menšiny v oboru školství	63
7	Petice německé národ. menšiny v Jugoslavii z 27. srpna 1929 adresovaná jugoslávskému ministerskému předsedovi (Výtah)	Protest proti zbavování německé národní menšiny práv v kulturním oboru	66

Čís.	Nadpis	Obsah	Str.
8	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému min. zahraničních věcí (9. září 1929)	Nové utlačování německých menšin v Jugoslavii	69
9	Zápis německého vyslance v Bělehradě o rozhovoru s jugoslávským králem Alexandrem z 21. ledna 1932 (Výtah)	Stížnost do špatných německo-jugoslávských vztahů	70
10	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí 7. června 1933 (Výtah)	Protest proti hanobení říšského kancléře a německé vlády v srbském tisku	72
11	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému min. zahraničních věcí (8. listopadu 1933)	Rozmluva se zahraničním ministrem Jevtićem	73
12	Německý konsul v Záhřebu říšskému ministerstvu zahraničních věcí (20. listopadu 1933)	Vzrůstající nátlak na německý živel v jižním Štyrsku	74
13	Záhřebská resoluce o právu na sebeurčení charvátského národa z 15. ledna 1939, o níž se usnesli charvátští poslanci zvolení 11. prosince 1938 do jugoslávské skupštiny, kteří se ustavili jako charvátské Národní shromáždění	Charvátský požadavek sebeurčení	79
	II. Německé snahy o dorozumění	. . . . .	81
14	Zápis říšského ministra zahraničních věcí svob. pána von Neuratha o rozmluvě jugoslávského vyslance s říšským kancléřem (9. března 1934)	Rozhovor o posílení německo-jugoslávských hospodářských styků	83
15	Vývody jugoslávského ministra obchodu Demetroviće při recepci novinářů v Bělehradě 11. května 1934	Význam německo-jugoslávské obchodní smlouvy z 1. května 1934 pro Jugoslavii	84
16	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí (8. června 1934)	Kladný článek „Politiky" u příležitosti vstoupení v platnost německo-jugoslávské obchodní smlouvy	85
17	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí (20. října 1934)	Účast ministerského předsedy Göringa při pohřbu krále Alexandra	86
18	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí (22. října 1934)	Hluboký dojem německých projevů sympatií u příležitosti zavraždění krále Alexandra a zvláště z vyslání ministerského předsedy Göringa, jako osobního zástupce Vůdce k pohřebním slavnostem	87
19	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí (9. listopadu 1934)	Slyšení u prince vladaře	89

Čís.	Nadpis	Obsah	Str.
20	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí (9. září 1935)	Odevzdání prizrenského rukopisu zákoníku cara Dušana jugoslávské vládě	90
21	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí (16. června 1936)	Návštěva presidenta Říšské banky dr. Schachta v Bělehradě	91
22	Německý Chargé d'Affaires v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí (6. října 1936)	Návštěva německých frontových bojovníků v Jugoslavii	93
23	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí (1. února 1937)	Příznivý dojem Vůdcova projevu v Jugoslavii	94
24	Proslov říšského ministra zahraničních věcí svob. pána von Neuratha při recepci u jugoslávského ministerského předsedy Stojadinoviće v Bělehradě 7. června 1937 (Výtah)	Německá mírová politika a spolupráce mezi Jugoslavií a Německem	95
25	Telegram jugoslávského ministerského předsedy Stojadinoviće Vůdci a říšskému kancléři z 10. června 1937	Poděkování za návštěvu říšského ministra zahraničních věcí v Bělehradě	96
26	Telegram Vůdce a říšského kancléře jugoslávskému ministerskému předsedovi Stojadinovićovi z 10. června 1937	Přání, aby se dosáhlo spolupráce mezi Německem a Jugoslavií	96
27	Zápis legačního rady dr. Busse z říšského min. zahraničních věcí z 16. července 1937	Projevy jugoslávského minist. předsedy Stojadinoviće o návštěvě říšského ministra zahraničních věcí v Bělehradě	96
28	Zápis o rozhovorech konaných u příležitosti přijetí jugoslávského ministerského předsedy a zahraničního ministra Stojadinoviče u Vůdce a říšského kancléře dne 17. ledna 1938	Německá mírová politika a německé vztahy k Jugoslavii; postavení Jugoslavie k jejím sousedním státům a k Německé říši	97
29	Úřední prohlášení jugoslávské vlády z 14. března 1938	Jugoslávské stanovisko k spojení Rakouska s Německou říší	100
30	Zápis státního tajemníka říšského min. zahraničních věcí von Mackensena o návštěvě jugoslávského vyslance 17. března 1938	Sdělení jugoslávského vyslance o nařízení jugoslávským pohraničním úřadům, aby přátelsky spolupracovaly s německými zástupci	101
31	Zpráva Deutsches Nachrichtenbüro o řeči Vůdce v Št. Hradci (3. dubna 1938) (Výtah)	Ocenění postoje Jugoslavie při spojení Rakouska s Německou říší	101
32	Výtah z řeči Vůdce a říšského kancléře před velkoněmeckým říšským sněmem ze dne 30. ledna 1939	Německé přátelství k Jugoslavii	102
33	Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí 4. února 1939	Nový jugoslávský ministerský předseda — patří k nejlepším přátelům Francie	103

Čís.	Nadpis	Obsah	Str.
34	Zápis o rozhovoru říšského ministra zahraničních věcí von Ribbentropa s jugoslávským ministrem zahraničních věcí Cincar-Markovićem ze dne 7. února 1939	Ujištění o trvání jugoslávské politiky přátelství vůči Německé říši	103
35	Vůdcův projev u příležitosti hostiny na počest jugoslávského prince vladaře (1. června 1939) (Výtah)	Německo-jugoslávské přátelství	104
36	Odpověď jugoslávského prince vladaře (1. června 1939) (Výtah)	Německo-jugoslávské přátelství	105
37	Výtah z Vůdcova projevu před velkoněmeckým říšským sněmem z 6. října 1939	Německé přání, aby se udržely přátelské styky s Jugoslavií	106
	III. Protineutrální chování Jugoslavie za války		**107**
38	Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě francouzskému ministerstvu války 18. března 1939	Sdělení jugoslávského generálního štábu o postoji Jugoslavie v případě války	109
39	Zápis o rozmluvě referenta pro střední Evropu v polském ministerstvu zahraničních věcí Knolla s tiskovým přidělencem jugoslávského vyslanectví ve Varšavě Marešem 9. června 1939 (Výtah)	Proměna politického postoje Jugoslavie po odchodu ministerského předsedy Stojadinoviče	110
40	Francouzský ministerský předseda, ministr národní obrany a ministr války Daladier vrchnímu veliteli francouzských vojsk v Levantě, generálu Weygandovi (19. července 1939)	Zřízení expedičního sboru na Východě	111
41	Francouzský ministr zahraničních věcí francouzskému ministru války, generálnímu štábu a generálu Jametovi, generálnímu tajemníku Nejvyšší rady na obranu země (23. srpna 1933) (Výtah)	Rozhovor s náčelníkem jugoslávského generálního štábu o Soluni	113
42	Vrchní velitel francouzských vojsk v Levantě generál Weygand francouzskému ministerstvu války 3. září 1939 (Výtah)	Žádost o zaslání spisů o Soluni ze světové války	114
43	Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě francouzskému ministerstvu války 5. září 1939	Jugoslávské svolení k transitu všech transportů válečného materiálu do Polska	115
44	Vrchní velitel francouzských vojsk na Blízkém východě generál Weygand vrchnímu veliteli francouzského vojska generálu Gamelinovi 8. září 1939	Návrh na označení expedičního sboru na Východě	116
45	Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí 9. září 1939 (Výtah)	Jugoslávský zákaz transitu německého materiálu; zabránění jugoslávským dodávkám do Maďarska	118

Čís.	Nadpis	Obsah	Str.
46	Vrchní velitel francouzského vojska generál Gamelin vrchnímu veliteli francouzských vojsk na Blízkém východě generálu Weygandovi 10. září 1939	Odpověď na č. 44	119
47	Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě francouzskému ministerstvu války 11. září 1939 (Výtah)	Vojenská sdělení jugoslávského generálního štábu	120
48	Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě francouzskému ministerstvu války 13. září 1939	Zamýšlená změna jugoslávských spojovacích důstojníků u generála Gamelina	121
49	Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí 31. října 1939 (Výtah)	Výroky jugoslávského ministerského předsedy o situaci v Německu a o spojeneckém vedení války	123
50	Francouzský ministerský předseda a ministr zahraničních věcí Daladier ministerstvu války a vrchnímu veliteli francouzského vojska generálu Gamelinovi (10. listopadu 1939) (Výtah)	Zvýšení výkonnosti jugoslávských železnic do Soluně, dodávky francouzského válečného materiálu Jugoslavii	125
51	Vrchní velitel francouzského vojska generál Gamelin francouzskému ministerskému předsedovi, ministru národní obrany a ministru války Daladierovi 27. listopadu 1939	Vyslání francouzských spojovacích důstojníků do Bělehradu a vyslání jugoslávské vojenské mise do Francie	127
52	Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí 5. prosince 1939	Porady s Jugoslavií o válečných dodávkách a o spolupráci generálních štábů	129
53	Zápis vrchního velitele francouzských vojsk na Blízkém východě generála Weyganda o intervenci spojenců na Balkáně, 9. prosince 1939 (Výtah)	Přednosti zahájení boje na balkánském bojišti jako základny pro obchvatný nápor proti Německu	130
54	Vrchní velitel francouzského vojska generál Gamelin francouzskému ministerskému předsedovi, ministru národní obrany a ministru války Daladierovi 11. prosince 1939 (Výtah)	Vedení vojenských porad spojenců, Francie s Jugoslavií, Rumunskem a Řeckem.	131
55	Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě vrchnímu veliteli francouzského vojska (kabinet) pro francouzského ministerského předsedu, ministra národní obrany a ministra války, generální štáb vojska — II. bureau, 20. prosince 1939	Poslání majora Caroleta	132
56	Zápis vrchního velitele francouzského vojska generála Gamelina o účasti francouzsko-britských válečných sil při operacích ve Finsku (10. března 1940) (Výtah)	Přednosti akce na Balkáně	134

Čís.	Nadpis	Obsah	Str.
57	Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě vrchnímu veliteli francouzského vojska na Blízkém východě generálu Weygandovi 29. března 1940	Výroky jugoslávského ministra války generála Nedića	136
58	Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí 16. dubna 1940	Rozhovor s generálem Nedićem o znovuzahájení porad generálních štábů a o vyslání spojovacího důstojníka ke generálu Weygandovi	137
59	Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí 19. dubna 1940 (Výtah)	Tajná jednání jugoslávského generálního štábu s Francií	139
60	Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě francouzskému min. války 19 dubna 1940 (Výtah)	Způsob vojenské spolupráce mezi Jugoslavií a Francií	140
61	Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě francouzskému ministerstvu války 23. dubna 1940 (Výtah)	Jugoslávská sdělení o přesunech vojska v Italii a v Německu	141
62	Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí 22. května 1940 (Výtah)	Prohlášení jugoslávských osobností o situaci v Německu	143
63	Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí 27. května 1940	Prohlášení jugoslávského ministra zahraničních věcí o náladě v Německu	145
64	Zápis vrchního velitele francouzského vojska generála Weyganda z 27. května 1940 (Výtah)	Odročení soluňského podniku	146
65	Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí 4. června 1940 (Výtah)	Prohlášení jugoslávského ministerského předsedy o situaci v Německu	147
66	Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí 10. června 1940 (Výtah)	Prohlášení ministra na jugoslávském dvoře o situaci v Německu	149
67	Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí 11. června 1940	Ujištění jugoslávského ministra zahraničních věcí, že Jugoslavie se postaví po bok západním mocnostem, kdyby se změnila situace	152

IV. Přistoupení Jugoslavie k Paktu tří mocností. Bělehradský státní převrat. Srbsko nástrojem anglické válečné politiky 153

68	Protokol o přistoupení Jugoslavie k Paktu tří mocností, podepsaný ve Vídni (Wien) 25. března 1941		155
69	Nota říšské vlády jugoslávské vládě z 25. března 1941	Potvrzení svrchovanosti a územní nedotknutelnosti Jugoslavie Německem	155

Čís.	Nadpis	Obsah	Str.
70	Nota říšské vlády jugoslávské vládě z 25. března 1941	Německo vzdává se průchodu nebo transitu vojska jugoslávským státním územím	156
71	Nota říšské vlády jugoslávské vládě z 25. března 1941	Německo a Italie zříkají se vojenské pomoci se strany Jugoslavie	156
72	Řeč říšského ministra zahraničních věcí von Ribbentropa po podepsání protokolu o přistoupení Jugoslavie k Paktu tří mocností ve Vídni (Wien) 25. března 1941	Účel Paktu tří mocností: Německá politika míru na Balkáně	157
73	Prohlášení britského státního podtajemníka pro zahraniční záležitosti Butlera v dolní sněmovně 26. března 1941	Britská protestní nota jugoslávké vládě pro přistoupení Jugoslavie k Paktu tří mocností	160
74	Rozhlasový projev britského státního tajemníka pro Indii Ameryho z 26. března 1941 (Výtah)	Výzva k jugoslávskému národu, aby protestoval proti Paktu tří mocností	162
75	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí 26. března 1941	Simovićovy plány státního převratu; rozhovor britského leteckého přidělence s generálem Simovićem o anglické pomoci v případě války	163
76	Německý vojenský přidělenec v Bělehradě vrchnímu velitelství říšské branné moci 27. března 1941	Vyhlášení jugoslávské všeobecné mobilisace, protiněmecké výtržnosti v Bělehradě	164
77	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí 27. března 1941	Protiněmecké výtržnosti v Bělehradě; situace prince vladaře a bývalých jugoslávských ministrů	164
78	Zpráva Reuterovy agentury z 27. března 1941	Proklamace jugoslávského krále Petra II.	165
79	Zpráva agentury Globereut z 27. března 1941	Dopis krále Petra II. příteli v Anglii	165
80	Projev britského ministerského předsedy Winstona Churchilla před ústřední radou národního svazu konservativních a unionistických sdružení v Londýně 27. března 1941 (Výtah)	Vítání bělehradského státního převratu a slib pomoci Jugoslavii	166
81	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí 28. března 1941	Britská protestní nota proti přistoupení Jugoslavie k Paktu tří mocností	166
82	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí 28. března 1941	Urážka německého vyslance v Bělehradě	167
83	Zpráva Reuterovy agentury z 28. března 1941	Prohlášení britského státního tajemníka pro Indii Ameryho o státním převratu v Jugoslavii	167

Čís.	Nadpis	Obsah	Str.
84	Zpráva Reuterovy agentury z Ottawy z 28. března 1941	Stanovisko kanadského ministerského předsedy a kanadské dolní sněmovny k bělehradskému státnímu převratu	168
85	Zpráva Reuterovy agentury z 28. března 1941	Prohlášení jihoafrického premiéra k bělehradskému státnímu převratu	169
86	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí 29. března 1941	Omluvení jugoslávského ministra války pro útok na pomocníka německého vojenského přidělence	169
87	Župní pohraniční úřad štyrského župního vedení říšskému ministerstvu zahraničních věcí 29. března 1941	Protiněmecké projevy v Novém Sadě (Novisad)	169
88	Župní pohraniční úřad štyrského župního vedení říšskému ministerstvu zahraničních věcí 29. března 1941	Protiněmecké výtržnosti v Mariboru; zavření jugoslávských hranic	170
89	Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí 30. března 1941	Pronásledování příslušníků německé národnosti. Protest a výstraha v jugoslávském ministerstvu zahraničních věcí	170
90	Německý vojenský přidělenec v Bělehradě vrchnímu velitelství branné moci 30. března 1941	Pozadí a význam státního převratu	171
91	Vrchní velitelství branné moci říšskému ministerstvu zahraničních věcí 30. března 1941	Zavraždění příslušníků německé národnosti	172
92	Německý vojenský přidělenec v Bukurešti vrchnímu velitelství branné moci 30. března 1941	Jugoslávská mobilisační opatření	172
93	Župní pohraniční úřad štyrského župního vedení říšskému ministerstvu zahraničních věcí 31. března 1941	Příchod německých uprchlíků z Jugoslavie	173
94	Župní pohraniční úřad štyrského župního vedení říšskému ministerstvu zahraničních věcí 1. dubna 1941	Pronásledování příslušníků německé národnosti v Jugoslavii	173
95	Župní pohraniční úřad štyrského župního vedení říšskému ministerstvu zahraničních věcí 1. dubna 1941	Příchod běženeckých transportů z Jugoslavie	174
96	Německý konsul v Bostonu říšskému ministerstvu zahraničních věcí 1. dubna 1941	„Providence Sunday Journal" o pozadí bělehradského státního převratu	174
97	Německý Chargé d'Affaires v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí 2. dubna 1941	Doručení zprávy o přepadeních a týrání příslušníků německé národnosti	175
98	Zpráva Deutsches Nachrichtenbüro z 2. dubna 1941	Vyhrožování příslušníkům německé národnosti „druhým Brombergem"	180

Čís.	Nadpis	Obsah	Str.
99	Telefonická zpráva tiskového referenta německého vyslanectví v Lisabonu z 2. dubna 1941	Anglický tisk k bělehradskému státnímu převratu	181
100	Prohlášení britského státního podtajemníka pro zahraniční záležitosti Butlera v dolní sněmovně 2. dubna 1941	Zatčení bývalého jugoslávského ministerského předsedy Stojadinoviće, uprchnuvšího do Řecka, britskými úřady na přání jugoslávské vlády	182
101	Německý generální konsul v Chicagu říšskému ministerstvu zahraničních věcí 7. dubna 1941	„Chicago Times" o pozadí a významu bělehradského státního převratu	183
102	Vrchní velitelství říšské branné moci říšskému ministerstvu zahraničních věcí 10. dubna 1941	Vyzvědačská a sabotážní činnost britského konsulátu ve Skoplji	184
	Dokumenty o konfliktu s Řeckem.		185
103	Protokol o zasedání ve francouzském ministerstvu války 9. dubna 1939 (Výtah)	Žádost Řecka o navázání styků s Francií	187
104	Záznam, nalezený ve francouzském ministerstvu zahraničních věcí (12. dubna 1939)	Dotaz řeckého vyslance v Londýně o postoji Anglie vůči domněle bezprostředně hrozícímu obsazení Korfu Italií	187
105	Zápis náčelníka generálního štábu francouzského vojska generála Georgese z 12. května 1939 (Výtah)	Rozhovor s řeckým vyslancem Politisem o spolupráci Řecka se západními mocnostmi	188
106	Vrchní velitel francouzských vojsk na Blízkém východě generál Weygand francouzskému ministerstvu války 4. září 1939 (Výtah)	Možnost přípravných francouzských opatření v Soluni se svolením řecké vlády	190
107	Vlastnoruční dopis vrchního velitele francouzských vojsk na Blízkém východě generála Weyganda vrchnímu veliteli francouzského vojska generálu Gamelinovi 9. září 1939	Přípravy pro soluňský podnik; vyslání důstojníka řeckého generálního štábu ke generálu Weygandovi	191
108	Francouzský námořní přidělenec v Athénách francouzskému námořnímu ministerstvu 13. září 1939 (Výtah)	Řecko uděluje transitní povolení pro zásilky letadel z Francie do Polska	196
109	Vrchní velitel francouzských vojsk na Blízkém východě generál Weygand vrchnímu veliteli francouzského vojska generálu Gamelinovi 15. září 1939	Jednání s náčelníkem III. řeckého bureau; výzbroj expedičního sboru na Blízkém východě leteckými silami	197
110	Zápis pro francouzskou ministerskou radu z 20. září 1939 (Výtah)	Řecko odmítá obnovení přátelské smlouvy s Italií	199
111	Zápis podředitele evropské sekce francouzského ministerstva zahraničních věcí z 20. září 1939 (Výtah)	Ochota Řecka k tajné spolupráci s Francií a s Anglií	200

Čís.	Nadpis	Obsah	Str.
112	Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva 5. října 1939	Názor řecké vlády o případném vylodění spojeneckého vojska v Soluni	201
113	Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva 13. října 1939	Transport polských uprchlíků do Francie; zabránění zabavení polských lodí	203
114	Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva 18. října 1939 (Výtah)	Transport polských kontingentů do Francie	207
115	Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva 24. října 1939 (Výtah)	Odtransportování důstojníků a vojáků polské armády a letectva do Francie	209
116	V kabinetu francouzského ministerstva války vypracované resumé o zkoumání generálního štábu francouzské armády o „vojenských opatřeních, provedených jihovýchodoevropskými státy", 24. října 1939 (Výtah)	Řecká ochota k spolupráci při spojeneckých operacích	212
117	Zpráva francouzského námořního přidělence v Athénách 30. října 1939 (Výtah)	Řecké obchodní loďstvo a Anglie	213
118	Francouzský vojenský přidělenec v Athénách francouzskému ministerskému předsedovi ministru národní obrany a války 30. října 1939 (Výtah)	Rozhovor s generálem Papagosem	214
119	Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva 31. října 1939	Italsko-řecké vztahy	216
120	Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva 1. listopadu 1939	Evakuace Poláků	217
121	Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva 3. listopadu 1939 (Výtah)	Evakuace Poláků	221
122	Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva 29. listopadu 1939 (Výtah)	Evakuace Poláků	222
123	Francouzský vojenský přidělenec v Athénách francouzskému ministerstvu války 4. prosince 1939	Přání řeckého náčelníka generálního štábu, aby se konaly vojenské porady s Francií a s Anglií	225
124	Francouzský vojenský přidělenec v Athénách francouzskému ministerstvu války 8. prosince 1939	Řecko je ochotno poskytnouti Francii a Anglii vojenské informace	22

Čís.	Nadpis	Obsah	Str.
125	Vrchní velitel francouzského vojska generál Gamelin vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva 15. prosince 1939	Vyslání plukovníka Mariota do Řecka	227
126	Dotazník, vypracovaný francouzským generálním štábem z 15. prosince 1939	Program vojenského průzkumu v Řecku	229
127	Zpráva francouzského námořního přidělence v Athénách z 22. prosince 1939	Informace generálního štábu řeckého válečného loďstva o severořeckých přistavecn	233
128	Zápis vrchního velitele francouzského vojska generála Gamelina o případné spojenecké intervenci na Balkáně ze 4. ledna 1940 (Výtah)	Ochota řeckého generálního štábu zajistiti vylodění spojeneckého expedičního sboru v Soluni	239
129	Říšské ministerstvo zahraničních věcí německému vyslanci v Athénách 12. ledna 1940	Příkaz k protestu proti nastávajícímu neutralitě se příčícímu pronájmu nebo prodeji řeckých lodí spojencům	240
130	Německé vyslanectví v Haagu říšskému ministerstvu zahraničních věcí 23. ledna 1940	Nastávající pronajmutí 50 až 60 řeckých lodí britské vládě	241
131	Zápis vrchního velitele francouzského vojska generála Gamelina o francouzsko-britské vojenské politice na Balkáně a na Středním východě z 6. března 1940 (Výtah)	Záměry, aby hlavní francouzské síly byly zasazeny v soluňské oblasti	242
132	Armádní generál Weygand, vrchní velitel bojiště ve východním Středomoří, vrchnímu veliteli francouzského vojska generálu Gamelinovi 14. března 1940 (Výtah)	Průzkumné cesty francouzských důstojníků v Řecku za podpory řeckého generálního štábu	244
133	Zápis vrchního velitelství říšského válečného loďstva z 25. dubna 1940	Řecká plavba jako zásobovatel nepřítele	246
134	Francouzská admiralita francouzskému ministerstvu zahraničních věcí 19. května 1940	Řecko je ochotno převzít tajné materiál pro spojenecké vojsko určené z lodí na přistání	248
135	Říšské ministerstvo zahraničních věcí německému vyslanci v Ankaře 2, srpna 1940	Příkaz k protestu proti donucování řeckých námořníků k plavbám do Anglie	249
136	Říšské ministerstvo zahraničních věcí německému vyslanci v Athénách 24. srpna 1940	Poukaz na následky neustálého dávání tonáže k disposici Anglii	250
137	Zápis o přijetí řeckého vyslance v Berlíně (Berlin) říšským ministrem zahraničních věcí von Ribbentropem ve Fuschlu 26. srpna 1940	Výstraha před následky jednostranného protianglického postoje Řecka	250
138	Řeč britského státního tajemníka pro Indii Ameryho v Newmarketu 1. prosince 1940	Řecko, jako výchozí postavení pro ofensivu proti Německu	251

Čís.	Nadpis	Obsah	Str.
139	Řeč britského ministerského předsedy Winstona Churchilla v dolní sněmovně 19. prosince 1940	Vyslání britských leteckých sil do Řecka	252
140	Výtah z Vůdcovy řeči v berlínském Sportovním paláci 30. ledna 1941	Odhodlání vystoupiti proti Anglii též na Balkáně	252
141	Vrchní velitelství branné moci říšskému ministerstvu zahraničních věcí 7. března 1941	Přehled vyslání britských leteckých sil do Řecka od začátku listopadu 1940 až do začátku března 1941	253
142	Vrchní velitelství branné moci říšskému ministerstvu zahraničních věcí 11. března 1941	Hlášení o pohybech britského vojska v Řecku od 1. do 9. března 1941	254
143	Vrchní velitelství branné moci říšskému ministerstvu zahraničních věcí 18. března 1941	Hlášení o pohybech britského vojska v Řecku od 10. do 16. března 1941	255
144	Vrchní velitelství branné moci říšskému ministerstvu zahraničních věcí 25. března 1941	Hlášení o pohybech britského vojska v Řecku od 16. do 20. března 1941	255

VŮDCOVO PROVOLÁNÍ K NĚMECKÉMU NÁRODU

Německý národe!

Od té doby, kdy britský imperialismus se vydal na dobytí světa, bylo jeho snahou, aby zaplétal Evropu a její národy do stále nových vnitřních válek, a tím je oslaboval. Anglie při tom nalezla až příliš často buď zaslepené, buď podplacené státníky a národní předáky, kteří dali své země do služeb britského ovládnutí světa. Po staletí byly vysoké židovské finanční kruhy zároveň největším poživatelem těchto výbojných válek, které byly rozpoutány Anglií. Pod heslem „demokracie" zavádělo toto spiknutí imperialismu a kapitalismu svět, a zvláště Evropu, do nesčetných konfliktů.

V r. 1914 podařilo se těmto silám přepadnouti Německo a donutiti je k boji. Cílem bylo zničení německého hospodářského života, vydrancování německé hospodářské síly, jakož i tomu sloužící odzbrojení národa.

Tehdy boj nevedl se proti nacionálně socialistické Třetí Říši, nýbrž proti ústavně-demokratickému německému spolkovému státu.

Sotva se podařilo po jeden a půl desítiletí trvajícím hrůzném rozkladu německého hospodářství a německého života pozvednouti německý národ silou nacionálně socialistického hnutí a vésti jej k novému rozmachu, tytéž síly ihned zase proklamovaly své staré cíle: nezávislé, zase se vzmáhající Německo musí býti poznovu zničeno!

A zase — jako kdysi — věřilo se, že konflikt může se nejlépe rozpoutati námezdnými silami.

Polsko bylo vyhlédnuto, aby bez jakékoliv příčiny rozpoutalo rozmíšku s Německem a aby odpovědělo násilím na snahy o zajištění mírumilovné spolupráce rozumným narovnáním.

Tento útok rozbil se v několika málo týdnech o sílu mezitím vzniklé nové německé branné moci Třetí Říše.

Nyní pokoušela se Velká Britanie, aby přes Norsko provedla výpad do pravého německého boku. S několikahodinovým předskokem mohl býti tento útok zachycen a taktéž ztroskotal v hrdinném boji, který trval po týdny. Němečtí vojáci stojí od Kirkenes až po Německou zátoku a zajišťují tím německý životní prostor.

Tyto porážky donutily Churchilla, aby hledal nové možnosti. Tak Churchill dospěl k rozhodnutí, aby vyrazilo se s Belgií a s Holandskem, spojenými s Anglií, do Poruří jako srdce německého hospodářství. Tentokráte byla vyhlédnuta Francie, aby nesla hlavní tíži boje. Pochodem od vítězství k vítězství, jedinečným v dějinách, zmařila německá branná moc i tento útok a vyčistila západ Evropy od Angličanů!

Odmítaje moje opětovné mírové návrhy, Churchill rozhodl se nyní, že sílu britského imperia napře proti Italii a že dostane do svých rukou především severoafrické pobřeží pomocí novozélandských a australských vojsk. I tento pokus může se již nyní pokládati za ztroskotaný pro spolupráci německých a italských sil.

Od začátku války Anglie snažila se houževnatě, aby získala Balkán jako bojiště. Britské diplomacii skutečně podařilo se podle vzoru ze světové války nejprve polapiti Řecko nabízenou zárukou a pak je konečně zneužíti pro své účely.

Dnes uveřejněné dokumenty dovolují nahlédnouti do prakse tohoto postupu, který podle nejstarších anglických receptů, opětovně se pokouší o to, aby jiní bojovali a vykrváceli za britské zájmy.

Naproti tomu jsem neustále zdůrazňoval, že

1. německý národ nemá žádných protiv vůči řeckému národu, že však

2. nikdy nestrpíme, aby se jako za světové války usadila na řeckém území mocnost, aby odtud, z jihovýchodu, ve vhodnou chvíli mohla vyraziti proti německému život-

nímu prostoru. Se severního křídla jsme smetli Angličany; jsme odhodláni, že ani na jihu nestrpíme takového ohrožení!

Ode dne, kdy jsem převzal moc, bylo mou snahou ve smyslu opravdové evropské konsolidace, aby dosáhlo se především též s Jugoslavií přátelského poměru. Vědomě jsem vše zapomněl, co kdysi bylo mezi Německem a Srbskem. Při tom nejen jsem nabídl srbskému národu pravici německého národa, ale nadto snažil jsem se pomáhati jako poctivý prostředník při překlenutí všech obtíží, které panovaly mezi jugoslávským státem a jednotlivými národy s Německem spojenými.

Zdánlivě podařilo se též skutečně přivoditi poznenáhlu místo nesnesitelného ovzduší uvolnění a připraviti cestu nejen politické, nýbrž především též hospodářské plodné spolupráci. A jaký jiný cíl mohlo Německo sledovati na území, na něž nekladlo ani územních, ani politických nároků a na němž nezasazovalo se o žádné zájmy.

Aby Jugoslavie byla zbavena jakéhokoliv pocitu, že by snad Německem prováděná politika mohla nyní nebo v budoucnu změniti se v její neprospěch, pokusil jsem se o přičlenění jugoslávského státu do oné skupiny mocností, které jsou odhodlány vybudovati evropskou pevninu v budoucnosti společnou prací v klidu a míru podle zásady ohledu na oprávněné zájmy všech. Věřil jsem, že tím bude se nejlépe čeliti jugoslávským obavám, jako by mezi Německem a Italií nebo Německem a Maďarskem panoval v tomto vytčení cíle vůči Jugoslavii snad nějaký rozdíl nebo snad v budoucnosti bylo lze se tak obávati.

Učinil jsem tak, ačkoliv vedení států jugoslávského a i řeckého — jak jsme se dozvěděli z francouzských dokumentů — neodpovědným způsobem podporovala zájmy západních demokratických válečných štváčů.

25. března 1941 bylo provedeno ve Vídni (Wien) slavnostním způsobem přistoupení Jugoslavie k Paktu tří.

Já a celý německý národ byli jsme z toho šťastni; vždyť zdálo se, že tím se zabránilo rozšíření války na Balkán, a

že snad to opravňuje k tiché naději, že nakonec se přece ještě podaří rozřešiti již existující konflikt rozumným narovnáním.

Sotva však ministři, kteří podepsali smlouvu, přibyli do Bělehradu, když v anglickém žoldu stojící živly vojenského spřeženstva, věčně organisujícího státní převraty, rozpřáhly se k protiúderu.

Vláda, která se snažila o mír s Německem, byla svržena, a to za výslovného veřejného prohlášení, že tak bylo nutné pro její postoj vůči Německu. Nadto však odehrály se výstupy, které v životě národů jsou hanbou a jež Německá Říše jako velmoc není ochotna trpělivě snésti. Německý vyslanec byl potupen, německý vojenský přidělenec byl napaden, důstojník jako pomocník vojenského přidělence byl zraněn, četní úředníci, zástupci našich firem atd. byli veřejně ztýráni, německé výstavní místnosti, obchody, obchodní domy a firmy, jakož i školy, byly demolovány a zpustošeny, nesčetné ženy a muži, zvláště pak též naši němečtí krajané, byli zbiti, jejich obchody a byty byly částečně vydrancovány, určitý počet německých krajanů byl při tom zavražděn.

Tento postup byl inscenován týmiž stvůrami, které již v r. 1914 sarajevským atentátem uvrhly svět do nevýslovného neštěstí. A stejně jako tehdy byla tato vojenská zločinecká cháska financována a naváděna anglickou tajnou službou.

I když tyto události jsou obdobné s někdejšími, přece něco se změnilo:

Nyní napadeným státem není někdejší Rakousko, nýbrž nynější Německá Říše!

Nová srbská vláda nařídila všeobecnou mobilisaci. Ona přiznala, že tajně tomu tak bylo již od mnoha dní. Ona tím projevila, že věří, že může mírumilovné styky s Německem nahraditi násilím!

Násilí, které volala, ji nyní zničí!

Německý národ nechová žádné nenávisti vůči srbskému národu!

Německý národ nemá především žádného důvodu k boji proti Charvátům nebo Slovincům. On od těchto národů nic nechce.

Německý národ však nyní vyúčtuje s onou zločineckou cháskou v Bělehradě, která věří, že může po druhé dáti Balkán k disposici britskému atentátu na evropský mír.

Poněvadž jsem nyní zase musil zažíti, že marny byly osmileté snahy o vybudování přátelství, rozhodl jsem se za účelem obnovení únosných styků a pořádku vyhovujícímu též národovým zásadám v této části Evropy ve shodě s názory svého spojence svěřiti další zastoupení německých zájmů oné síle, která — jak se opětovně projevuje — je asi jediná s to, aby vzala pod svou ochranu právo a rozum.

Německá Říše jest od dneška ráno v boji proti uchvatitelům moci v Bělehradě a v boji proti oněm svazům, jež se Velká Britanie opětovně pokouší vyslati z Balkánu proti evropskému míru.

Německá branná moc odloží zbraně v těchto krajích teprve tehdy, až bělehradský kruh spiklenců bude definitivně svržen a až poslední Angličan též v těchto krajích opustí pevninu.

Nechť nešťastně zaslepené národy poznají, že za to mají co děkovati jen nejhoršímu „příteli", kterého měla pevnina po 300 let a kterého má:

Anglii!

Německý národ však může vstoupiti do tohoto boje s vnitřním uvedomením, že jeho vedení podniklo vše, co bylo lidsky možného, aby jej ušetřilo tohoto vypořádání. Prozřetelnost ale chceme nyní jen prositi, aby ochraňovala cestu našich vojáků a žehnala jí jako až dosud!

Berlin 6. dubna 1941.

Podepsán:

Adolf Hitler

ÚŘEDNÍ PROHLÁŠENÍ ŘÍŠSKÉ VLÁDY Z 6. DUBNA 1941

Těžkost její situace a stále zřejmější náznaky úpadku na jejích ostrovech nutí nyní Anglii k neustále zoufalejším pokusům, aby ještě jednou zřídila v Evropě frontu proti Německu. Cílem tohoto posledního anglického pokusu je *Balkán,* kde Řecko stalo se již obětí zločinné britské politiky rozšíření války a kde nyní Anglie spatřuje v Jugoslavii povolný nástroj pro svůj cíl, podpálení celého Balkánu dle možnosti.

Na rozdíl od této britské politiky bylo odjakživa snahou Německa přivoditi narovnání zájmů na Balkáně a tím ušetřiti balkánským zemím osud války. Prováděje důsledně tyto mírové cíle na Balkáně, *Vůdce se zasazoval od převzetí moci o politiku přátelství a spolupráce též s jugoslávským státem.* Tato politika, která tvořila závěrečnou čáru pod neutěšenou kapitolou německo-jugoslávských poválečných styků, odpovídala zcela skutečným zájmům obou států, které politicky neměly žádných vážnějších zájmových protiv a které se hospodářsky doplňovaly vynikajícím způsobem.

V téže době byl Duceho politikou postaven italsko-jugoslávský poměr na nový přátelský základ, a bylo nepopiratelnou zásluhou Osy, že v těchto letech mohla nastati též konsolidace vztahů Jugoslavie k jejím ostatním sousedům. Prozíravé Vůdcově politice a politice tehdejšího jugoslávského ministerského předsedy Stojadinoviće však musilo se připsati, že v těchto letech nastala mezi Německem a Jugoslavií těsná přátelská spolupráce, která se zdála vylučovati i jen možnost nějakého vážného rozporu mezi oběma státy.

Pádem Stojadinovićovy vlády v r. 1939 ukázalo se pak ovšem brzy, že v tomto státě pracovaly mocné síly, které

si vytkly za cíl opustiti cestu narovnání a přátelství s Německem a vrátiti se k bývalé jugoslávské zahraniční politice, t. j. k protivnictví vůči Německu. Zatím co tyto snahy zprvu projevovaly se jen nejasně, tím důkladnějšího poučení mělo se dostati Německu po vypuknutí války při prohlídce známého nálezu dokumentů v La Charité ve Francii. Tyto důvěrné listiny francouzského generálního štábu, jež nyní jsou přístupny veřejnosti, dokazují, že Jugoslavie již před vypuknutím války, t. j. tudíž od léta 1939, prováděla jednostrannou politiku společného postupu s Anglií a Francií, t. j. politiku jednoznačně namířenou proti Německu. Souborně tyto dokumenty dokazují toto:

1. Když Francie v létě 1939, tedy ještě před vypuknutím války, zamýšlela zřízení francouzského expedičního sboru na Blízkém východě, vstoupila ihned též ve styk s jugoslávským generálním štábem. První přípravný rozhovor mezi francouzským vyslancem v Bělehradě a jugoslávským generálním štábem o soluňském podniku, jejž zamýšlela Francie, konal se 19. srpna 1939.

2. V listopadu 1939 na přání jugoslávské vlády a generálního štábu byla spojení ještě více utužena vysláním zvláštní vojenské mise do Francie a přikázáním důstojníka ze štábu generála Gamelina do Bělehradu.

3. Jak z nalezených listin jednoznačně vysvítá, stojí v prvních měsících války jugoslávský postoj ve znamení co nejširšího podporování transportů pro Anglii a Francii a dále ve znamení živé výměny zpráv s těmito mocnostmi, třebas se při tom zachovává zdání neutrality.

4. 16. dubna 1940 hovořil francouzský vyslanec v Bělehradě s ministrem války Nedićem o zahájení vojenských porad. Jugoslavie vysílá zvlášť důvěryhodného spojovacího důstojníka do hlavního stanu vrchního velitele francouzské expediční armády na Blízkém východě. Soluňský podnik má tím zajištěnu jugoslávskou podporu.

5. Ještě po zhroucení Francie ujišťují 11. května vedoucí jugoslávská místa francouzského vyslance v Bělе-

hradě, *že jakmile by se list pro Francii zase obrátil, Jugoslavie je ochotna postaviti se jí ihned po bok!*

Dokumenty promlouvají zřetelnou řečí. Zatím co od vypuknutí války veškerá snaha Německa směřuje k lokalisaci války a Německo koná vše, aby Balkán ušetřilo hrůz války, pokračuje Jugoslavie navenek sice v politice spolupráce s Německem, tajně se však v tutéž dobu staví již jednoznačně po bok nepřátel Německa.

Přesto, že tento průběh znalo, v naději, že jugoslávská politika se vrátí na cestu rozumu, totiž na cestu dorozumění s Osou, pokračovalo Německo s bezpříkladnou velkorysostí a trpělivostí v politice dorozumění s Jugoslavií. Opětovně byly s německé a s italské strany podniknuty pokusy, které měly přesvědčiti jugoslávskou vládu o účelnosti trvalého dorozumění a spolupráce s osovými mocnostmi. Tato politika vyvrcholila pozváním Jugoslavie k účasti na Paktu tří mocností.

Ještě jednou se zdálo jako by rozum zvítězil a že odpovědní jugoslávští státníci uvědomili si skutečné zájmy své země. Tak došlo po delších jednáních 25. března t. r. k přístupu Jugoslavie k Paktu tří mocností ve Vídni (Wien).

Vídeňská ujednání měla tento obsah:

1. Uznání svrchovanosti a územní nedotknutelnosti jugoslávského státu partnery Paktu tří mocností.

2. Ujištění osových mocností, že nebudou žádati za této války na Jugoslavii ani průchod nebo transit vojska, ani nějakou vojenskou pomoc.

3. Ujištění, že v rámci nového uspořádání Evropy Jugoslavie obdrží přístup k Egejskému moři, který na zvláštní přání jugoslávské vlády má zahrnovati v územním ohledu jugoslávskou svrchovanost v městě a v přístavu Soluni.

Na tato dalekosáhlá ujištění měl se jugoslávský stát zavázati jen k loyální spolupráci s evropskými mocnostmi o výstavbě naší pevniny.

Neboť — a to je nutno zde konstatovati — *u Německa a Italie bylo při jejich pozvání Jugoslavie k přístupu*

k Paktu tří mocností výhradně směrodatné přání, aby jugoslávský stát — a to ve svém nejvlastnějším zájmu — byl získán pro loyální spolupráci s jinými evropskými mocnostmi proti každému dalšímu rozšíření války a aby se mu současně zajistilo jeho definitivní místo v rámci nového uspořádání Evropy.

Na tuto dějinně jedinečnou příležitost, která byla nabídnuta státu, který za své bytí vděčil výhradně versailleskému systému a jeho pohrdání právem sebeurčení národů, dala nyní cháska spiklenců v Bělehradě odpověď, kterou nutno označiti za stejně hloupou jako zločinnou. Vždyť: jugoslávští ministři, kteří vybaveni jsouce všemi plnými mocemi podepsali ve Vídni (Wien) smlouvu, která měla zaručiti jejich státu trvalou bezpečnost a jugoslávskému národu šťastnější budoucnost, byli v den svého návratu do Bělehradu zatčeni. Vinu na tom má cháska spiklenců, která tím obtížila se velkou odpovědností. Jsou to titíž smutně proslulí spiklenci, jichž teroristické činy odjakživa vytvářely nejistotu na Balkáně, spiklenci, kteří se nezarazili ani před královraždami a kteří v roce 1914 *sarajevskou vraždou rozpoutali* světovou válku a tím již jednou lidstvo uvrhli do nevýslovného neštěstí.

Skutečností, že tato spiklenecká cháska se ujala moci, odhodil Bělehrad konečně škrabošku. Před několika dny *nastal rázem v celé Jugoslavii neslýchaný teror proti všem příslušníkům osových mocností a států s nimi spojených.* Vůdce byl potupen, německý vyslanec byl veřejně uražen, italskému vyslanci hrozil generál Simović nepokrytě válkou; důstojníku německého vyslanectví bylo spíláno a důstojník byl ztýrán, německá zařízení byla rozbita a drancována a v posledních dnech nabylo pronásledování všeho, co je německé, rozměrů, které připomínají nejhorší doby pronásledování Němců v Polsku.

Též skutečný směr jugoslávské zahraniční politiky se nyní otevřeně ukázal. Jestliže dnes držitelé moci v Bělehradě pranýřují pozvání, aby Jugoslavie přistoupila k Paktu tří mocností, t. j. tedy vyzvání k loyální spolu-

práci uvnitř evropské rodiny národů jako akt proti jugoslávské cti, pak se tím ukazuje skutečný postoj sil, které dnes rozhodují v zemi, sil, které právě si nepřejí, aby zavládl mír, nýbrž které věří, že jen udržením neklidu a nesvornosti budou s to sledovati své sobecké cíle. Činy nynějších držitelů moci jsou proto zcela jednoznačné:

1. byla nařízena mobilisace celé jugoslávské armády;

2. důstojníci anglického generálního štábu přibyli v minulých dnech do Bělehradu jako spojovací agenti k jugoslávské armádě;

3. vysláním jugoslávských důstojníků generálního štábu do Řecka bylo navázáno spojení s anglickými bojovými silami operujícími v Řecku a s řeckou armádou a

4. do rukou říšské vlády dostaly se v těchto dnech nevyvratitelné důkazy, že jugoslávská vláda se v osobě generála Simoviće obrátila na Anglii a Ameriku za účelem dosažení podpory vojskem, zbraněmi a úvěry v příštím boji proti Německu.

Jugoslavie se tudíž definitivně rozhodla, že bude společně postupovati s nepřáteli Německa a že dá Anglii k disposici svou armádu a svou zem jako nástupové území. Dopis nynějšího, v rukou bělehradského generálského spřeženstva se nacházejícího krále, který psal do Anglie, že „čeká jen ještě na den, kdy se Jugoslavie rozhodne proti nacistům, aby konečně mohl převzíti svou armádu", a odpověď britských státníků s ministerským předsedou Churchillem v čele, kteří oslavovali nastoupení tohoto krále na trůn jako definitivní angažování Jugoslavie po boku Anglie, jsou toho jen ještě posledním potvrzením.

Říšská vláda není ochotna přihlížeti déle k tomuto řádění zločinecké chásky v Bělehradě a trpěti, aby Jugoslavie se stala rejdištěm pevnině cizího britského žoldnéřského vojska jako je tomu nyní v Řecku. Ona udělila proto nyní německým vojům rozkaz, aby obnovily klid a bezpečnost též v této části Evropy pomocí všech vojenských mocenských prostředků Říše.

MEMORANDUM JAKO PŘÍLOHA K PROHLÁŠENÍ ŘÍŠSKÉ VLÁDY Z 6. DUBNA 1941

I.

Utlačování německé národní menšiny v Srbsku a napjatá situace v německo-jugoslávských vztazích až do roku 1933

Sarajevský atentát, který měl přivoditi rozpoutání světové války, byl připravován a řízen srbským důstojnickým spřeženstvem. Za mladistvými vrahy arcivévody Františka Ferdinanda stála vlivná skupina srbských důstojníků, kteří se za vedení vyššího štábního důstojníka spolčili v tajném svazu „Crna ruka" (Černá ruka). Srbská vláda věděla o atentátních záměrech; ona nepodnikla potřebných kroků, aby zabránila vražednému činu.

Mírové diktáty z r. 1919 podřídily charvátský a slovinský národ vládě Srbů; nové království Srbů, Charvátů a Slovinců, vybavené početnými německými, maďarskými a bulharskými národnostními menšinami, počítalo se mezi „vítězné mocnosti". Ze státu, který podpálil Evropu, stal se neodklonný stoupenec statu quo a věrný trabant anglické a francouzské politiky. Jugoslavie ochotně se vřadila do Malé dohody, aby přispěla svým dílem k utlačování států, které byly oloupeny a poníženy v r. 1919. V dobách německé mdloby mohla protiněmecká francouzská a anglická politika při všech mezinárodních konferencích počítati s jistým hlasem srbského zástupce. Zvláště v ženevské instituci Bělehrad si obliboval roli mocně ozbrojeného státu, který získal válkou. Ještě za ženevské odzbrojovací konference zastupovali jugoslávští zahraniční ministři Marinković a Jevtić — Jevtić je dnes zase členem převratové vlády Simovićovy — s největší horlivostí francouzské požadavky: zvěčnění bezbrannosti odzbrojených mocností, odepření každého všeobecného snížení zbrojení, vytvoření armády Společnosti národů pro

provádění přísného sankčního systému. Ani stoupající moc nacionálně socialistické Německé Říše nepřiměla zprvu Bělehrad k změně jeho vůči Německu v základě nepřátelského celkového postoje.

Ruku v ruce s touto jednostrannou orientací jugoslávské zahraniční politiky šlo neúprosné potlačování a pronásledování Němců, usedlých po staletí v novém velkosrbském státě. Srbové se cítili jako panský národ a potlačovali každou jinou národní kulturu. Touto vládou zvůle trpěli obdobně Charváti a národnostní skupiny. Bezprostředně po rozpadu rakouské monarchie obsadily tlupy celé jižní Štyrsko. Ihned nastal v tomto kraji krvavý teror. Mnoho tisíc Němců bylo vypovězeno ze země. Další tisíce ustoupily pod nesnesitelným nátlakem. Když koncem ledna 1919 cestovala v těchto krajích americká delegace, kterou vedl pozdější president Coolidge, a obyvatelstvo města Mariboru se chtělo na schůzi na náměstí přihlásiti k svému němectví, stříleli Srbové slepě do neozbrojeného davu a usmrtili četné muže, ženy a děti.

Po definitivním stanovení hranic nastoupilo v krajích, které byly přiznány Srbsku, na místo krvavého utlačování systematické zbavování práv německé menšiny a hrubé nakládání s ní. Německé soukromé školy v kraji byly zavřeny, většina veřejných škol s německou řečí vyučovací byla zrušena. Dnes na př. není v celém Slovinsku ani jediné německé školy. Ihned po nastolení srbské vlády byli propuštěni skorem všichni němečtí úředníci ve státních a obecních službách, zaměstnanci drah, učitelé na obecných školách a středoškolští profesoři, bez ohledu na svou starousedlost, a v počtu mnoha tisíc byli donuceni opustiti se svými rodinami zem. Též v této oblasti sloužila pozemková reforma za záminku k uloupení německého majetku. Nápisy v německé řeči byly zakázány. Skorem všechny německé spolky, především též pokud byly nositeli německého kulturního života, byly rozpuštěny a jejich majetek poukázán srbským spolkům. Několik málo německých kulturních podniků, kterým se nemohlo zabrániti vrchno-

stenským nařízením, bylo rušeno teroristickými rejdy srbských nacionalistů.

I jinak ponechávaly úřady ilegálním teroristickým činům volný běh. Ozbrojení srbští účastníci války ostřelovali německé sedláky na jejich polích a vyháněli je z jejich majetku, bylo organisováno přepadávání německých podniků, předáci německé menšiny byli zbiti až zůstali ležeti polomrtví, redakce menšinových německých listů byly ohrožovány pumami a četné jiné skutky zlovůle byly spáchány.

V r. 1919 byla Jugoslavie pohnuta k podepsání smlouvy o ochraně menšin. Německé menšině byla však prakticky vzata i možnost, aby žalobou v Ženevě alespoň veřejnost upozornila na smutnou situaci menšiny. Již pouhé odvolání na smlouvu o ochraně menšin se pokládalo za „provokaci". Aby se zabránil menšině výkon smluvně příslušícího petičního práva v Ženevě, bylo pohrozeno vězením až do tří let každému, kdo by hledal v cizině ochranu nebo pomoc.

Po nacionálně socialistickém pozdvižení v Německé Říši byl nátlak na německou menšinu v Jugoslavii možno-li ještě zvýšen. Koncem listopadu 1933 referoval německý konsulát v Záhřebu o nové vlně pronásledování proti německému živlu v jižním Štyrsku. Nejdůležitější místní odbočky Německého kulturního svazu, který byl po několikaletém zákazu zase dovolen, byly znovu zavřeny. Nesnášelivost Srbů nabývala ve všech oborech stále ostřejšího rázu.

II.

Německé snahy o dorozumění

Přes nejvýš neuspokojivou situaci srbské vnitřní a zahraniční politiky pokusil se Vůdce brzy po převzetí moci o postavení vztahů k tomuto státu na nový základ. Nejúčelnější východisko pro to zdálo se ležeti na hospodářském poli. Uzavřením velkorysé obchodní smlouvy 1. květ-

na 1934, kterou se předvídaly přednostní ceny pro jugoslávské zemědělské výrobky, přispělo Německo rozhodně k odstranění po léta trvající zemědělské krise v Jugoslavii a vytvořilo možnost k oddlužení jugoslávského selského stavu, který stál před zánikem. Tím nastal vývoj, který vedl k tomu, že Německo jako odběratel více než poloviny všech výrobků stalo se nejdůležitějším jugoslávským odbytištěm. Jugoslavie obdržela v Německu velký, proti krisi odolný trh pro své zemědělské výrobky při dobrých cenách. Kromě toho Jugoslavie setkala se v Německu s ochotou k spolupráci o zpřístupnění přírodního bohatství způsobem, který na rozdíl od dosavadní praxe při investicích zahraničního kapitálu bral ohled na oprávněné zájmy jugoslávského státu v plném rozsahu.

Ustavičně Německo pracovalo o tom, aby takto v hospodářských otázkách zahájená spolupráce byla podezděna prohloubením čistě lidských vztahů národa k národu též kulturně, aby se tak stavěl most přes staré nepřátelství a protivy, a vytvořil základ pro opravdové a trvalé přátelství. Na poli umění, vědy, tisku a sportu byla obnovena čilá výměna. Pevná vůle, která chce vybudovati lepší budoucnost, je motorickou silou všech těchto snah; vše, co dělilo, je zatlačeno do pozadí a nad hroby padlých ze světové války podávají němečtí frontoví bojovníci svým někdejším protivníkům ruku.

Tak byl vytvořen základ, na němž mohla býti zahájena výstavba politických styků. Opětovné návštěvy říšského polního maršálka Göringa v Bělehradě v letech 1934 a 1935 tvořily východisko cílevědomé politiky dorozumění. V červnu 1937 vyslal Vůdce svob. pána von Neuratha do Bělehradu. Výměna telegramů, která se konala u příležitosti této první návštěvy německého ministra zahraničních věcí v jugoslávském hlavním městě mezi Vůdcem a jugoslávským ministerským předsedou Stojadinovićem, a v níž byl dán na obou stranách výraz přání, aby spolupráce mezi oběma státy byla dále podporována, ukázala, že i v některých kruzích na jugoslávské straně existovalo porozumění pro záměry německé hlavy státu sloužící

evropskému míru. V lednu 1938 přijel Stojadinović na Vůdcovo pozvání do Berlinu. Při obšírných poradách, které se konaly při této příležitosti, vyložil Vůdce své myšlenky o konsolidaci a zavedení míru na Balkáně, při čemž předpokládal spolupráci přátelského a politicky silného jugoslávského státu. Stojadinović přijal tyto vývody se souhlasem a uspokojením. Nikdy a za žádných okolností, prohlásil Stojadinović, nepřistoupí Jugoslavie k nějakému protiněmeckému paktu nebo nevstoupí do nějaké protiněmecké kombinace. Tak bylo dosaženo další etapy na cestě německé politiky dorozumění a bez formálních smluv bylo vytvořeno ovzduší, jež umožňovalo naději na další spolupráci obou států v zájmu evropského míru.

Tyto přátelské styky nedoznaly též žádných změn, když dva měsíce později Německo a Jugoslavie se staly po spojení Rakouska s Říší bezprostředními sousedy. Stojadinović nakázal ihned všem příslušným úřadům, aby zahájily pravidelnou spolupráci s německými pohraničními úřady v duchu německo-jugoslávského přátelství, a s úřední strany ujišťovalo se opětovně, že v budoucnosti přichází v úvahu jen ještě politika přátelství vůči novému mocnému sousedovi. Naopak zase bylo s vedoucí německé strany prohlášeno jugoslávské vládě, že německá politika nemá cílů mimo Rakousko, a že jugoslávské hranice zůstanou nedotčeny. Vůdce zdůraznil kromě toho ve své řeči ve Štýrském Hradci (Graz) 3. dubna 1938, že Jugoslavie a Maďarsko zaujaly k znovuspojení Rakouska s Říší tentýž postoj jako Jugoslavie; my jsme šťastni, pravil, že zde máme hranice, které nás zbavují starosti o jejich vojenskou ochranu.

Po tomto uklidňujícím prohlášení o bezpečnosti německo-jugoslávských hranic zůstala pro Jugoslavii jako hlavní starost ještě nezodpověděná otázka hranic se státy, na jichž účet se Jugoslavie zvětšila v r. 1919 — hlavně s Maďarskem. Již za návštěvy ministerského předsedy Stojadinoviće v Berlinu v lednu 1938 byla tato otázka nadhozena a Vůdce prohlásil, že je ochoten převzíti zprostředkování při snahách o narovnání maďarsko-srbských

protiv. Skutečně nastalo též za německého spoluúčinkování pozvolna polevení napětí mezi Jugoslavií a Maďarskem, které pak konečně vedlo v prosinci 1940 k uzavření přátelské smlouvy. Též vztahy jugoslávsko-italské a jugoslávsko-bulharské doznaly v době německo-jugoslávských snah o dorozumění podstatného zlepšení, takže bělehradská vláda mohla zaznamenati naprosto kladné a pozoruhodné úspěchy své politiky. Současně dosáhlo se tím značného pokroku při pacifikaci jihovýchodního prostoru, o niž usilovaly Německo a Italie.

Tyto šťastné výsledky byly úspěchem Vůdcem zahájené politiky dorozumění, kterou Stojadinović podporoval s pochopením a účinně. Začátkem února 1939 byl Stojadinović svržen. Prohlášení o zahraniční politice, která byla dána při změně vlády, zněla sice vůči Německu zcela přátelsky a dávala naději na nezměněné pokračování v politice přátelství, avšak od nynějška chyběla silná osobnost, která by byla s to prováděti tuto politiku i proti různým protichůdným proudům ve vnitropolitické stranické konstelaci. V oficielních stycích nenastala však žádná změna a Německo mohlo pokračovati ve svých snahách o prohloubení dalších styků s Jugoslavií se vším důrazem.

Navenek viditelné znamení dobrého poměru mezi Německem a Jugoslavií tvořila státní návštěva prince vladaře Pavla v červnu 1939 v Berlíně (Berlin). Řeči, které byly při této příležitosti proneseny jak Vůdcem, tak i princem vladařem, byly výrazem srdečného přátelství mezi oběma národy. Jako společná linie vyplynula při berlínských poradách neochvějná vůle pokračovati na vytčené cestě, jejíž správnost byla prokázána úspěchy, kterých již bylo dosaženo. Vůdce shrnul cíl této politiky slovy: „Ve Vaší přítomnosti, královská Výsosti, spatřujeme však též radostnou příležitost k otevřené a přátelské výměně názorů, která — o tom jsem přesvědčen — v tomto smyslu bude přinášeti užitek oběma našim národům a státům. Věřím v to tím více, že pevně založený, důvěryplný poměr Německa k Jugoslavii nyní — kdy jsme se v důsledku dějinných událostí stali sousedy se společnými hranicemi

navždy stanovenými — nejen zajistí trvalý mír mezi oběma našemi národy a zeměmi, ale nadto může představovati ještě prvek uklidnění pro naši nervosně vzrušenou pevninu. Tento mír však je cílem všech těch, kdož jsou ochotni konati vskutku budovatelskou práci."

III.

Protineutrální chování Jugoslavie za války

Od počátku sledovaly západní mocnosti německo-jugoslávskou politiku přátelství s nelibostí a zlomyslností. Rušivé pokusy a snaha o znovupřetažení Jugoslavie do jejich tábora nabyly většího rozsahu, když Stojadinovićovým pádem bylo uvolněno tuhé vedení jugoslávské vnitřní a zahraniční politiky, a západně orientované, starosrbské vojenské kruhy mohly zase nabýti silného politického vlivu.

V politice, zaměřené na obklíčení Německa, jak ji od jara 1939 za anglického vedení prováděli spojenci, počítalo se za těchto okolností — jak vycházejí najevo z dokumentů francouzského generálního štábu nalezených ve Francii — od začátku s Jugoslavií jako důležitým nárožním pilířem na jižní frontě. Již v červenci 1939 byl dán rozkaz k utvoření expedičního sboru na Blízkém východě, a bezprostředně po vypuknutí války začaly přípravy, aby tento expediční sbor, stojící pod velením francouzského generála Weyganda, byl ve chvíli, jež by se zdála vhodnou, dopraven do Soluně, aby tam mohl vzniknouti krystalisační bod pro předvídanou balkánskou frontu. Spojenci si slibovali od tohoto „spájení" balkánských národů nejen podstatný přírůstek nových pomocných vojů — jejž generál Gamelin vypočítal na 100 divisí — nýbrž doufali též, že zdokonalí zesílením blokády hospodářské uškrcení Německa a že rozšířením bojišť vytvoří nové rozsáhlé „opotřebovávací fronty", na nichž se německé síly roztříští a pozvolna rozmělní.

V souvislosti s těmito dalekosáhlými válečnými plány pracovali spojenci již časně o tom, aby se ujistili podporou jugoslávské armády a vlády za účelem pozdější branné pomoci. Ještě před vypuknutím války — 19. srpna 1939 — měl francouzský vyslanec v Bělehradě první přípravný rozhovor s náčelníkem jugoslávského generálního štábu o soluňském podniku; jak francouzský vojenský přidělenec hlásil do Paříže, mohl by prý tento rozhovor otvírati příznivé vyhlídky na další podrobnější úvahy o této otázce. Za tři měsíce nato může vojenský přidělenec hlásiti, že s jugoslávské strany byla mezitím již učiněna opatření, aby se zvýšila výkonnost železnice do Soluně. Nyní pokládá vrchní velitelství spojenců též za záhodné, aby podporovalo zbrojení Jugoslavie dodávkami zbraní. Na přání jugoslávské vlády a generálního štábu bylo ještě více utuženo spojení vysláním zvláštní vojenské mise do Francie a přikázáním důstojníka z Gamelinova štábu do Bělehradu.

Současně jugoslávská vláda, která navenek záměrně se snaží zachovati zdání neutrality, dává se tajně se svým generálním štábem k disposici spojencům, aby podle možnosti nadržovala jejím vojenským zájmům. Všechny transporty materiálu, který byl spojenci určen pro Polsko, jsou propouštěny. Transporty, které vycházejí z Německa, jsou určeny pro Německo nebo mohly by sloužiti jakýmkoliv německým zájmům, jsou zadržovány, zdržovány, ba dokonce převáděny do přístavů, kde mohou býti využity spojenci. Dále nastává, jak vyplývá z telegramů francouzského vojenského přidělence, čilá výměna zpráv mezi spojenci a vojenskými místy v Jugoslavii, a též zprávy o situaci v Německu ukazují se vší zřetelností, jak daleko se jugoslávská vláda vnitřně již vzdálila od neutrality.

Když na jaře 1940 balkánské záměry spojenců vystoupily do popředí, byly zesíleny snahy o vojenské spoluúčinkování Jugoslavie, zprvu stále ještě za zachovávání vnější jugoslávské neutrality. 16. dubna měl francouzský vyslanec v Bělehradě po dohodě s princem vladařem rozhovor s ministrem války Nedićem, v němž bylo jednáno o způ-

sobu obnovení porad generálních štábů. S ohledem na zvláštní význam letecké zbraně předvídá se nyní v první řadě přezkoumání letišť a při tom, aby byla zachována tajnost, se sjednává, že zúčastnění důstojníci smějí vystupovati jen v občanském oděvu. Současně přislibuje jugoslávský ministr války, že důstojník, který se těší zvláštní důvěře vojenského vedení, bude vyslán jako spojovací důstojník k náčelníku spojeneckého expedičního sboru generálu Weygandovi. Tím nastalo rozhodnutí Jugoslavie a byl proveden přestup království do tábora spojenců. Jen vzdání soluňského podniku a bezprostředně po něm následující překvapující rychlé zhroucení Francie mělo za následek, že toto rozhodnutí nemohlo míti účinku. Ještě 11. května však politická a vojenská místa ujišťovala francouzského vyslance, že jakmile se list zase obrátí pro Francii, Jugoslavie je ochotna ihned postaviti se jí po bok.

IV.

Přistoupení Jugoslavie k Paktu tří mocností. Bělehradský státní převrat. Srbsko nástrojem anglické válečné politiky

Německá vláda znala tuto skutkovou povahu, když v listopadu 1940 přikročila k pozvání států jihovýchodní Evropy k přistoupení k Paktu tří mocností. Německá vláda se nespokojila s přistoupením Maďarska, Rumunska, Slovenska a Bulharska, kteréžto státy byly předem přátelsky nakloněny novému uspořádání, ale nabídla též až dosud opodál stojící Jugoslavii přistoupení, neboť jen semknutí všech jihovýchodoevropských států v systému Paktu mohlo poskytovati záruku pro uskutečnění jeho vysokých přítomných a budoucích cílů. Pod vlivem Anglií použitých donucovacích prostředků, jež sestávaly z vyhrůžných diplomatických not a demarší, jakož i ze zpracování veřejného mínění, nenechávajícím se odstrašiti žádnou lží, tehdejší jugoslávská vláda dlouho váhala, než pro-

vedla rozhodný krok. Rozhodnutí jugoslávské vlády, že přes anglický nátlak podepsala 25. března ve Vídni (Wien) protokol o přistoupení, bylo podstatně usnadněno tím, že Německo bylo ochotno co nejšířeji bráti zřetel na zvláštní přání vyplývající ze zeměpisné polohy Jugoslavie tím, že jí přislíbilo, že svrchovanost a územní integrita státu budou vždy respektovány, a od začátku výslovně se vzdalo průchodu nebo průchodních transportů vojska, jakož i jakékoliv vojenské pomoci po dobu války. Zvláště snad na jugoslávské straně spolurozhodovala též naděje, že by se z očekávaného zhroucení řeckého státu mohlo územně těžiti. Na zvláštní přání jugoslávské vlády bylo jí dáno ujištění, že v rámci nového uspořádání Evropy Jugoslavie obdrží východ k Egejskému moři, který měl zahrnovati jugoslávskou svrchovanost v městě a přístavu Soluni.

Naděje, že uzavřením smlouvy dospěje se k vyjasnění jugoslávského postoje a tím k definitivnímu zavedení míru na Balkáně, neměla se však splniti. Politika jugoslávské vlády, která se rozhodla k cestě do Vídně (Wien), byla — snad pod vlivem stále silněji do popředí se deroucích vojenských kruhů — až do konce váhavá a obojetná. Několik dní před tím vláda povolila britskému našeptávání a vykázala bývalého ministerského předsedu Stojadinoviće, exponenta německo-jugoslávské politiky dorozumění, do Řecka, a vydala ho do rukou Angličanů. Nyní se projevila zhoubná britská propaganda ve svém plném účinku. Krátce před podepsáním protokolu ve Vídni (Wien) dala britská vláda odevzdati v Bělehradě notu, v níž se pravilo, že s nelibostí vzala na vědomí podepsání smlouvy Jugoslavií. Bezprostředně po podepsání adresoval Jugoslavii britský státní tajemník pro Indii Amery v řeči, která byla rozšířena v srbském jazyku rozhlasem, výmluvnou výzvu k odporu. Podepsání Paktu tří mocností nutno prý pokládati za zradu, ale ještě prý není pozdě pro Jugoslavii, aby se vrátila na správnou cestu. Též poloúřední Reuterova agentura doprovázela podepsání Paktu důraznou výstrahou před povážlivými následky příslušnosti k německému paktovému systému. Obdobné britské hlasy tisku byly

rozšiřovány britským rozhlasem v srbském jazyku. Ruku v ruce s tímto štvaním šla činnost britské Secret Service v Bělehradě.

Tak se stalo, že brzy po návratu vyjednavačů z Vídně (Wien) skupina do války štvoucích důstojníků pozvedla k moci protiústavním způsobem nezralého chlapce jako stín krále. Současně byli členové vladařské rady nuceni složiti své úřady, princ vladař musil úprkem opustiti zem a ministerský předseda a ministr zahraničních věcí byli zatčeni. V proklamaci král prohlásil, že prý členové vladařské rady si uvědomili svůj omyl a proto prý se poděkovali. Těmito slovy byl vysloven ortel nad politikou spolupráce a dosažení míru mezi osovými mocnostmi a Jugoslavií. Bylo-li zapotřebí pro smýšlení nového vládce Jugoslavie ještě důkazu, pak byl proveden Reuterovou publikací. Tato britská zpravodajská kancelář uváděla králův dopis jednomu z jeho nejintimnějších přátel; v dopise, který došel krátce před událostmi do Londýna, se pravilo: „Čekám jen ještě na den, kdy se Jugoslavie rozhodne proti nacistům, abych tak konečně mohl převzíti svou armádu."

Anglická vláda a tisk neváhaly komentovati co nejradostněji v Bělehradě provedený státní převrat. Prvním byl Churchill, jenž několik málo hodin po tom, co se sběhly události v Bělehradě, ohlásil na schůzi konservativní strany, že má velkou novinku pro své posluchače a pro celou zem: v Bělehradě vypukla revoluce, jejíž smysl je namířen proti přistoupení Jugoslavie k Paktu tří mocností. Nové jugoslávské vládě dostane se prý od Britského imperia každé pomoci a každé jen možné podpory. Britské imperium a jeho spojenci spojí se prý s jugoslávským národem. Též zástupci některých britských dominií zaujaly ihned stanovisko k událostem v Jugoslavii a vítali státní převrat jako událost namířenou proti německé politice.

Postoj, který zaujaly srbská vláda a srbský národ po 27. březnu vůči Německu a všem Němcům, ukazuje, že zahraniční komentátoři měli pravdu ve svém výkladu věci, a že jejich přání a připomínky padly na úrodnou půdu.

Prvním opatřením jugoslávské vlády bylo vyhlášení všeobecné mobilisace, zřejmý to náznak útočného ducha nyní panujícího vojenského spřeženstva. Zástupci a dědici téhož neblahého směru ducha, který v r. 1914 dal popud k vypuknutí světové války, zase mají vrch v Bělehradě. Nová Jugoslavie převzala od starého Srbska úlohu zneklidňovatele. Tak jako politická proměna v Jugoslavii byla jednoznačně namířena proti Paktu tří mocností, tak zase všeobecná mobilisace mohla býti považována jen za ohlášení boje osovým mocnostem. Jugoslávský ministerský předseda Simović naznačil tak jasně italskému vyslanci v Bělehradě. Jak daleko generál Simović cítil se již v protivném táboře, vysvítá též ze zde známého telefonního rozhovoru mezi ním a jugoslávským vyslancem ve Washingtonu ve věci válečných dodávek ze Spojených států Jugoslavii na základě zákona o pomoci Anglii.

Výmluvným svědectvím skutečnosti, že politika převratové vlády měla plný ohlas v určitých kruzích obyvatelstva, jsou četná přepadení a výtržnosti, které následovaly po státním převratu a které ve svých rozměrech se stupňovaly neustále až do dneška. Na zpáteční cestě od slavnostních bohoslužeb u příležitosti nastoupení krále na trůn byl německý vyslanec vystaven nepřátelským projevům a spílání. V souvislosti s jinými výtržnostmi obecenstva na ulicích byl zraněn pomocník německého vojenského přidělence. Německá cestovní kancelář v Bělehradě byla ztečena davem, vnitřní zařízení bylo zpustošeno, Vůdcův obraz a dvě německé vlajky byly roztrženy. Též na venkově udály se v různých vesnicích incidenty, při nichž těžce vzali ujmu němečtí krajané. Německý vyslanec byl nucen protestovati v souvislosti s uvedenými případy v jugoslávském ministerstvu zahraničních věcí. Jugoslávské úřady musily přiznati všechny tyto manifestace, špatné nakládání a výtržnosti, a zmohly se jen na pokulhávající prohlášení politování. Změna situace tím nenastala. Nejen říšskoněmečtí obyvatelé Bělehradu musili dále trpěti v důsledku protiněmeckých rejdů, ale též proti německým sedlákům v Banátě a ve Slovinsku obrátil se

vztek jugoslávského obyvatelstva. Již 29. března přibyli do Temešváru první němečtí uprchlíci z Banátu, kteří hlásili nevýslovné krutosti: vraždy a týrání páchaly se podle těchto zpráv dokonce před očima srbských vojáků a německý majetek byl vystaven drancování a žhářství. V Baranji zapálili Srbové německou vesnici Ceminac. Na německé sedláky, kteří pomáhali při hašení chtějíce zachrániti svůj majetek, bylo stříleno ze zálohy. Dům župního vedoucího švábsko-německého kulturního svazu v drávském banátu byl napaden davem. Na četných místech hrozilo Němcům zabití. Již se volalo po druhém bromberském krveprolití. Němečtí krajané v Banátě a Slovinci hleděli spasiti se útěkem z tohoto pekla. Nekonečný proud německých uprchlíků se rozlil. S ohledem na výtržnosti, jimž úřady nechtějí učiniti přítrž, byla německá vláda nucena vyzvati říšské státní příslušníky, aby opustili jugoslávské území, aby se dále nevystavovali nebezpečenství. Kdo nese odpovědnost za tento osudný vývoj, je na bíle dni.

NOTA ŘÍŠSKÉ VLÁDY ŘECKÉ VLÁDĚ

Královskému

řeckému vyslanectví

v Berlíně (Berlin)

Berlin, 6. dubna 1941

Od začátku války, jež byla vnucena Německu anglickým a francouzským vyhlášením války, říšská vláda vždy jasně a jednoznačně prohlašovala svou vůli omeziti vojenské vypořádání mezi válčícími státy jen na tyto státy a vyjmouti zvláště oblast balkánského poloostrova z války. Stejně zřetelně německá vláda opětovně prohlásila, že ihned vystoupí se všemi jí po ruce stojícími mocenskými prostředky proti každému anglickému pokusu o rozšíření války do jiných zemí.

Zničením anglických expedičních bojových sil a vyhnáním jejich zbytků z Norska a z Francie byla naše pevnina úplně vyčištěna od britského vojska. Z toho vyplynul pro všechny evropské státy společný zájem, aby v plném rozsahu udržely dosažené vyřazení Anglie z pevniny jako nejbezpečnější zástavu míru v Evropě a nedovolily žádnému britskému vojákovi, aby se zachytil na evropské pevnině.

Pro řecký národ zněla otázka stejně jako pro ostatní pevninské národy a bylo zřejmé, že řecká vláda nejlépe učiní zadost situaci dodržením upřímné a striktní neutrality. Pro Řecko byl by býval tento postoj zcela přirozený a jeho nejvlastnějším zájmům odpovídající, a to zvláště proto, že žádný z válčících států opravdu nemohl míti žádného životně důležitého zájmu na tom, aby země ležící daleko mimo vlastní bojiště byla zatažena do boje. Proto

též Německo a Italie žádaly od Řecka vždy jen udržení pravé neutrality.

Tím nepochopitelnější je proto, že přesto řecká vláda vzdala se tohoto jí jasně předepsaného směru a tím se vydala na cestu, která byla s to uvésti její národ dříve či později do vážného nebezpečí. Jak nyní víme, opustilo Řecko skutečně po vypuknutí války v září 1939 své neutrální stanovisko, aby nejdřív tajně, později stále otevřeněji stranilo nepřátelům Německa, t. j. především Anglii. V jaké míře řecká politika byla již před vypuknutím války ovlivňována sympatiemi pro Anglii, jež panovaly v řeckých vládních kruzích, dokazuje pouze skutečnost, že v dubnu 1939 Řecko přijalo politickou záruku západních mocností. Řecká vláda musila si po všeobecně známých zkušenostech s anglickými zárukami ujasnit, že tím nuceně uvádí svou zem do britské závislosti a že ji musí zaplést do anglických obkličovacích plánů proti Německu, které již tehdy existovaly. Otevřeně projevila se tato tendence po prvé po vypuknutí války v říjnu 1939, když řecká vláda nechtěla nic vědět o prodloužení platnosti přátelské smlouvy s Italií, která v tomto roce vypršela. V téže době dostaly se do rukou říšské vlády doklady, podle nichž někdejší řecká vláda, která byla dosazena s britskou pomocí, již od začátku své vlády zavázala se dalekosáhle anglické politice. Mohlali o tom panovati ještě nějaká sebemenší pochybnost, tu bylo naprosto nezvratně prokázáno jasné stanovisko Řecka proti Ose po vypuknutí války dokumenty, které byly nalezeny v La Charité ve Francii a které se nyní odevzdávají veřejnosti. Z tohoto úředního listinného materiálu francouzského generálního štábu a francouzské vlády vyplývá o skutečné politice, kterou řecká vláda potají prováděla, tento obraz:

1. Již v září 1939 vyslal řecký generální štáb plukovníka Dovase do Ankary, aby navázal styky s vrchním velitelem francouzské expediční armády na Blízkém východě, generálem Weygandem.

2. 18. září 1939 ujistil řecký vyslanec v Paříži, Politis, že řecká vláda přeje si obnoviti smlouvu s Italií, jejíž

platnost vyprší v říjnu, jen potud, „pokud by takové ujednání nevadilo vytvoření východní fronty".

3. Začátkem října prohlásil státní podtajemník v řeckém ministerstvu zahraničních věcí Mavroudis francouzskému vyslanci v Athénách, že Řecko nejen že nezabrání vylodění spojenců v Soluni, ale bude je dokonce aktivně podporovati, pakliže jen úspěch operací byl by zajištěn.

4. Koncem října 1939 zahájený styk francouzského vojenského přidělence v Athénách s řeckým generálním štábem vedl 4. prosince 1939 k formálnímu přání řeckého generálního štábu, aby byly zahájeny vojenské porady, a k vyslání francouzského plukovníka generálního štábu Mariota do Řecka.

5. Zápis generála Gamelina z 4. ledna 1940 praví, že náčelník řeckého generálního štábu oznámil, že s výhradou dostatečné podpory leteckými a protileteckými silami byl by s to zaručiti vylodění spojeneckého expedičního sboru v Soluni.

Říšská vláda, která již dlouho věděla o tomto řecké vládě těžce přitěžujícím listinném materiálu, vyčkávala s největší trpělivostí a shovívavostí další vývoj řecké politiky. Dokonce když Řecko dalo britskému loďstvu k disposici opěrné body na svých ostrovech a Italie, spojenec Německé Říše, byla nucena s ohledem na toto protineutrální chování vystoupiti vojensky proti Řecku, zůstalo Německo na svém vyčkávacím stanovisku. Tento postup určovala upřímná naděje německého národa, až dosud chovajícího pro řecký národ jen přátelské pocity, že Řecko přece ještě se rozpomene na své skutečné zájmy a že tím se přiměje řecká vláda, aby přes vše zase se vrátila k skutečné neutralitě. V tomto smyslu udělil též říšský min. zahraničních věcí von Ribbentrop za rozhovoru s řeckým vyslancem ve Fuschlu 26. srpna 1940 řecké vládě vážnou formou radu, aby upustila od svého jednostranného nadržování Anglii. Kromě toho byla řecká vláda opětovnými veřejnými prohlášeními Vůdce informována o tom, že Německo za žádných okolností nestrpí, aby se britské bojové síly zachytily na řecké půdě. Budiž zde připomenuta na př. Vůdcova řeč

z 30. ledna 1941, ve které se praví: „Snad doufají v Balkán; i na to bych mnoho nedal, neboť jedno jest jisté: kde Anglie se objeví, tam ji napadneme; a jsme na to dosti silni!“

Řecká vláda nedbala těchto výstrah. Ona ostatně nikdy — to nutno zde výslovně konstatovati — neobrátila se na říšskou vládu, aby s ní projednávala třebas jen možnost návratu Řecka k neutralitě. Důvod byl jasný: Řecko nechalo se již až příliš zatáhnouti do anglické politiky rozšíření války a nebylo již vůbec pánem svých vlastních rozhodnutí. Tato rozhodnutí byla mu spíš již v této době předpisována anglickou vládou. Tak se též stalo, že řecká vláda, která se v začátku po zahájení války proti Italii omezovala na povolávání britských technických svazů letectva, brzy nato byla nucena pokračovati na této cestě. Po obsazení Kréty došlo záhy k tomu, že sevřené britské vojenské svazy přistaly v Řecku a obsadily všechny důležité strategické body. Občasná prohlášení řecké vlády, která se snažila tuto skutečnost popříti, mohou býti hodnocena jen jako nový důkaz její neupřímnosti a závislosti na Anglii.

Od několika týdnů nemůže se již pochybovati o tom, že Anglie — obdobně se svou válečnou expedicí do Soluně za světové války — právě pracuje o zřízení nové fronty v Řecku, aby se odtamtud naposled pokusila vnésti válku do Evropy. V této souvislosti přísluší zvláštní význam zprávám, podle nichž generální štáb britských válečných sil operujících v Řecku navázal spojení s generálním štábem v Bělehradě. V posledních dnech však stalo se Řecko otevřeně operačním územím anglických válečných sil. Široce založené anglické operační pohyby a pohyby transportů konají se tam nyní; americké zprávy potvrzují, že v Řecku je připravena anglická armáda čítající 200.000 mužů.

Tím, že Řecko jako jediný evropský stát dovolilo zase anglickému vojsku, aby vstoupilo na evropskou pevninu, vzalo na se velkou odpovědnost vůči evropské pospolitosti. Řecký národ nepochybně nenese viny na tomto vývoji; tím

závažnější je však vina, která padá na nynější řeckou vládu pro její neodpovědnou politiku. Řecká vláda přivodila tím sama situaci, vůči níž Německo nemohlo déle zůstati nečinné. Německá vláda udělila proto nyní svému vojsku rozkaz, aby vyhnalo britské bojové síly s řecké půdy. Každý odpor proti německé branné moci bude bezohledně zlomen.

Oznamujíc to řecké vládě, říšská vláda zdůrazňuje, že německé vojsko nepřichází jako nepřítel řeckého národa a že německý národ je dalek toho, aby chtěl bojovat proti řeckému národu jako takovému a chtěl jej zničiti. Úder, jejž Německo je nuceno vésti na řecké půdě, platí Anglii. Říšská vláda je přesvědčena, že rychlým vyhnáním britských vetřelců z Řecka prokáže rozhodnou službu v neposlední řadě též řeckému národu a evropské pospolitosti.

MEMORANDUM K NOTĚ ŘECKÉ VLÁDĚ

I. Přes znásilnění své samostatnosti a svých výsostných práv, jež Řecko doznalo za světové války od Anglie a od Francie, byla řecká vláda jak za republikánského, tak i později za restaurovaného monarchistického režimu vždy povolným trabantem britské politiky. To projevilo se zvlášť nápadně, když britská politika na jaře 1939 inscenovala systematickou obkličovací akci proti Německu. 9. dubna 1939 došlo k demarši řeckého vyslance v Londýně u anglického min. zahraničních věcí lorda Halifaxe, při níž za falešného tvrzení, že Italie chystá se právě obsaditi Korfu, a že Řecko musí se proti tomu postaviti na odpor, byl učiněn dotaz o postoji Anglie v tomto případě. 13. dubna 1939 došlo nato k anglo-francouzskému garančnímu prohlášení vůči Řecku.

II. O chování Řecka za války je nutné uvésti z listin francouzského generálního štábu, které padly do německých rukou, toto:

Již bezprostředně po vypuknutí války v září 1939 řecký generální štáb navázal spojení s vrchním velitelem francouzských sil na Blízkém východě, generálem Weygandem, vysláním plukovníka generálního štábu Dovase do Ankary, aby zahájil porady o vylodění francouzského expedičního sboru v Soluni, a spojil s tím požadavek, že předvoj tohoto expedičního sboru musí sestávati z úplných jednotek letecké zbraně. Též na čistě politickém poli začalo ihned nadržování nepřátelům Německa: Francouzům byl umožněn tajný transit letadel určených pro Polsko. Řecký vyslanec Politis dal 18. září v Paříži ujištění, že Řecko přeje si obnovit platnost smlouvy s Italií, která vyprší v říjnu, jen potud, „pokud by takové ujednání nevadilo vytvoření východní fronty." V zápise francouzského zahraničního ministerstva z 20. září 1939 mohlo se proto konstatovati: „Řecká vláda provádí neutrální politiku, která je úředně velmi striktní, tajně však je usměrněna ve směru případné francouzsko-anglické spolupráce." Začátkem října prohlásil státní podtajemník v řeckém ministerstvu zahraničních věcí Mavroudis francouzskému vyslanci v Athénách, že Řecko nejen že nezabrání vylodění spojenců v Soluni, ale bude dokonce aktivně je podporovati vysláním vojska, pakliže jen úspěch operací bude zajištěn dostatečnými diplomatickými a vojenskými přípravami. Ve francouzském generálním štábu se připravovalo zesílení vojenské výzbroje Řecka, poněvadž se vědělo o řeckém rozhodnutí „spolupracovati při vojenských operacích větších rozměrů." Italií v říjnu podniknuté pokusy o stabilisaci jejích mírumilovných styků s Řeckem obnovením italsko-řeckého paktu o neútočení, byly řeckou vládou fakticky sabotovány, jak ohlásil několik týdnů před tím řecký vyslanec v Paříži Politis. Řecko zdráhalo se uzavříti s Italií novou smlouvu a přistoupilo jen na výměnu dopisů, která, jak byli Francouzi ujišťováni, měla ponechati Athénám volnou ruku, aby mohly „poskytnouti Francii a Anglii své spoluúčinkování při určitých možnostech."

Mezitím pokračovalo se v řecko-francouzských stycích ve vojenském oboru. Koncem října 1939 konaly se další

porady mezi náčelníkem řeckého generálního štábu generálem Papagosem a francouzským vojenským přidělencem v Athénách, při nichž šlo zase o možnost vylodění vojska, jakož i o „tajné válečné přístavy" u Kavaly. 4. prosince 1939 projevil náčelník řeckého generálního štábu vůči Anglii a Francii formálně přání, aby byly zahájeny vojenské porady. Za účelem zahájení vojenské spolupráce vyslal pak v prosinci 1939 francouzský vrchní velitel generál Gamelin plukovníka Mariota do Řecka, aby tam zkoumal všeobecné podmínky vojenské spolupráce. Francouzský generální štáb dal mu s sebou podrobný dotazník, o jehož zodpovědění měly býti požádány řecké vojenské úřady. Koncem prosince mohl francouzský námořní přidělenec v Athénách oznámiti důvěrné informace o severořeckých přístavech, které mu byly dány k disposici řeckým generálním štábem.

V zápise generála Gamelina z 4. ledna 1940 se sdělovalo, že náčelník generálního štábu řecké armády dal oznámiti, že s výhradou dostatečné podpory leteckými a protileteckými silami byl by s to zaručit vylodění spojeneckého expedičního sboru v Soluni. Francouzský generální štáb byl si tak zcela jist, že Řecko je ochotno podporovati každou proti Německu namířenou akci spojenců na Balkáně. V březnu 1940 předvídalo francouzské vrchní velitelství podle Gamelinova zápisu předloženého Daladierovi, že hlavní francouzské vojenské síly budou zasazeny v oblasti Soluně. V tutéž dobu mohli důstojníci francouzské letecké zbraně prohlédnouti si letiště v sev. Řecku, jež řecký generální štáb dal zříditi pro používání francouzskou leteckou zbraní. Ještě v červnu prohlásili Řekové, že jsou ochotni převzíti ihned materiál, který je „určen pro případné spojenecké vojsko určené z lodí na přistání". Tento materiál měl býti zdánlivě prodán řecké vládě. Po vylodění v Piraeu měl býti tento materiál rozdělen na řeckém území podle instrukcí generálního štábu francouzské armády.

Celkový obraz, který z těchto skutečností vyplývá, zřetelně ukazuje, že ještě před vstoupením Italie do války

Řecko nebylo neutrální, nýbrž jednoznačně stálo v anglo-francouzském táboře.

III. Protineutrální postoj Řecka projevil se též tím, že Řecko, jak dokazují zprávy francouzského námořního přidělence v Athénách z října a listopadu 1939, systematicky nadržovalo odtransportování službou povinných polských uprchlíků přes Řecko do Francie. Tak podle zprávy z 11. listopadu bylo v době od 12. do 31. října 1939 m. j. odtransportováno 614 polských letců z Řecka do Marseille; 14. listopadu odcestovalo zase 370 a 28. listopadu 520 Poláků do Marseille. Tyto číslice ukazují zřetelně, že při tom šlo o pravidelné transporty.

Jiné ještě závažnější nadržování mocnostem válčícím s Německem záleželo v tom, že Řekové pronajali velmi značnou část svých lodí Anglii. Opětovné demarše německé vlády proti tomu neměly žádného úspěchu. Zpráva francouzského námořního přidělence v Athénách z 30. října 1939 referuje o schůzi řeckých rejdařů, která byla svolána řeckým ministerským předsedou, v níž řecký ministerský předseda prohlásil, že sice oficiálně odmítl žádost anglické vlády o přenechání poloviny řeckého obchodního loďstva, že však přesto doporučuje rejdařům, aby, pokud mohou, postavili se do anglických služeb, zachovávajíce při tom osobní ráz svého rozhodnutí.

Po vstupu Italie do války proti Francii a Anglii, čímž se Středozemní moře stalo válečným územím, vyplynulo v brzku neustálé podporování britských válečných opatření Řeckem. Britské válečné lodi nalezly v řeckých výsostných vodách úkryt a zásobovací možnosti. Řecké území bylo jako důležité středisko k disposici organisaci britské zpravodajské služby na jihovýchodě.

IV. Tato situace nutila Italii, aby žádala od Řecka záruky pro obnovení skutečné neutrality, kterýžto požadavek vedl k zahájení nepřátelství mezi Italií a Řeckem. Řeckému válečnému vedení dostalo se ihned aktivní anglické podpory. V listopadu 1940 nastala systematická výstavba anglických leteckých základen na různých místech řecké pevniny a vylodění četných britských technických útvarů

na podporu řeckého válečného vedení. Kréta byla taktéž již v listopadu 1940 obsazena anglickým vojskem. Britský ministr pro Indii zdůraznil v řeči z 1. prosince 1940 význam Řecka jako předmostí pro britské vojsko, z něhož by se případně „mohla zasaditi smrtící rána německému draku". Plným potvrzením četných zpráv o anglické pomoci pro Řecko byla řeč britského ministerského předsedy Churchilla z 19. prosince 1940, v níž Churchill prohlásil: „V kritické chvíli jeho příprav byli jsme nuceni odebrati maršálu Longmorovi velkou část jeho bojových sil, aby byly poslány do Řecka." Až do začátku března 1941 přibylo do Řecka 180 britských letadel a asi 10.000 mužů RAF (pozemní personál, protiletadlové baterie, přísunové jednotky a zákopníci). Uprostřed ledna 1941 dlel britský vrchní velitel generál Wavell osobně v Athénách, aby se radil s řeckým vrchním velitelem generálem Papagosem. V březnu konaly se dvě návštěvy britského ministra zahraničních věcí Edena a britského náčelníka generálního štábu sira Johna Dilla v řeckém hlavním městě.

Jestliže již od prostředku února americké rozhlasové a tiskové zprávy mohly hlásiti, že silné kontingenty britského vojska jsou na cestě do Řecka, tu zprávy docházející v první polovině března potvrzovaly, že tato hlášení nejsou nikterak brána ze vzduchu. Tak v době až do 10. března přibylo několik tisíc mužů pěchoty, protiletadlového personálu a zákopníků do Pireu, a to převážně Australci a Novozélanďané. Toto vojsko bylo vyzbrojeno těžkými zbraněmi pro pěchotu a dělostřelectvem. V době od 10. do 16. března zvýšil se počet britského vojska včetně RAF na řecké pevnině asi na 20.000 mužů. Ze zpráv docházejících po 16. březnu bylo lze usouditi, že se koná široce založená transportní akce. Počet vyloděného britského vojska stoupal neustále a dosáhl 25. března 1941 již alespoň 40.000 až 50.000 mužů, včetně RAF. Vojsko bylo kromě lehkého a těžkého dělostřelectva bohatě vyzbrojeno průzkumnými pancéřovými vozy a bojovými vozy.

Vojsko bylo předsunuto do kraje severně od Larissy a do západní Macedonie. Vytvoření britské operační sku-

piny na řecké pevnině projevovalo se neustále zřetelněji. Nejnovější zprávy mluví již o nastoupení expediční armády o síle 200.000 mužů.

V. Ač vzhledem k této skutečnosti je nade vší pochybnost, že řecká vláda byla ve spolku s Angličany a dala své území britské vládě k disposici pro válečné účely, na druhé straně nechyběly výstrahy s německé strany, poukazující na následky tohoto chování. Tak říšský ministr zahraničních věcí za rozhovoru s řeckým vyslancem 26. srpna 1940 ve Fuschlu udělil důrazným způsobem řecké vládě radu, aby se vzdala svého proanglického postoje, a varoval ji zvláště před následky nerozvážných, proti Italii namířených opatření. Ještě před nedávnem dostalo se řecké vládě Vůdcovou řečí z 30. ledna 1941 naprostého ujasnění o tom, že Německo za žádných okolností nemůže strpěti usazení britských válečných sil na řecké půdě. Nedbajíc této jasné výstrahy, řecká vláda opomenula vyvoditi z ní jakékoliv důsledky a naopak stále větší měrou povolávala britské vojsko do své země. S ohledem na to říšská vláda nemůže zpěčovati se skutečnosti, že Řecko je jednoznačně ve spolku s Anglií a že tudíž musí býti považováno za válečného protivníka Německa se všemi z toho vyplývajícími následky.

DOKUMENTY

O

KONFLIKTU S JUGOSLAVIÍ

I.

UTLAČOVÁNÍ NĚMECKÉ NÁRODNÍ MENŠINY V SRBSKU A NAPJATÁ SITUACE V NĚMECKO-JUGOSLÁVSKÝCH VZTAZÍCH AŽ DO R. 1933

Čís. 1

Řeč poslance dr. Wilhelma Neunera v zasedání jugoslávské skupštiny z 30. března 1924

(Výtah)

... Shledáváme bohužel při posuzování provádění pozemkové reformy, že Němci nikterak nemohou býti uspokojeni způsobem a postupem, jak v našem státě byl rozřešen agrární problém; naopak byli jsme při provádění pozemkové reformy velmi odstrčeni. Nepostupovalo se s námi tak, jako s ostatními občany našeho státu. Němci očekávali, že zákon o rozdělení velkostatků bude proveden ve smyslu a v duchu ústavy a že i zde bude vyjádřena rovnoprávnost, která je zaručena ústavou. Pak jsme předpokládali, že při rozdělení velkostatků bude brán zřetel též na chudý rolnický stav a že odpovídající měrou bude půda rozdělena též mezi chudé zemědělské dělníky, neboť též v našem národě je mnoho pracovitých dělníků, kteří nevlastní žádného pole nebo kteří při nejmenším nemají tolik půdy, aby z ní mohli žíti. Zvláště chudé obyvatelstvo to očekávalo, poněvadž ani v ústavě, ani v jiných zákonech nikde nelze najíti ustanovení, které by předpisovalo, že jen slovanští státní občané mají býti účastni dobrodiní zemědělské reformy a že Němci a ostatní menšiny jsou vyloučeni; naopak tento zákon praví výslovně, že při rozdělení polí jest jen na to dbáti, zda osoba, které se má dostati přídělu půdy, je naším státním občanem, zda půdu potřebuje a zda ji bude obdělávati.

Je proto přirozené — a musím to prohlásiti — že se nás zcela neobyčejně dotkla okolnost, že my, Němci, jsme byli vyloučeni z přidělování půdy a že proti tomu co nejostřeji protestujeme.

Ještě větší tvrdost spočívá však v tom, že při ukrutném provádění zemědělské reformy nebyl brán ohled ani na tisíce chudých německých zemědělských dělníků a sedláků, kteří až dosud na rozdělených velkostatcích žili

jako nádeníci, půlláníci nebo pachtýři, kteří tam nalezli svou obživu a těšili se jistým právům. Tisíce těchto chudých lidí bylo rozparcelováním polí jednoduše připraveno o svou obživu a přes nejpoctivější a nejlepší vůli pracovati, bylo donuceno, aby buď zahynulo hladem nebo se vystěhovalo. Vím, že při provádění zemědělské reformy v první řadě národní důvody byly rozhodující a převažující...

Půda byla přidělena lidem, kteří až dosud žili ve zcela jiných provinciích, kde se užívá jiného způsobu obdělávání a kde zemědělská kultura ani zdaleka není na takové výši jako je ve Vojvodině. Je proto samozřejmé, že lidé nevědí, jak se u nás využívá půdy a jak půda se obdělává. Nejsmutnější však je, že mnozí z nich ani nemají vůli ku práci, a jen přišli, aby pole shlédli, dále je propachtovali a zase pak zmizeli. Naproti tomu mnoho tisíc pilných zemědělců bylo zapuzeno a vyloučeno z rozdělení půdy, i když byli nejpilnějšími, nejschopnějšími a nejloyálnějšími státními občany, poněvadž jsou — Němci a nikoliv příslušníky některého slovanského národa...

Čís. 2

Německý Chargé d'Affaires v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Zpráva

Obsah: Incident v Novém Vrbasu

Bělehrad 30. dubna 1924

Vnitropolitický boj nabývá stále ostřejšího rázu. Před nedávnem nemohl mluviti na schůzi v Subotici vedoucí oposičního bloku, demokrat Ljuba Davidović, poněvadž Velkosrbský svaz mládeže „SRNAO" schůzi násilně rušil. Totéž událo se nyní na německé voličské schůzi v Novém Vrbasu, kterou navštívilo 4000 osob. Hlouček politických

fanatiků vzal útokem tribunu a použil střelných zbraní, a to za tichého souhlasu přítomných orgánů, které sice po rozpuštění schůze provedly zatýkání mezi Srnaovci, ale zatčené po výslechu zase propustily na svobodu, ačkoliv na straně přepadených byly oběti na lidských životech, jeden mrtvý a větší počet těžce raněných. Německý klub zaslal protest vládě a oposiční blok ohlásil o této události interpelaci. S ohledem na postoj úřadující vlády a vzhledem k rozbouřeným vlnám politických vášní lze bohužel očekávati, že tento teroristický čin proti zcela loyální německé menšině nezůstane ojedinělý.

Eisenlohr

Čís. 3

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Bělehrad 27. ledna 1925

Při voličské schůzi německé menšiny ve Vojvodině, místní německý vedoucí Karius byl přepaden a těžce zraněn příslušníky šovinistického svazu mládeže. Němečtí předáci dr. Kraft a dr. Grassl, kteří právě chtěli navštíviti zraněné, byli krátce potom taktéž těžce ztýráni a zraněni, dr. Kraft životu nebezpečně. O zásahu úřadů není nic známo. Přitěžující okolností je, že den před tím ministr vyučování Pribičević, fanatik Pašićova kabinetu, pronesl v Novém Sadě štvavou řeč proti menšinám, zvláště pak proti menšině německé.

Olshausen

Čís. 4

Řeč poslance dr. Hanse Mosera v schůzi jugoslávského Národního shromáždění z 26. března 1925

(Výtah)

Páni poslanci!

K volbám provedeným 8. února 1925 měl by promluviti každý jednotlivý poslanec, aby vyložil své názory a své stanovisko, aby každý nezaujatý psycholog mohl již z jeho řeči vyčísti, zda poslanec byl zvolen svobodnou vůlí národa, svých voličů, stoupenců silných myšlenek svého stranického programu, jejž podal jim tak neodolatelným způsobem, že je nadchl pro tyto myšlenky, či zda obdržel svůj poslanecký mandát pomocí policie, vesnických písařů, četnictva, obecních notářů, policejních komisařů, okresních adjunktů, vrchních stoličních soudců a krajských hejtmanů, zastupujících županů a vrchních županů a jiných zástupců vrchnosti...

Začátek illegálního boje proti naší straně Němců v království SHS spadá do doby činnosti státního výboru ihned po vypsání voleb. Ministerstvo vnitra předložilo výboru neúplné a nesprávné číslice o počtu voličů; ministerstvo podalo dále zcela libovolné návrhy o zřízení míst volby. Podle těchto návrhů velký počet obcí s 800 až 2000 voliči měl zůstati bez volebního místa. Jen tvrdošíjné činnosti naší strany vděčíme za to, že státní výbor na základě soudního materiálu, který jsme předložili, na několika místech opravil tento útok proti základním předpisům § 50 volebního zákona, a že v několika větších obcích zřídil volební místa. Přesto však ponechal i on značný počet obcí se značným počtem voličů bez vlastního volebního místa a poukázal voliče v těchto obcích na volební místa v jiných obcích, které byly vzdáleny 15 až 20 km. Tak neměly žádného volebního místa obce Knićanin se 765 voliči, Budisava s 559 voliči (s 336 voliči z Kace II bylo soustředěno v jednom volebním místě dohromady 895 voličů), Cib s 604 voliči, Nova Gajdobra s 244 voliči,

Bačko-Novoselo s 345 voliči, tudíž velké obce, zatím co v severním a jižním Srbsku 51 volební místo má méně než 100 voličů, 537 méně než 200 a 683 méně než 300.

Tyto naše obce musely hlasovati v jiných, srbských místech, jen aby byly vystaveny většímu teroru, zastrašování a zbraňování. A skutečně v den volby hlasoval mnohem menší počet voličů než v obcích, které měly vlastní volební místo...

Čím více se blížil den voleb, tím více vzrůstala nervosita nižších úředních orgánů, takže jejich svévole se stávala neustále horší a zvrhla se v brutální týrání, bití a vsazování do vězení klidných, vážených, ano i nejlepších občanů, kteří se nechtěli exponovati pro režim. Tak vrchní stoliční soudce Dušan Nikolić v Bačce Palance týral ve své vlastní úřadovně předáka naší organisace, velkostatkáře Josefa Müllera z Nové Palanky. V témže úřadě byli ztýráni o půlnoci na 8. února 1925 Christoph Schmidt a Peter Ballay z Bukinu, Adam Wildmann a Nikolaus Klees z Obrovace a j. Vrchní stoliční soudce ve Vršci, Vladimír Rakić, ztýral v obecním úřadě v Georgshausenu živnostníka Jakoba Krämera, poněvadž nevinnou poznámkou vpadl do řeči poslanci Grginovi, který nepravdivým způsobem kritisoval a snižoval činnost mých poslaneckých kolegů v dřívějším parlamentě. Nepopsatelným způsobem byli ztýráni četníky na četnické stanici v Ridjici Kaspar Lewang, Anton Stein, Josef Sehn a Jakob Findeis, aniž by něčím se byli prohřešili, jen proto, že jsou členy naší strany. Ridjica — obec u nejzazších severních hranic našeho království — úpí již po léta pod nepopsatelným a nelidským terorem a týráním se strany notáře a četníků; opětovná oznámení, která šla dokonce až do ministerstva vnitra, až dosud k ničemu nevedla. Zločinci v podobě úředních orgánů páší dodnes beztrestně své zločiny. Tato beztrestnost dala obecnímu notáři v Heufeldu odvahu k neslýchanému skandálu: zakázal poslanci dr. Wilhelmu Neunerovi vstup do této ryze německé vesnice a pomocí četníků a bodáků jej dal vyhnati z obvodu vesnice, takže poslanec nemohl promluviti ani je-

diného slova se svými voliči. Dr. Neuner učinil ovšem na tohoto notáře a na vrchního stoličního soudce v Jaša Tomići, který prý notáři dal k tomu příkaz, trestní oznámení pro zločin a přestupek zneužití úřední moci podle §§ 472 a 476 trestního zákona pro Vojvodinu, nevěříme však, že státní zástupce a soudní dvůr ve Velké Kikindě svobodně a podle své úřední povinnosti budou vyšetřovati tento zločin a budou moci potrestati provinilce.

31. ledna 1925 bylo zastaveno vydávání „Werbaßer Zeitung" a redaktor listu Breitwieser byl zbit policií nelidským způsobem. Tiskárna byla zavřena, později pak ale v rozporu se všemi zákonitými a ústavními předpisy byla zavedena v tomto listě předběžná censura...

Nejneslýchanějším činem před volbami bylo zločinné přepadení poslanců dr. Krafta a dr. Grassla a předsedy naší místní organisace Petra Kariuse v Novém Sivaci (Neusiwatz). V německé obci Novi Sivac (Neusiwatz) byla ohlášena na 25. ledna 1925 voličská schůze. Občané se klidně shromáždili a poněvadž řečníci se nedostavili v ohlášenou dobu, rozešli se stejně klidně zase do svých domovů. Na místo schůze dostavila se však též pod vedením obecního zaměstnance skupina neodpovědných živlů, která, když se lid rozešel, svolavatele schůze Kariuse bez příčiny tak zbila, že Karius zůstal ležet v bezvědomí a krvácející na zemi. Po tomto zločinu přibyli, ještě než nastala noc, dr. Kraft a dr. Grassl automobilem do Nového Sivace. Když se dozvěděli, co se Kariusovi přihodilo, chtěli jej dopraviti automobilem do nejbližší nemocnice. Při provádění tohoto charitativního díla byli uprostřed vesnice v temnotě zadrženi týmž poštvaným houfem. Na znamení dané výstřelem z revolveru vrhl se houf na dr. Krafta a dr. Grassla, aby na obou dokončil zločinný čin, který byl zahájen u nešťastného Kariuse. V okamžiku byli oba nešťastníci obklíčeni poštvaným houfem 30—40 lidí, ozbrojených tlustými holemi a železnými tyčemi, a na oběti se sneslo krupobití ran. V neslýchaném barbarství bylo bito hlava nehlava, na ruce, na záda a na celé tělo, až oběti v bezvědomí se zhroutily ve vlastní krvi a mělo

se za to, že jsou ubity. Volání o pomoc vyznělo do prázdna. Nikde nebylo viděti strážníka nebo četníka, ačkoliv vše událo se uprostřed vesnice v bezprostřední blízkosti obecního úřadu a ačkoliv orgány bezpečnosti (či lépe řečeno nejistoty) a oba notáři ze Starého a z Nového Sivace, museli věděti, že někomu něco hrozí, neboť až do tohoto dne nikdy nebylo v Novém Sivaci před kasinem uprostřed obce, ve vzdálenosti jednoho až dvou kilometrů od Starého Sivace, shromážděno tolik dobrovolců a členů SINAO, jako v tento den. Dr. Kraft potácel se týden mezi životem a smrtí, skorem šest týdnů byl upoután na lůžko v ozdravovně, ještě dnes se úplně nezotavil a na čele má viditelnou poskvrnu svobodných voleb. Ale až dodnes nebyl nikdo volán vážně k odpovědnosti, o potrestání ani nemluvíme, a jsme zvědavi, zda někdo bude vůbec též potrestán...

Čís. 5

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Zpráva

Obsah: Rozprava ve skupštině o otázkách týkajících se německé menšiny.

Bělehrad 14. března 1926

V prvních dnech tohoto měsíce při projednávání státního rozpočtu na r. 1926 použili poslanci německé menšiny příležitosti, aby poznovu a jaksi souhrnně uvedli na přetřes stížnosti německé menšiny do rozdílného nakládání vůči jugoslávským státním příslušníkům slovanského kmene. Vprostřed těchto výkladů stály dvě řeči poslance dr. Stephana Krafta k rozpočtu ministerstva spravedlnosti a k rozpočtu ministerstva vyučování.

Při projednávání rozpočtu ministerstva spravedlnosti p. dr. Kraft tvrdil, že „německá menšina žije v poměrech

které odporují požadavkům ústavy a mezinárodního práva a že též nemá občanskou rovnoprávnost". Toto tvrzení doložil dr. Kraft četnými jednotlivými případy. Dr. Kraft uvedl zvláště, že útoky na Němce a německé ústavy nejsou stíhány úřady nebo jsou stíhány s nedostatečnou energií a že v mnohých případech úřední orgány se účastní utlačování Němců. Tak ještě stále nebylo potrestáno přepadení dr. Krafta a dr. Grassla, které se událo koncem ledna 1925. Ministr spravedlnosti nedovedl prohlásiti k většině těchto jednotlivých případů nic jiného, než že mu o nich není nic známo.

Dva dny nato ujal se dr. Kraft slova k rozpočtu ministerstva vyučování, které je, jak známo, spravováno Štěpánem Radićem. Dr. Kraft zabýval se nejprve mnohoslibnými prohlášeními ministra v jeho agitačních řečích o jeho menšinové politice vůči národnostním menšinám a uvedl pak, jak málo až dosud bylo uskutečněno z domněle dobrých ministrových záměrů. Dr. Kraft stěžoval si zvláště do vyvlastnění staletých německých kulturních institucí, zvláště ve Slovinsku, a poukázal na zničení německého školství v celé oblasti státu. V této souvislosti konečně položil dr. Kraft Radićovi zahrocenou otázku, zda od něho či od příštího ministra školství lze něco očekávati pro německé školy, načež Radić krátce a stroze odpověděl: „Od příštího!"

Ve své řeči z 3. března dr. Kraft konečně rozvinul zásady, od jejichž uplatnění si slibuje odstranění všech závad, jež těžce doléhají na německou menšinu. V podstatě jde tu o poskytnutí kulturní autonomie. Při zmínce o ní mohl dr. Kraft poukázati na resoluci menšinového zasedání v Ženevě z října 1925.

O předmětu ministerstva kultu promluvil se strany německé menšiny poslanec Schumacher. Řečník poukázal zvláště na skutečnost, že v Jugoslavii žije sice 216.874 protestantů (skorem výhradně německého kmene), že však celková částka vyhrazená pro evangelickou církev činí jen 804.000 dinarů. Poslanec vypočítal, že pra-

voslavná církev obdrží ročně na každého věřícího 12 dinarů, katolická 8 a Mohamedáni 14. U protestantů připadaly však jen 2 dinary na věřícího. Pan Schumacher vystoupil též s požadavkem, aby pro protestantské vojáky byl ustaven alespoň jeden protestantský vojenský duchovní.

Poslanec dr. Moser konečně kritisoval obšírně správní metody ve Vojvodině, t. j. v onom okrese, ve kterém se nacházejí hlavně německé menšiny, které žijí v uzavřených sidlištích. I on poukázal na to, že opatření správních orgánů vůči německým menšinám jsou v rozporu s ústavou a se smlouvou o ochraně menšin. V úvahu přicházejí zde tato opatření: rozpouštění zemědělských družstev, bezdůvodná zatčení, zákaz používání německého jazyka, odpírání výdeje pasů a domovských listů, oduznání státního občanství, nedostatečné zajištění veřejné bezpečnosti atd. Ministr vnitra Maksimović dal přednost mlčení před odpovědí na tato obvinění.

Dr. Olshausen

Čís. 6

Resoluce schůze zemských důvěrníků německé strany v Jugoslavii z 18. listopadu 1928

Desáté výročí naší příslušnosti k jugoslávskému státu nachází německou menšinu přes její doma i v zahraničí uznávanou, stále prokazovanou loyalitu vůči státu a většinovému národu v hluboké obavě a vzrušení. Nové osnovy školských zákonů, naprosto nedbající základních práv a svobod v oboru školství, péče a udržení zděděné kultury zbraňují cestu svépomoci, která po všem ničení německých kulturních hodnot a institucí jedině ponechávala naději, že se podaří zastaviti kulturní ochuzení německých státních občanů.

Po protiprávním a protiústavním postátnění konfesijních a komunálních soukromých škol, po návratu německého školství k živořícímu systému menšinových pobočných tříd na státních slovanských obecných školách, po zatlačení vyučování v mateřské řeči na nuzný zbytek a po vyloučení mateřské řeči z vyšších tříd obecných škol, po bezohledném ztenčení řad německého učitelstva bez možnosti jejich doplnění následkem nedostatku jakýchkoliv pedagogických ústavů, byla vytvořena pro německou menšinu, úd to velkého kulturního národa, stejně neutěšená jako ponižující a tradici svobody většinového národa zahanbující situace. 600.000 kulturně a hospodářsky vysoko stojících občanů tohoto státu je bez německé školy, která by byla hodna tohoto jména, s učitelstvem, kterému skorem zpravidla již chybí dostatečná znalost německého jazyka a kultury, mnoho tisíc německých dětí bez jakéhokoliv vyučování v německém jazyku, bez znalosti třebas jen německého písma, je odcizeno německé kulturní oblasti a bude brzy ztraceno. Celá německá národní skupina je bez jediné vyšší školy, bez učitelského ústavu, bez bohosloveckého semináře, bez práva a možnosti zříditi alespoň jednu dětskou školku a udržovati ji. Všechny naděje se upínaly k tomu, že tento bezprávní stav, který byl vytvořen nařízeními z libovůle, bude skoncován zákonitou úpravou školských poměrů, že bude vyhověno zásadám menšinové ochrany, zaručené jak mezinárodními smlouvami, tak i vlastními základními zemskými zákony a že bude v plném rozsahu uvolněno právo kulturní iniciativy a svépomoci.

Účelem vládních osnov školského zákona je však právě udržení nynějšího stavu bezpráví nesčetnými ustanoveními, poskytující nejširší vůli uvážení a libovůli a de facto znemožnění výstavby soukromého menšinového školství.

Duch této předlohy zákona obráží se jistě nejdrastičtěji ve skutečnosti, že v statistickém dodatku k osnově zákona o obecných školách se mluví o německé menšině jako o „cizincích". Schůze zemských důvěrníků vyslovuje své rozhořčení nad touto urážkou a zlehčováním

starousedlého německého národa, který po staletí sídlí na společné domácí hroudě, která též za těžkých německých obětí na životech a statcích byla vyrvána Turkům a z práce a z potu generací změnila se z bažin a pustin v kvetoucí kulturní zem. Vzhledem k tomuto duchu školských předloh a z nich vyplývajícího nebezpečí pro kulturní vývoj menšiny a pro dobré vztahy mezi menšinou a většinou, schůze zemských důvěrníků zasedající dnes v Novém Sadě a na niž se dostavili četní zástupci německého živlu ze všech částí Jugoslavie, pokládá za svou povinnost, aby dala výraz hlubokému zklamání německého obyvatelstva, které po vzoru srbské školní autonomie v starém státním svazu očekávalo v tomto státě pro svůj vlastní kulturní život lepší vývojové podmínky a více svobody.

Schůze zemských důvěrníků, věrna jsouc zásadám strany, aby se dosáhlo především smírného řešení, apeluje na královskou vládu, aby, nedojde-li k rozpravě se zástupci německé menšiny o možnostech dorozumění, ustoupila od parlamentního projednání školských předloh, které jsou v otevřeném rozporu se zaručenými právy menšin, tím spíše, že zkrácený postup v Národním shromáždění, jenž je předepsán pro t. zv. vyrovnávací předlohy zákonů, neposkytuje žádných záruk pro důkladné a též pro menšiny užitečné projednávání.

Urychlení osnovy školského zákona nemělo by jen nejvážnější následky pro menšiny v království SHS, nýbrž bylo by osudné svým příkladem též pro stav jiných těžce o svou existenci zápolících menšin v sousedních státech.

Schůze zemských důvěrníků trvá na školní autonomii, jak byla převzata do programu strany a pověřuje vedení strany a poslanecký klub, aby znovu oznámily vládě a stranám názory, spravedlivá přání a požadavky německé menšiny a — pakliže je tak nutné — čelily ohrožení kulturních životních práv podáním vlastního návrhu zákona o školní samosprávě a vyčerpáním všech prostředků na ochranu práv menšin, jež jsou po ruce.

Loyální německé obyvatelstvo pozvedá svůj hlas před celým kulturním světem proti politice kulturního bezpráví a zubožení, která byla prováděna po deset let. Německé obyvatelstvo považuje za svou morální povinnost a příkaz sebeúcty a sebezachování, aby převzalo do svých rukou pod státním dozorem péči a odpovědnost za výchovu a vzdělání svého dorostu v duchu zděděné německé kultury, a žádá proto volnou cestu pro činnost kulturní svépomoci a samosprávy.

Čís. 7

Petice německé národní skupiny v Jugoslavii adresovaná jugoslávskému ministerskému předsedovi

(Výtah)

Bělehrad 27. srpna 1929

... Účel všech opatření a nařízení školských úřadů je bohužel až příliš jasný. Jestliže až dosud mohla existovati nějaká pochybnost, tu musí zmizeti před soudně prokázanou skutečností, že existují nařízení školních úřadů, podle nichž naše děti nejen v školních místnostech, ale ani na ulici, na cestě do školy nebo ze školy nesmějí mluviti svou mateřskou řečí, a že smějí jen slovansky zdraviti. Existenci těchto nařízení potvrdil správce státní obecné školy v Marenbergu v trestním oznámení okresnímu soudu v Marenbergu proti Františku Repatetzovi a údaje svého oznámení přísežně dotvrdil při soudním přelíčení (soudní spis U. 216/29). Důvod k tomuto oznámení a trestnímu řízení, které se nyní projednává před státním zastupitelstvím v Mariboru podle par. 104 srbského trestního zákona spočíval v tom, že školní správce, který učinil oznámení, chtěl potrestati karcerem syna obžalovaného, který mluvil německy před školou se svým otcem, Němcem. Otec revoltoval proti tomuto těžkému přehlížení rodičovských práv,

vzal svého syna za prudkého protestu z rukou učitele a poslal jej domů. I když upřímně litujeme, že ve svých přirozených citech dotčený otec následoval učitele do jeho bytu a zde, jak žalobce tvrdí, jej prý ohrožoval a jemu spílal, přece nemůžeme se nikterak diviti jeho vnitřnímu rozhořčení proti takovému nařízení a proti takovému postupu školních úřadů. Všichni spatřujeme v takovém postupu, ať již pochází od kterékoliv vrchnosti, porušení přirozeného řádu věcí a zaručených základních práv menšin a pociťujeme je jako nezaslouženou potupu našich národních pocitů . . .

600.000 loyálních německých státních občanů království SHS jest bez jediné obecné školy, která by odpovídala ustanovením čl. 9, odst. 1 a 2, bez jediného učitelského ústavu, bez jediné střední nebo odborné školy. Všechny jejich vzdělávací nebo školní instituce byly zničeny nebo jsou ztraceny a jelikož této německé menšině, jako jediné ze všech německých menšin v celé Evropě, státní moc nedovoluje žádnou iniciativu za účelem kulturní svépomoci, nemá tato menšina možnost nebo naději, že bude moci ukojiti na vlastní náklady a vlastními obětmi základní a nejožehavější potřeby německého menšinového školství zřízením soukromých škol a výchovných ústavů pod státním dozorem. Celá pokolení zůstávají tak bez nejnutnějšího vyučování v mateřštině. Desetitisíce německých dětí neučí se ani čísti, ani psáti německy a ztrácí tak jakoukoliv souvislost s kulturním životem svého národa. Tímto způsobem státní školní správa podkopala během své desítileté činnosti základy kulturního života německé menšiny a na dlouhou dobu uvedla v pochybnost její národně-kulturní a hospodářskou existenci a vývoj. Dělo se tak tím úspěšněji, jelikož státní školní úřady systematicky podvazují živý kontakt naší menšiny s kulturním životem a pokrokem našeho mateřského národa v západních státech. Projevuje se to tím, že předpisy o návštěvě německých škol v cizině jsou neustále zostřovány a že tyto předpisy jsou neustále více užívány politickými úřady k způsobování nejvážnějších těžkostí členům německé menšiny, jestliže chtějí na-

vštěvovati německou vysokou nebo odbornou školu, ba dokonce střední nebo obecnou školu tak, že dokonce žáci, kteří s úředním svolením již studovali v německém zahraničí, když přijdou na prázdniny nebo jinak domů, nejsou si jisti, zda obdrží cestovní pas resp. visum pro návrat do škol za účelem pokračování ve studiích. Na námitky, že mladí lidé tímto způsobem by snadno mohli ztratiti semestr, lze obdržeti i u nejvyšších správních úřadů odpověď, že to je právě účelem těchto opatření . . .

Tak smutně vypadá u nás situace v oboru školství a menšinového školství. O nic lepší a o nic uspokojivější není však situace též v oboru kulturních, humanitních, společenských a sportovních sdružení, jakož i svobody a zajištění jejich činnosti.

Ve Slovinsku, kde společenský život Němců byl vysoce vyvinut, byly všechny německé spolky a sdružení pro alpskou turistiku s výjimkou několika dobročinných a pěveckých spolků v Celji, v Ptuji, v Mariboru a St. Lorenz rozpuštěny a taktéž byly rozpuštěny všechny vzdělávací spolky, školní, divadelní, hudební a zábavní spolky bez výjimky a jejich jmění bylo odevzdáno úřady slovinským spolkům. Dokonce i hasičské spolky byly rozpuštěny, ač tyto spolky nikdy svou pomoc nečinily závislou na národní příslušnosti občanů postižených požárem, a to jen proto, že se v nich mluvilo německy. Tak německá menšina ve Slovinsku ztratila všechny své staré kulturní a zábavní spolky, své divadelní a hudební spolky, sportovní a alpské domovy, studijní a spolkové domy a utrpěla tak hmotnou škodu v částce asi 50 mil. dinarů; při tom ovšem nemluvíme o velkých ideových hodnotách, které měly tyto ztracené kulturní instituce pro německou menšinu. Po 6. lednu ztratili Němci ve Slovinsku jediné a poslední sdružení, které jim zůstalo, politicko-hospodářský spolek Němců ve Slovinsku, jejž lze považovati za organisaci celé německé menšiny ve Slovinsku pro udržení jejích kulturních a hospodářských zájmů; tento spolek byl založen podle vzoru a na základě reciprocity se stejnojmenným spolkem slovinské menšiny v Kraňsku (Rakousko). . . .

Čís. 8

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

(Zpráva)

Obsah: Nové utlačování německých menšin v Jugoslavii

Bělehrad 9. září 1929

U příležitosti právě skončené krátké cesty slovinskými kraji obývanými Němci, dozvěděl jsem se, že v úředním okrese Ptuj u Mariboru byly nyní zakázány i malé soukromé vyučovací kroužky, v nichž až dosud tamější Němci za vlastní peníze dávali zdokonalovati své děti v německé řeči. Nejde tu — zdůrazňujeme — o žádné školní vyučování. Děti navštěvují zde spíše čistě slovinské státní školy, jelikož otevření německých pobočných tříd bylo zabráněno. Pouze, aby se děti cvičily v německé řeči, shromažďují rodiče své děti, nejvýš tři, několikráte do týdne ve svých domech, aby dávali děti vyučovati němčině silami placenými z vlastních prostředků. Toto vyučování bylo v posledních dnech zakázáno a je pouze dovoleno, že jednotlivé děti, resp. sourozenci, smějí míti soukromé vyučování v německém jazyku.

V Osijeku jsem zjistil, že asi 75 osob bylo v posledních týdnech dodáno do vyšetřovací vazby pro podezření z komunistické činnosti. Většina těchto vyšetřovanců jsou Němci a Maďaři. Jak mně tamější předák Němců, advokát dr. Wagner, oznámil, nemůže býti u zatčených Němců nebo Maďarů ani řeč o nějaké komunistické činnosti nebo též jen o smýšlení. Částečně jde o syny německých a maďarských velkých sedláků, kteří tam nemají vůbec žádných zájmů nebo jichž zájmy jsou velmi protikomunistické.

Opětovně jsem již poukazoval, že v posledních měsících zde halasně propagované pronásledování komunistů částečně je jen pláštíkem pro pronásledování nacionálně smýšlejících živlů.

Köster

Čís. 9

Zápis německého vyslance v Bělehradě o rozhovoru s jugoslávským králem Alexandrem z 21. ledna 1932

(Výtah)

.....

5. Německo-jugoslávské styky.

Rozhovořil jsem se všeobecně o německo-jugoslávských stycích. Mám dojem, že se až asi do doby před půl rokem pohybovaly vzestupným směrem. Od postoje Jugoslavie k německo-rakouské celní iniciativě, kterýžto postoj stál ve zvláštním protikladu k mínění jugoslávského hospodářství, styky upadaly. Znamením k tomu byla řeč pana Marinkoviće v Ženevě, při čemž jsem beze všeho připustil, že Hooverova akce ve prospěch Německa přirozeně nemohla vyvolati v Jugoslavii žádné sympatie. Musím však — pravil jsem — přece konstatovati a vysloviti politování nad tím, že v posledních měsících v řeči tisku a v jiných často jen nepatrných věcech ukazuje se silný nedostatek parity vůči Německu. I v otázkách, které se Jugoslavie vůbec netýkají, jako na př. v německo-polských sporných otázkách, tisk slepě straní protivníku Německa a ani se nezmiňuje o německém stanovisku. Zvlášť nenávistná byla řeč jugoslávského tisku, jak již bylo řečeno, po prohlášení kancléře k reparační otázce. Král mínil, že jemu osobně se tak nezdálo, že však spravedlivě nutno říci, že též řeč německého tisku vůči Jugoslavii je většinou málo přátelská. Připustil jsem to, při čemž jsem však zdůraznil, že jde pravděpodobně jen o ohlas, neboť právě v postoji německého tisku nastalo až do doby asi před půl rokem, jak král sám připustil, neobyčejné zlepšení. Teprve po řeči pana Marinkoviće nastala reakce. Král při tom poznamenal, že musí označiti tuto řeč za málo šťastnou. Kromě toho — prohlásil jsem dále — panuje podstatný rozdíl v tom, že jugoslávský tisk podléhá censuře a je úředně silně ovliv-

ňován. Celkem jsem musel říci, že jsem v poslední době nepracoval zcela s toutéž radostí jako v prvním roce, poněvadž jsem často pozoroval nepřátelský a neobjektivní postoj vůči Německu, a to nikoliv u obyvatelstva, ale ve vedoucích kruzích. Král přijal toto prohlášení velmi přátelsky a pravil, že je mými vývody neobyčejně zaražen. Zajímalo by prý ho, aby se dozvěděl, kde jsem učinil — nehledíc k tisku — špatné zkušenosti. Odpověděl jsem, že jsem vlastně nechtěl mluviti o německé menšině. Pravil jsem, že je politováníhodné, že na př. nyní novým zákonem o měšťanských školách sedm státních měšťanských škol s německou řečí vyučovací, které přece nikterak nemohou se státi nebezpečnými jugoslávskému státu, bude ohroženo; nyní když se svízelně a nikoliv bez mé pomoci začala zase obnovovati důvěra německého obyvatelstva k vládě, byla by to velmi politováníhodná rána proti všemu dosaženému. Poznamenal jsem, že mně, bohužel, v tomto zvláštním případě bylo řečeno, že zákonem má býti ustaven princip, že však stávající nemá býti rušeno; ve skutečnosti zatím před několika dny byly skutečně zavřeny dvě školy. Jde o dědictví pana Maksimoviće, který zatím přešel do jiného úřadu; nový ministr však prohlásil, že ještě se neorientoval. Král poznamenal si tuto záležitost a tázal se pak, co ještě dále považuji za náznak ne přátelské nálady. Odpověděl jsem, že na př. též v kulturním oboru panuje zcela očividná nerovnost pokud jde o francouzské a německé věci. Tak na př. byly každoročně povolovány pohostinské hry selského divadla z Tegernsee ve vesnicích a městech Vojvodiny a Slovinska, letos však nebyly připuštěny; filmová censura pak již velmi často připustila vysloveně štvavé filmy — v německé výrobě neznámý to výrobek — v nichž bylo uráženo Německo nebo německé vojsko, ale zakázala naprosto nezávadné německé filmy. Tak nyní se ohlašuje nastávající předvádění amerického filmu nízké úrovně „Andělové pekla“, a jsem přesvědčen, že předvádění bude dovoleno, jestliže nebude proti tomu

podniknuto něco zvláštního. Naproti tomu byly zakázány v celé Francii předváděný nejvýš rytířský film o Douaumontu, a posledně film „Yorck". Když si král i tuto záležitost poznamenal, prohlásil jsem v závěru, že král po těchto událostech snad bude chápati, proč nejsem zrovna nadšen chováním tisku a mnohých jiných míst.

von Hassel

Čís. 10

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Zpráva

(Výtah)

Bělehrad 7. června 1933

. . . . .Pokud jde o zdejší tisk a v něm obsažené urážlivé články a ilustrace o panu říšském kancléři a novém německém režimu, vyslanectví dělá co může, aby tomu zabránilo. Asi před čtrnácti dny, když se mně po prvé dostal do rukou pamfletový list „Kokot" (Kohout), šel jsem ihned osobně — při čemž jsem přešel ministerstvo zahraničních věcí — přímo k ministerskému předsedovi, panu Srškićovi, jemuž podléhá tisková censura, abych si mu stěžoval do těchto ilustrací. Pan Srškić mně slíbil, že se postará, aby ustalo v tisku utrhání na cti Německa, jeho vedoucích mužů a výsostných znaků. Doufám, že dodrží slovo, ačkoliv nemám příliš velkou důvěru v jeho spolehlivost . . .

Albert Dufour

Čís. 11

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Zpráva

Obsah: Rozhovor s ministrem zahr. věcí Jevtićem

Bělehrad 8. listopadu 1933

Moje první navázání styků s ministrem zahraničních věcí Jevtićem, u něhož jsem vykonal návštěvu brzy po své nástupní audienci u krále, nepřineslo žádná nová hlediska pokud jde o německo-jugoslávský poměr.

Jevtić, jenž stál zřejmě ještě zcela pod dojmem německého odchodu z Ženevy, šířil se sice ve všeobecných frázích, že si přeje vybudovati vztahy k Německu v rámci všeobecné politické situace dle možnosti nejpřátelštěji, pečlivě se však vyhnul, aby nemusil zaujmouti definitivnějším způsobem stanovisko k některé konkretní politické otázce, která je právě na přetřesu.

Jádro jeho hodně nejasných vývodů lze shrnouti v tom smyslu, že po jeho názoru německá zahraniční politika by učinila dobře, kdyby nechala pracovati za sebe čas a nechtěla překotně urychlovati vývoj. Jako odůvodnění tohoto svého názoru Jevtić uvedl, že z vlastního názoru v Ženevě a na základě zpráv, které obdržel z Paříže, má důvod k předpokladu, že v jistých francouzských kruzích znovu se šíří porozumění pro situaci v Německu. Tento vývoj je prý nutno nechati v klidu vyzráti. K mé poznámce, že tento vývoj přece mohl by býti podporován námi vytvořeným ujasněním situace, a že je nyní Francie na tahu, aby svým dílem přispěla k rozumnému řešení, Jevtić odmítl zaujmouti stanovisko.

S obdobnou zdrženlivostí ministr vyslovil se o nynější politické situaci na Balkáně. Nutno se prý radovati, že v poslední době přece nastalo jakési uvolnění napětí. Ovšem nelze prý očekávati příliš mnoho. I zde je nutno

obrniti se trpělivostí. V mnohých sporných otázkách snad prý teprve příští pokolení bude schopno projednávání bez vášní a bude schopno skutečného dorozumění.

von Heeren

Čís. 12

Německý konsul v Záhřebu

říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Zpráva

Obsah: Vzrůstající tlak na německý živel v jižním Štýrsku (Dravský banát - Slovinsko)

Záhřeb 20. listopadu 1933

V příloze dovoluji si předložiti říšskému ministerstvu zahraničních věcí obsáhlý materiál o stížnostech německé menšiny v jižním Štyrsku.

Nová vlna nepřátelství proti německému obyvatelstvu byla nejprve patrna při slavnostech „Sokola" a „Spolku Cyrila a Metoděje" v Ptuji ve dnech 8. až 10. září a opakovala se 8. m. m. při tamější výroční slavnosti sdružení „Narodna Odbrana" Německá menšina v Ptují obrátila se tehdy pro postoj úřadů se stížností na ministerského předsedu a žádala o ochranu a dostiučinění, o čemž konsulát podal zprávu německému vyslanectví.

I když mnohé body přiloženého vylíčení převážně mohou sloužiti jen k charakterisování snah o utlačování německého živlu — jako na př. postup úřadů proti až dosud pod německým vlivem stojícím hasičským jednotám v Mariboru a v Ptuji — tu přece snad jiné stížnosti, jako na př. nedostatečná ochrana německého obyvatelstva v Ptuji so strany úřadů a nezákonné dušení německého školství v Mariboru a v St. Egidy budou dostatečnými důvody, aby vládě v Bělehradu byl rozvázán jazyk.

K zvýšení napětí v již. Štyrsku mezi německým živlem a vládními místy přispívá podstatně v poslední době zase silně do popředí vystupující štvaní slovinských listů proti Německu a proti obyvatelstvu německého původu ve Slovinsku. V pozadí tisku působí vlivy známých nacionalistických svazů.

Freundt

Příloha

Výtah ze zpráv o situaci německé menšiny ve Slovinsku

Od začátku trvání nacionálně-socialistické vlády v Říši znovu vzplálo na severních hranicích štvaní proti všemu co je německé; toto štvaní lze označiti přímo jako vyhlazovací boj proti nám. Na schůzích a v tisku bez ustání podněcuje se a štve, jednotlivým Němcům a především německým spolkům spílá se ve vybásněných údajích a lživých článcích a žádá se rozpuštění těchto spolků. Za těmito incidenty stojí jako motorická síla „Narodna odbrana", „Sokol" v Mariboru a „Narodna strokovna zveza", jejíž vedoucí muži vydávají týdeník „Borba" (Boj), který v poslední době vede boj proti nám hlavně žurnalisticky. V poslední době boj je zahrocen hlavně proti spolkům. Protivníkovi se již podařilo převésti do slovinských rukou mariborské hasičstvo, které až dosud stálo pod německým vedením a bylo pokládáno za nejlepší a nejmodernější dobrovolné hasičstvo ve státě. Novým předsedou byl zvolen jeden ze zdejších hlavních štváčů, státní zástupce Jančić, který ještě nikdy neměl co společného s hasiči. Štvaní mělo taktéž úspěch proti německému sportovnímu spolku „Rapid". Pro nepředložený výrok jistého diváka při footballovém zápase nedovoluje se hráti již po měsíce, ačkoliv spolek, resp. jeho vedení nemůže přece ručiti za výroky diváků při zápase. Nyní se vyrazilo proti kulturnímu svazu. Skorem v každém čísle listu „Borba" shledáváme se se lživými články proti nám a s vyzýváním úřadů, aby nás rozpustily... Útokům jsou hlavně vystaveny skupiny mlá-

deže v kulturním svazu, které velmi dobře pracují: na těchto útocích mají hlavní podíl učitelé . . . Jedním z hlavních agitačních bodů a předhůzek, kterých se proti nám používá, je ten, že prý většina zdejších Němců nejsou Němci, nýbrž „nemčurji", t. j. renegáty. Protivníci při tom odůvodňují toto tvrzení poukazem, že mnoho Němců má slovinská jména. To je přirozené na všech jazykových hranicích a též tomu je tak u nás. Většina těchto lidí jest však již po staletí německá a mnozí nositelé těchto slovinských jmen mohou dokázati, že již po 200 let používají německé transkripce svého jména, takže tudíž musejí býti stejně dlouho Němci . . . Proti tomu, aby se do kulturního svazu nedostaly slovinské děti, bráníme se tím způsobem, že rodiče musejí nám písemně potvrditi, že jsou Němci. Nemáme zájmu na germanisaci slovinských dětí a musíme se rozhodně ohraditi proti takovému osočení. Stejně jako ve městě, i na venkově se postupuje proti nám tím, že jsou tam zakazovány skorem všechny podniky, na př. vánoční nadílky atd. . . .

Stejně smutné jsou naše školské poměry. Ve Slovinsku byly německé školy potlačovány od prvního dne, částečně dokonce velmi násilně, jak to dokazuje opětovný zápis do německých tříd bez jejich otevření v Marenbergu, Mutě a Guštanji. Ani toho však není dost: všude se systematicky pracuje, aby i stávající německé menšinové odbočky byly zavřeny . . . .

Proti poslednímu nesprávnému jednání místní školní rady naši Němci zaslali stížnost a požádali o intervenci Německou ligu v království Jugoslavii a německé vyslanectví v Bělehradě, ale až dosud neobdrželi ani odpověď . . . Nechápeme, proč tak najednou postupuje se proti nám tak sprostě a bezohledně. Naši lidé jsou skorem zoufalí, neboť lze zřejmě viděti, jak v několika dnech byly zavřeny německé třídy. Kam se poděla menšinová práva a ochrana menšin? Kam se poděla práva rodičů, která jim byla dána ministerským nařízením z 14. února číslo 12.284? Moc úřadů je pohltila! Tato práva zůstala jen na papíře, neboť školní úřady určují samovládně i proti vý-

slovným námitkám k výchově oprávněných rodičů národnostní příslušnost dětí. Zatím co venku v Německé Říši, na př. ve Vestfálsku, tamější Slovinci mají své vlastní soukromé školy a dokonce povolávají tam i odtud slovinské učitele, zatím co Slovinci tam těší se plným právům, ochraně a právní jistotě, jsou naši Němci zde v oboru školství a kultury utlačováni . . .

Na konci vyzýváme všechny naše poslance a předáky co nejpilněji, aby se vší silou zasadili o odstranění vylíčených závad. Stane-li se tak, pak zde nebudeme déle tak na pospas jako až dosud. Jestliže se bude proti nám pracovati tak jako v poslední době, pak musí německý živel ve Slovinsku zajíti. Především musí se požádati vláda, aby požadovala od podřízených orgánů ve Slovinsku, aby zachovávaly zákony též vůči Němcům. Každý úředník, každý nacionalista dovoluje si nejkřiklavější přestupky zákonů proti Němcům, poněvadž ví, že tento postup je nadřízenými místy trpěn a podporován.

Zpráva z Ptuje (Pettau)

Albrecht Wilhelm, obchodník v Ptuji, byl odsouzen 21. VI. 1933 rozsudkem okresního hejtmanství Št. 4931/4 ve smyslu čl. 74 resp. 78 zak. o motr. upravi k pokutě 250 dinarů resp. 5 dnům vězení, poněvadž „10. IV. t. r. o 9. hod. večerní použil na náměstí v Ptuji pozdravu „Heil Hitler“ a tím rušil veřejný klid a pořádek“.

Ernst Petek, obchodní zaměstnanec v Ptuji, týž delikt.

Josef Petek, obchodní zaměstnanec tamtéž, týž delikt.

Friedrich Petek, obchodní zaměstnanec tamtéž, týž delikt.

Franz Metličar, krejčovský mistr, použil v abstinentské restauraci v přítomnosti četníka německé řeči a odmítl politisovati se zmíněným četníkem, Frant. Černým. Četník zmocnil se jeho a přítomného šoféra Ernsta Muhitsche, odvedl oba na strážnici a v přítomnosti službu konajícího úředníka zbil je barbar-

ským způsobem. Pak je odvedl na četnické velitelství. Muhitschovi podařilo se cestou uprchnouti, Metličar byl nejdříve půl hodiny zavřen, pak vyveden a v přítomnosti službu konajícího poddůstojníka strašlivě zbit a pak v skorem omámeném stavu vyzván, aby podepsal spis, ve kterém potvrzoval, že vedl protistátní řeči. Metličar to odmítl. Nato četník Černý strhl Metličarovi bodlem od pušky boty a udělil mu baštonádu 30 údery bodla. Metličar byl týden upoután na lůžko a ještě dnes není schopen práce.

Ředitel Kovačeć z reálného gymnasia zakázal německým žákům ústavu používati mezi sebou mateřského jazyka uvnitř ústavu.

Týž nařídil, že neslovanští žáci musejí napříště podepisovati se podle pravidel slovanské fonetiky, tudíž Šarner místo Scharner, Elzbaher místo Elsbacher atd. Toto nařízení odporuje úplně zákonu o jménech z r. 1929, odvolává se však na „razpis min. provete S n br, 34.983/2. X. 1931 god.“ z Prosvetnog glasnika 1931, str. 802.

Dr. Adolf Kalb byl odsouzen městským magistrátem k pokutě 75 dinarů resp. 1½ dne vězení, poněvadž používal doktorského titulu nabytého v Rakousku.

Dr. Manfred Scheichenbauer, taktéž.

Dr. Theodor Starkel, taktéž.

Čís. 13

Záhřebská resoluce o právu na sebeurčení charvátského národa z 15. ledna 1939, o níž se usnesli charvátští poslanci zvolení 11. prosince 1938 do jugoslávské skupštiny, kteří se ustavili jako charvátské Národní shromáždění

1. Jako základ k řešení charvátské otázky uznává se jedině právo na sebeurčení národů a charvátské historické státní právo.

2. V r. 1918 byl charvátský národ připraven lstí a násilím o své právo na sebeurčení. Po dvacetiletých zkušenostech stalo se další spolužití Srbů a Charvátů nemožné.

3. Charvátský národ považuje jednání bělehradské vlády za neplatná a nezávazná pro Charvátsko, což platí zvláště pro všechny smlouvy, které Bělehrad uzavřel nebo ještě uzavře s cizími mocnostmi.

4. Velmoci jsou vyzývány, aby bezodkladně provedly nutná opatření k uskutečnění charvátského práva na sebeurčení, jinak charvátský národ v tísni o právo bude muset přikročit k svépomoci, což by vedlo k ohrožení míru.

II.

NĚMECKÉ SNAHY O DOROZUMĚNÍ

Čís. 14

Zápis říšského ministra zahraničních věcí svob. pána von Neuratha o rozmluvě jugoslávského vyslance s říšským kancléřem

Berlin 9. března 1934

Při své návštěvě u pana říšského kancléře dnes ráno prohlásil jugoslávský vyslanec nejprve, že nemá žádných instrukcí z domova a že nemá tudíž, co by sdělil, že však v nejbližších dnech pojede do Bělehradu, aby se informoval a přinesl s sebou instrukce; v Bělehradě se ho jistě budou tázati, zda viděl Hitlera. Z tohoto důvodu ohlásil svou návštěvu u pana říšského kancléře. V dosti logických skocích mluvil pan Balugdžić o dobrém ovzduší mezi Německem a Jugoslavií, které je nutno vytvořiti, a jako nejvhodnější prostředek k tomu označil, že Německo by mělo vyhověti Jugoslavii v obchodně-politické oblasti. Balugdžić vyprávěl pak rozvláčně o přání srbského obyvatelstva, aby bylo dosaženo dobrých vztahů k Němcům, a o úctě, které se těší němečtí vojáci. Zmiňuje se o rakouské otázce, Balugdžić prohlásil, že návrat Habsburků byl by pro Jugoslavii nesnesitelný.

Říšský kancléř odpověděl vyslanci, který jej trvale přerušoval, že Německo nemá nepřátelství nebo zloby vůči Srbsku. Jsme ochotni, pravil kancléř, odebírati srbské produkty pokud je to v našich silách, ale je známo, že je to možné jen ve velmi omezeném rozsahu a že dovoz je pro nás únosný jen při odběru německého zboží. Jsme však ochotni dané možnosti vážně zkoumati; za tím účelem odjede ještě tento měsíc do Bělehradu komise. Pokud jde o rakouskou otázku, tu též pro Německo není návrat Habsburků žádoucí.

O odzbrojovací otázce byla za rozhovoru učiněna jen letmá zmínka, o Balkánském paktu se vůbec nemluvilo.

svob. p. von Neurath

Čís. 15

Vývody jugoslávského ministra obchodu Demetroviće při recepci novinářů v Bělehradě 11. května 1934

U příležitosti podepsání německo-jugoslávské obchodní smlouvy z 1. května 1934 učinil jugoslávský ministr obchodu Demetrović při recepci novinářů v Bělehradě toto prohlášení:

Obchodní styky Jugoslavie se všemi státy narážely v posledních letech na stále větší těžkosti. Nutno uznati, že Německo za těchto okolností správně oceňovalo situaci Jugoslavie a zaujalo vůči ní jediné možné stanovisko. Jinak by byla Jugoslavie nucena hledati útočiště u autarkie. Jugoslavie by nemohla prodávati věčně lacině své suroviny a své zemědělské výrobky, na druhé straně však by nemohla kupovati za drahé peníze dovážené průmyslové výrobky. Bylo by si přáti, aby též jiné státy, které jsou pro Jugoslavii důležitými odběrateli a dodavateli, postupovaly podle německého příkladu. Německo poskytlo nám v obchodní smlouvě důležité výhody. Obchodní smlouva jako taková tvoří jen všeobecný základ pro příští vývoj našich hospodářských vztahů. Tak na př. vývoz pšenice, kukuřice, tabáku, švestek, jablek, drůbeže, vajec, tuku atd. bude ještě předmětem zvláštních ujednání, která budou uzavřena mezi naší organisací „Prizrad" a kontrolním úřadem pro vývoz dobytka na jedné straně a německými kupci na straně druhé. Je přirozené, že již tímto způsobem úpravy bude vyžadována účast našich obchodníků a producentů na úpravě německého vývozu. Kromě toho byl po prvé v obchodní smlouvě brán zřetel na záměrné přeskupení našeho zemědělství s ohledem na německou potřebu. Též cenové otázce byla věnována zvláštní pozornost, poněvadž jsme nahlédli, že za panujícího cenového rozpětí mezi výrobky průmyslovými a zemědělskými nestačí jen samotné zajištění odbytišť, jestliže se současně nepodaří zlepšiti ceny zemědělských výrobků. Výměnou za tyto výhody obdrželo Německo

doložku největších výhod, která je nejlepší zárukou pro odbyt jeho výrobků a určitý počet snížených celních sazeb.

Zvláštní význam pro náš obchodní styk má pak ještě široká základna, na níž smlouva byla sdělána, jakož i dlouhá doba její platnosti, která zaručuje naší výměně zboží stabilitu a klidný vývoj. Nechť je to začátkem normálních obchodních styků, práce a prosperity. Současně je pak smlouva důkazem, jak se musí řešiti krise v Podunají: totiž rozšířením evropských trhů posílením zemědělských států, což povede k všeobecné spolupráci.

Čís. 16

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Zpráva

Bělehrad 8. června 1934

Zdejší „Politika" uveřejnila ve svém vydání z 1. t. m. u příležitosti vstoupení v platnost jugoslávsko-německé obchodní smlouvy článek, který při nejmenším částečně navazuje na úřední informace a v němž se m. j. praví toto: „Jak známo, bude Jugoslavii novou smlouvou zajištěn do Německa vývoz v hodnotě více než 1100 milionů dinarů, což znamená více než dvojnásobek našeho vývozu do Německa v r. 1933. Pro hlavní zemědělské výrobky obdržíme též dostatečně rentabilní ceny, což má největší význam. Celkový efekt tohoto cenového zlepšení našich výrobků, vyvážených do Německa, bude činiti asi 140 až 150 milionů dinarů. Pokud jde o Německo, tu požívá výhody a určité úlevy pro elektrotechnický a chemický průmysl. Nejsme zavázáni, abychom kupovali určitá množství německých výrobků. Účelem německých úlev

pro náš vývoz a zvláště cenových výhod pro nejdůležitější zemědělské výrobky jest, aby pozvedla se kupní síla našeho obyvatelstva, abychom mohli nakupovati více německých výrobků. Význam obchodní smlouvy záleží především též v tom, že naznačuje všem průmyslovým státům jedinou možnost, jak by mohly zvýšiti výměnu zboží se zemědělskými státy. Lze si jen přáti, aby na obou stranách byly provedeny zavčas všechny technické přípravy k provádění smlouvy, aby mohla plně splniti svůj úkol."

von Heeren

Čís. 17

Německý vyslanec v Bělehradě
říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Bělehrad 20. října 1934

Účast ministerského předsedy Göringa při pohřbu byla přijata ve všech vrstvách obyvatelstva s vřelým díkem, jehož intensita je ještě zesílena střetnutím s panujícím rozhořčením nad francouzskou nedbalostí.

Tato dalekosáhlá změna v náladě v náš prospěch projevuje se též částečně v tisku přes očividnou snahu vlády, aby protivné hlasy byly pro Francii snesitelné. Zostřená tíseň dnešní Jugoslavie, oslabené královou smrtí, vyplývá z pozornost budícího jugoslávského přijetí úř. zpráv pro tisk o výsledku konference Malé dohody a Balkánské dohody, které byly nepochybně Francií inspirovány a redigovány Benešem a Titulescem. Ministerský předseda ohlásil dnes odstoupení vlády. Všeobecně očekávané pověření zahraničního ministra Jevtiće by jen zdůraznilo nucené pokračování v nynější zahraniční politice přes změnu nálady v obyvatelstvu.

Heeren

Čís. 18

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Zpráva

Obsah: Hluboký dojem, který byl vyvolán německými projevy sympatií u příležitosti zavraždění krále Alexandra a zvláště vysláním ministerského předsedy Göringa jako osobního zástupce Vůdce a vrchního velitele německé branné moci k pohřebním slavnostem

Bělehrad 22. října 1934

Aby bylo možné oceniti v plném rozsahu propagační úspěch, jehož bylo dosaženo německými projevy sympatií a zvláště vysláním pana ministerského předsedy Göringa k pohřebním slavnostem do Bělehradu, je zapotřebí uvědomiti si náladu obyvatelstva, jak vznikla po atentátu v Marseille.

Zpráva o zavraždění krále vyvolala ve všech kruzích a ve všech vrstvách obyvatelstva nejen nejhlubší bolest, ale zároveň též plamenné rozhořčení nad neslýchanou nedbalostí francouzské policie. Jen s největší námahou podařilo se vládě zabrániti projevení tohoto rozhořčení lidu v tisku a demonstracím proti Francii.

Je zřejmé, že za takové nálady obyvatelstva byla půda co nejlépe připravena pro zvlášť přívětivé přijetí německých projevů sympatií. Již vřelé projevy soustrasti úředních německých míst a neobyčejně sympatické ocenění, jehož se dostalo osobě a politickému dílu krále Alexandra v německém tisku, měly všude v obyvatelstvu vděčný ohlas. Vyslání zvláštního velvyslance k pohřebním slavnostem bylo všude oceněno jako gesto zvláštního přátelství, a to tím více, že se vzpomínalo, že jugoslávská hlava

státu se dala zastupovati při pohřbu pana říšského presidenta jen svým místním vyslancem. Když se rozšířila zpráva, že Vůdce německého národa dá se zastupovati též ve své funkci vrchního velitele branné moci, a k tomu ještě osobností, která je pokládána za jeho nejintimnějšího spolupracovníka a která je zde v nejlepší paměti od své krátké návštěvy loni na jaře, byl dojem z tohoto mimořádného gesta jednoduše ohromující. V posledních dnech bylo mně s nejrůznějších stran potvrzeno, že ze všech k pohřbu se dostavivších hlav států a prominentních osobností zájem celého obyvatelstva se na prvním místě soustředil k osobě pana ministerského předsedy Göringa. Kdekoliv ministerský předseda Göring vystoupil na veřejnost, získal si v nejkratší době srdce všech svou osobností a svými projevy, prodchnutými přesvědčivou upřímností a nejvřelejšími sympatiemi pro zesnulého krále a jugoslávský národ. Tak uvítání předsednictvem skupštiny, které mělo se díti v malém rámci, změnilo se již za několik málo minut ve skutečné ovace panu ministerskému předsedovi a novému Německu, ačkoliv značnou část poslanců a senátorů, kteří se dostavili v četném počtu, nelze pokládati za nakloněné Německu.

Též v tisku projevila se tato změna nálady v náš prospěch velmi zřetelně, i když vláda učinila vše, aby zabránila příliš zřejmému příkrému postoji vůči Francii.

Souhrnem mohu jen opakovati, že propagační úspěch událostí posledních dnů pro německou věc, především v širokých kruzích obyvatelstva, ale též daleko v politických a vládních kruzích, může býti označen jako zcela pronikavý. I když samozřejmě takové pocity, vyvolané okamžitými okolnostmi a vznícené sugestivní silou velké osobnosti, ve své plné intensitě mohou býti jen přechodného rázu, tu přece zůstane značný přírůstek nově získaného přátelství a sympatií, jehož udržení a — když tak bude možné — další rozšíření, bude jak těžkým, tak i odpovědným úkolem. Je na bíle dni, že Francie, která na prvém místě musí nésti náklady tohoto vzdutí Německu

nakloněné nálady, vynasnaží se seč bude moci, aby dobyla svého dřívějšího postavení a aby rušila německo-jugoslávské vztahy.

Čís. 19

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Zpráva

Věc: Slyšení u prince vladaře

Bělehrad 9. listopadu 1934

Před několika dny jsem žádal o poskytnutí audience, abych navázal osobní kontakt s princem vladařem Pavlem. Slyšení konalo se včera a poskytlo mně příležitost ke skorem jednohodinovému rozhovoru s princem vladařem. Bylo zjevné, že princ vladař pociťoval silnou nutnost, aby v průběhu rozhovoru neustále a velmi srdečným způsobem dal průchod své vděčnosti za postoj, jejž Německo zaujalo po smrti krále Alexandra.

Rozhovor zahájil jsem zjištěním, že všichni členové německé delegace, vyslané k pohřebním slavnostem a zvláště ministerský předseda Göring, jak jsem mohl usouditi z rozhovoru s nimi, odnesli si z Bělehradu hluboké a sympatické dojmy.

Princ vladař na to odpověděl, že mu připadá opravdu za těžko, aby vyjádřil slovy, s jakým dostiučiněním a s jak hlubokou vděčností jugoslávský národ a i on osobně přijímali postoj Německa v této záležitosti. Tento postoj byl jednoduše bezvadný (simply perfect, jak se vyjádřil). To platí jak o postoji úředního Německa, tak i o postoji německého tisku, jejž on přesně sledoval. Může prý jen říci, že lze-li v tak těžkých dnech mluviti vůbec o útěše, pak postoj Německa vůči bolesti jugoslávského národa byl pro něho velmi mocnou útěchou.

Princ vladař mluvil pak o hlubokém dojmu, jejž měl z fascinující osobnosti ministerského předsedy Göringa. Princ vladař litoval, že v oněch pohnutých dnech pro zaneprázdnění neměl častěji příležitost, aby hovořil s ministerským předsedou Göringem. Přesto však podařilo se mu hovořiti s ním skorem hodinu. Při tomto rozhovoru vyplynuly prý četné styčné body a společné zájmy; princ vladař pravil, že ještě dnes vzpomíná s velkou radostí na tento rozhovor.

Při skončení rozmluvy princ vladař znovu vyjádřil své pocity vděčnosti a sympatií, které pociťuje vůči Německu a prosil mne, abych se s důvěrou obrátil na něho ve všech případech, v nichž by snad moje zdejší činnost narážela na překážky. Bude prý se vždy těšiti, když mne u sebe uvidí a bude moci býti mně nápomocen.

von Heeren

Čís. 20

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Zpráva

Věc: Odevzdání prizrenského rukopisu zákoníku cara Dušana jugoslávské vládě

Bělehrad 9. září 1935

Na základě dohody, kterou jsem uzavřel před několika týdny na Bledu s ministerským předsedou a zahraničním ministrem Stojadinovićem, odevzdal jsem mu dnes v zahraničním ministerstvu slavnostním způsobem prizrenský rukopis zákoníku cara Dušana. Při tom jsem m. j. též podle instrukcí vyjádřil, že pro německou vládu je velkým dostiučiněním, že může odevzdati tento cenný kus jugoslávského kulturního majetku zase jeho pravoplatnému vlastníkovi. Ministerský předseda poděkoval velmi

vřelými slovy za toto gesto německé vlády, jež jistě bude ve své plné hodnotě oceněno jugoslávským národem. Ministerský předseda mne prosil, abych tlumočil německé vládě dík jugoslávské vlády. Ministerstvo zahraničních věcí se postaralo o to, aby odevzdání rukopisu byli přítomni zástupci tisku a fotoreporteři. Přikládám úřední zprávu, odevzdanou při této příležitosti ministerstvem zahraničních věcí tisku, jakož i text projevu, který jsem učinil k tisku.

Po odevzdání rukopisu uspořádal ministerský předseda s paní Stojadinovićovou pro mou choť a pro mne intimní déjeuner v ministerstvu zahraničních věcí.

von Heeren

Čís. 21

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Zpráva

Věc: Návštěva presidenta Říšské banky dr. Schachta v Bělehradě

Bělehrad 16. června 1936

Návštěva, kterou vykonal pan president Říšské banky od 11. do 13. června guvernérovi jugoslávské Národní banky v Bělehradě, vyvolala nejen u bezprostředně zúčastněných míst, nýbrž zcela všeobecně v kruzích vlády a hospodářství země živý zájem a velké uspokojení. Mělo se za to, že v okolnosti, že pan president Říšské banky zvolil si právě Bělehrad za první etapu svého zájezdu, může se spatřovati důkaz významu, který má jugoslávský trh pro Německo.

Kromě porad týkajících se běžných otázek německo-jugoslávského clearingu, naskytla se panu presidentu Říšské banky opětovně příležitost, aby podrobně projed-

nal s příslušnými odbornými ministry a především s ministerským předsedou Stojadinovićem všechny problémy našeho hospodářského styku s Jugoslavií a možnosti dalšího jeho prohloubení. Při těchto rozhovorech dr. Schacht zvláště zdůraznil, že Německo je ochotno spolupracovati o zpřístupnění jugoslávského přírodního bohatství, o nějž se zajímá německý trh, způsobem, při němž by na rozdíl od dosavadních zvyklostí při investování zahraničního kapitálu v tomto oboru byl plně brán zřetel na oprávněné zájmy jugoslávského státu. Ministerský předseda projevoval velký zájem o tento myšlenkový postup. Bylo sjednáno, že v úvahu přicházející objekty (naleziště železné rudy u Ljublji m. j.) budou nejprve prozkoumány německými odborníky co do jejich jakosti a rentability těžby. Též byla učiněna zmínka o možnosti většího použití německého zbrojního průmyslu pro krytí jugoslávské zbrojní potřeby, při čemž ministerský předseda Stojadinović rozhodným způsobem vyjádřil svůj záměr, že v budoucnosti více než až dosud přenese se přes politické překážky v tomto oboru.

Návštěva pana presidenta Říšské banky v Bělehradě nebude jistě pro příznivý vývoj jugoslávsko-německých vztahů bez velkého a dlouho trvajícího užitku. Právě dnes, kdy jugoslávská hospodářská politika skoro denně znovu prožívá nepostradatelnost německého odbytiště, kdy jugoslávská zahraniční politika se ohlíží po nových možnostech opření, musí osobní kontakt s vedoucím německého hospodářství, jehož autorita v oboru mezinárodního hospodářství a financí je nesporná, znamenati pro zdejší státníky silný popud ve směru výstavby vztahů k evropské velmoci, o jejíž cílevědomé a jasné hospodářské politice podávaly přesvědčivě důkazy všechny vývody pana presidenta Říšské banky.

von Heeren

Čís. 22

Německý Chargé d'Affaires v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Zpráva

Věc: Návštěva německých frontových bojovníků v Jugoslavii

Bělehrad 6. října 1936

Pod vedením bývalého německého frontového bojovníka, kaplana Schliepera z Düsseldorfu, navštívilo v době od 10. do 23. září t. r. a od 21. září do 5. října t. r. 56 německých frontových bojovníků a jejich příslušníků ve dvou skupinách Jugoslavii. Obě skupiny měly stejný cestovní program. Po prosté slavnosti na bělehradském německém válečném hřbitově byla vykonána návštěva na válečném hřbitově v Smederevu. Smederevská obecní správa, která byla o obou návštěvách zpravena, uvítala frontové bojovníky před německým válečným hřbitovem. Pod vedením smederevského starosty dr. Stefanoviće dostavila se početnější delegace, v níž byly zastoupeny všechny stavy. Železniční dílny vyslaly k uvítání svou hudbu. Starosta pozdravil v proslovu německé frontové bojovníky a doprovodil je pak k pomníku hřbitova. Před pomníkem vzdal starosta v novém proslovu hold hrdinství německých a srbských vojáků a zdůraznil zvláště, že jugoslávský národ chová pro německé frontové bojovníky, německý národ a jeho Vůdce velké sympatie. Při první návštěvě odpověděl kaplan Schlieper, při druhé návštěvě frontový bojovník generál-poručík v. v. von Schenckendorff. Hudba zahrála německou hymnu a jugoslávskou hymnu. Provoláním „Sieg Heil" Vůdci a německému národu a provoláním zdaru Jugoslavii a jejímu králi skončila se prostá slavnost před památníkem.

Účastníci, němečtí a srbští frontoví bojovníci, táhli pak za zvuku německých a srbských pochodů k pomníku smederevských válečných obětí. Při obou návštěvách položili

tam němečtí frontoví bojovníci věnce. Generál-poručík von Schenckendorff, který byl při přechodu přes Dunaj u Smedereva, zdůraznil ve svém projevu, že Němci v roce 1915 nepřišli do Srbska jako nepřátelé, nýbrž jen okolnostmi donuceni jako protivníci a že oba národy se touto nechtěnou srážkou teprve poznaly a navzájem začaly se vážiti jako stateční a rytířští protivníci. Co jednou bylo, jest již dávno zapomenuto, oba národy se smířily a na znamení toho podali si na tomto místě frontoví bojovníci obou národů ruce. Von Schenckendorff zdůraznil v závěru pak zvláště, že všechny myšlenky a všechna práce Vůdcova jedině a pouze jsou věnovány výstavbě Německa a Evropy a slouží konec konců udržení míru. Řečník skončil provoláním slávy Jugoslavii a jejímu králi. Starosta dr. Stefanović, srbský frontový bojovník, odpověděl vzletnou řečí, v níž zvláště tlumočil srbským občanům slova von Schenkkendorffa. I on vzdal hold statečnosti a rytířství obou protivníků a skončil svůj projev provoláním „Sieg Heil" německému národu a německému Vůdci a říšskému kancléři. Deutschlandlied a srbská hymna zakončily za jásotu obyvatelstva oslavu.

von Janson

Čís. 23

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému úřadu zahraničních věcí

Telegram

Bělehrad 1. února 1937

Dojem z Vůdcovy řeči ve veřejnosti a u vlády velmi příznivý.

Tisk uveřejnil obšírné výtahy ve velké úpravě a přátelské komentáře. Poukazuji zvláště na dnešní komentář po-

loúřední „Vreme“, oznámený DNB (Deutsches Nachrichtenbüro) ve výtahu.

Ministerský předseda vyslovil mně svůj obdiv nad státnickým duchem řeči a své uspokojení nad přátelskou zmínkou o Jugoslavii.

Heeren

Čís. 24

Proslov říšského ministra zahraničních věcí svob. pána von Neuratha při recepci u jihoslovanského ministerského předsedy Stojadinoviće v Bělehradě 7. června 1937

(Výtah)

... Vaše Excelence plným právem poukázala na to, že nynější situace je bohata na těžké problémy. Tím více je potěšující pro mne, že mohu říci, že žádný takový problém neexistuje mezi oběma našemi zeměmi. Proto jsme, pane ministerský předsedo, mohli otevřeně a přátelsky spolu mluviti a vyložiti si metody a cíle naší politiky, jež na obou stranách sledují zajištění a udržení míru. Spolupráce mezi Jugoslavií a Německem, jíž je dán viditelný výraz mou přítomností zde, má velký význam právě s ohledem na nynější všeobecnou situaci.

Rád bych právě s ohledem na německo-jugoslávský přátelský poměr konstatoval, že politika Vůdce a říšského kancléře v uplynulých čtyřech letech ve výstavbě přátelských vztahů k jiným státům cílevědomě sloužila míru na světě. V tomto díle šíření míru představuje německo-jugoslávské přátelství jeden z nejpodstatnějších prvků. Proto shledává se s živým souhlasem na německé straně přání, aby se prohloubily naše hospodářské a kulturní vztahy. Jsem přesvědčen, že tím bude nejlépe posloužено štěstí našich obou zemí.

Čís. 25

Telegram jugoslávského ministerského předsedy Stojadinoviće Vůdci a říšskému kancléři

Bělehrad 10. června 1937

K díku za přátelský zájem, který Vaše Excelence projevila mé zemi návštěvou říšského ministra zahraničních věcí svobodného pána von Neuratha, připojuji upřímná přání pro další vývoj spolupráce mezi Německem a Jugoslavií.

Stojadinović

Čís. 26

Telegram Vůdce a říšského kancléře jugoslávskému ministerskému předsedovi Stojadinovićovi

Berchtesgaden 10. června 1937

Děkuji co nejsrdečněji Vaší Excelenci za právě obdržený telegram. Jsem s Vámi za jedno v přání, aby se spolupráce mezi Německem a Jugoslavii podporovala ze všech sil, a jsem přesvědčen, že tato dohoda přispěje k míru v Evropě.

Adolf Hitler

Čís. 27

Zápis legačního rady dr. Busse z říšského ministerstva zahraničních věcí z 16. července 1937

Za své nedávné cesty Jugoslavií měl jsem při společenském podniku u pana vyslance von Heerena příležitost k rozhovoru s ministerským předsedou Stojadinovićem.

Pan Stojadinović zdůraznil, jak velmi jej potěšila návštěva pana říšského ministra zahraničních věcí. Poznámku o samostatnosti jeho zahraniční politiky, zvláště pokud jde o Francii, přijal pan Stojadinović s jistým potěšením na vědomost, a poznamenal, že francouzský vyslanec jej po návštěvě pana říšského ministra k vůli ní pohnal jaksi k odpovědnosti. Francouzi mu prý zvláště zazlívali, že návštěva byla tajena skorem až do provedení.

Na otázku, kdy můžeme počítati s oplacením návštěvy v Berlině, ministerský předseda pravil, že prozatím byl k tomu vyhlédnut listopad.

V jiné souvislosti zdůraznil pan Stojadinović ještě v březnu t. r. provedený křest nové lodi Deutsche Levantelinie na jméno „Belgrad", v čemž spatřoval přátelské gesto.

Při rozloučení vyjádřil Stojadinović naději, že budeme pracovati o zřízení a upevnění nejen dobrých, nýbrž přátelských styků mezi Německem a Jugoslavií.

Busse

Čís. 28

Zápis o rozhovorech konaných u příležitosti audience jugoslávského ministerského předsedy a zahraničního ministra Stojadinoviće u Vůdce a říšského kancléře dne 17. ledna 1938

Při audienci, jíž se zúčastnil též ministerský předseda generál-plukovník Göring, byli přítomni

říšský ministr zahraničních věcí svob. pán von Neurath,
jugoslávský vyslanec v Berlinu,
německý vyslanec v Bělehradě.

Po úvodních slovech tázal se Vůdce ministerského předsedy Stojadinoviće, zda si přeje, aby nějaký zvláštní problém byl předmětem rozhovoru. Dr. Stojadinović odpověděl

záporně a dodal, že by byl šťasten, kdyby mohl slyšeti něco bližšího o Vůdcových všeobecných politických cílech a záměrech. Jugoslávskou politiku vůči Německu — pravil dr. Stojadinović — lze shrnouti v tom smyslu, že Jugoslavie nikdy a za žádných okolností nepřistoupí k nějakému protiněmeckému paktu nebo nevstoupí do žádné protiněmecké kombinace. Němci a Srbové nebyli za války nepřáteli, nýbrž jen protivníky. Cílem jeho politiky jest, aby ani v budoucnosti nenastalo mezi Německem a Jugoslavií protivnictví.

Vůdce vyslovil s tím plný souhlas. Německo — pravil Vůdce — má jen hospodářské zájmy na Balkáně, politické zájmy pak jen potud, pokud má zájem o politickou konsolidaci Balkánu z hospodářských důvodů.

Vůdce poukázal pak na konstantní krisi světové hospodářské situace, která představuje pro Evropu trvalý zdroj nebezpečí. Proto se v Německu sleduje zásada produkce ze všech sil.

Vedle této všeobecné krise Evropy, pravil Vůdce dále, existuje ještě několik malých ohnisek krise, z nichž jedním je Československo. Zdá se, že Československo ještě dnes zcela nechápe svou situaci. Nelze odnárodnit tři miliony Němců, kteří ještě k tomu žijí na německých hranicích. Vůdce pravil, že stále ještě má naději, že v Praze přijdou k rozumu.

Pokud jde o Jugoslavii, tu je ve vlastním zájmu Německa, aby Jugoslavie byla silná. Německé přátelství s Italií neodporuje nikterak jeho přátelství k Jugoslavii. Jdou-li dnes Německo a Italie bok po boku, pak děje se tak v obapolném zájmu.

Jugoslávsko-maďarské sblížení pokládá Vůdce za zcela možné. Toto sblížení může býti podstatně usnadněno případným zacházením s maďarskou menšinou. Kdyby Jugoslavii záleželo na tom, aby dospělo k jasnému dorozumění s Maďarskem a kdyby toto dorozumění mělo býti vybudováno tak, že by mělo smluvní ráz a potřeboval-li by se pro něj ručitel, tu Německo by bylo ochotno převzíti tuto roli ručitele.

Vůdce rozhovořil se pak o Ženevě. V politice Společnosti národů se skrývá nebezpečí, že celý svět může býti zapleten do každého jednotlivého sporu. Tato politika může probouzeti u malých zemí klamné naděje a tím je vésti do záhuby. Jedním nebezpečím spočívajícím v dnešní Společnosti národů je též tendence, že jisté zájmy jednotlivých velmocí jsou vykládány jako světové zájmy. Německo nikdy se nevrátí do Společnosti národů, poněvadž se mu vůbec nechce bojovati za cizí zájmy.

Vůdce zdůraznil zde, že vždy se zasazoval o německo-anglické dorozumění a že byl vždy ochoten jednati s Anglií o každém zájmovém konfliktu, který by vyvstal. Tu je na př. otázka kolonií; Německo potřebuje kolonií, hlavně proto, aby vyrovnalo svůj nedostatek tuku a dřeva. Německo žádá zpět však jen bývalé německé kolonie, tudíž kolonie, které mu byly vzaty neprávem.

V dalším průběhu rozhovoru Vůdce zdůraznil, že je šťasten, že zmizely poslední stopy války v Jugoslavii. Právě proto sleduje jugoslávskou politiku s velkými sympatiemi a s nadějí, že se jí podaří zajistiti samostatnou a zdravou Jugoslavii. Nechceme, pravil Vůdce, žádného spojenectví s Jugoslavií, právě jako nemáme žádného spojenectví s Italií.

Ministerský předseda generál-plukovník Göring uvedl zde na přetřes rakouskou otázku. Vůdce k tomu poznamenal, že německá politika zůstane omezena na Rakousko. Pro Německo byl by nesnesitelný Habsburk ve Vídni (Wien) nebo vstup Rakouska do protiněmecké kombinace. Něco podobného přinášelo by s sebou trvale latentní napětí se stálým nebezpečím konfliktu. Ať již však přijde cokoliv, dnešní jugoslávské hranice zůstanou stejně nedotčeny jako dnešní hranice na Brenneru. Ostatně prý ví, že německá národní skupina v Jugoslavii stojí naprosto loyálně při jugoslávském státu; jen může znovu opakovati, že v dobré menšinové politice Jugoslavie spatřuje nejlepší ochranu Jugoslavie.

Jugoslávský ministerský předseda poděkoval Vůdci za jeho vývody o německé politice. Německé stanovisko k ra-

kousko-uherskému problému, pravil Stojadinović, naplňuje jej dostiučiněním.

Rakouská otázka je pro Jugoslavii čistě interní německou otázkou. Jugoslavie nebude nikdy bojovati, když nějaký národ se chce sjednotiti. V habsburské otázce postupuje Jugoslavie s Německem absolutně shodně a je ochotna, jestliže bude zapotřebí, spolu s ním pochodovati.

Pokud jde o Maďarsko, tu maďarská menšina v Jugoslavii je dnes již dosti spokojena. Stojadinović prohlásil, že i nadále bude snažiti se vycházeti vstříc jejím přáním. Jeho postup vůči Maďarsku musí se díti v rámci Malé dohody. Stojadinović pravil, že bránil se proti tomu, aby z Malé dohody byl vybudován pakt o všeobecné vzájemné pomoci, ale maďarská otázka je prý jádrem spojenectví Malé dohody. On věří, že též Maďaři chápou tento jeho postoj.

Ve svých závěrečných vývodech jugoslávský ministerský předseda poznamenal, že může Vůdce ujistiti, že celá Jugoslavie důvěřuje Vůdcovým slovům.

Čís. 29

Úřední prohlášení jugoslávské vlády z 14. března 1938

1. Spojení Rakouska s Německou říší považuje Jugoslavie za čistě vnitřní záležitost německého národa, do níž se nevměšuje.

2. Jugoslavie byla vždy předním zastáncem zásady o národním sjednocení všech kmenů jednoho národa. Jugoslavie zůstává věrna této tradici.

3. Jugoslavie udržuje přátelské styky s Německou říší. Toto přátelství určuje její postoj též nyní, kdy Říše se stala jejím přímým sousedem.

Čís. 30

Zápis státního tajemníka říšského ministerstva zahraničních věcí von Mackensena o návštěvě jugoslávského vyslance 17. března 1938

Berlin 17. března 1938

Jugoslávský vyslanec navštívil mne dnes po předchozím ohlášení, aby mně oficiálním způsobem tlumočil příkaz své vlády, který mně včera neoficiálně oznámil na diner v belgickém vyslanectví a kterým se říšské vládě oznamuje, že 12. t. m. ministerský předseda u příležitosti německého vtažení do Rakouska pověřil příslušné jugoslávské ministry, aby všem v úvahu přicházejícím jugoslávským úřadům na jugoslávsko-rakouských hranicích nakázaly, aby s tam případně objevivšími se zástupci německých úřadů nebo německé branné moci navázaly styky a při spolupráci s nimi se řídily duchem přátelských vztahů, které spojují Jugoslavii s Říší. Vyslanec odevzdal mně zápis o tomto příkazu. Poděkoval jsem vyslanci za jeho sdělení a poznamenal k tomu, že nás nikterak nepřekvapuje toto přátelské gesto pana Stojadinoviće s ohledem na jeho potěšitelné stanovisko k návratu Rakouska k Říši, že však je vysoce oceňujeme jako opětovný důkaz jeho přátelského smýšlení. Dále jsem pravil, že jsem přesvědčen, že i naše úřady a vojsko, které snad přijdou s jugoslávskými úřady do styku, budou prováděti spolupráci v témže duchu.

Mackensen

Čís. 31

Zpráva Deutsches Nachrichtenbüro o řeči Vůdce ve Štýrském Hradci 3. dubna 1938

(Výtah)

... Při vylíčení tohoto velikého dějinného mezníku zmínil se však Vůdce též o onom železném omezení naší

vůle a našich cílů, které provádíme, jelikož je tak nutné v zájmu naší Říše a její budoucnosti. Jistý stát se svým geniálním reorganisátorem, mužem dějinného formátu, zachoval se přátelsky sympaticky vůči nac. socialistické revoluci. „Již jsem zdůraznil," pravil Vůdce, „že to nikdy nezapomeneme, a německé slovo platí bez výhrady." Jugoslavie zaujala tentýž postoj a taktéž Maďarsko. Jsme šťastni, že zde máme hranice, které nás zbavují starosti, abychom je museli vojensky chrániti . . .

Čís. 32

Výtah z řeči Vůdce a říšského kancléře před velkoněmeckým říšským sněmem 30. ledna 1939

. . . Státem, který po velké válce vzrůstající měrou vstoupil do zorného pole našeho národa, je Jugoslavie. Úcta, kterou kdysi němečtí vojáci pociťovali vůči tomuto statečnému národu, prohloubila se od té doby a vyvinula se v upřímné přátelství . . .

Čís. 33

Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Čís. 68

Pokračování mého telegramu čís. 67

Bělehrad, 4. února 1939

Pan Cvetković, odstupující ministr prací, byl pověřen princem utvořením nové vlády. Lze důvodně předpokládati, že jeho jmenování nastalo z podnětu pana Korošce, jehož

role při konkordátu mu sotva dovoluje (dovolovala), aby se stal přímým nástupcem p. Stojadinoviće.

Z odstupujících členů vlády byl p. Cvetković jedním z našich nejlepších přátel.

Brugère

Télégramme

No 68

Belgrade, le 4 février 1939

Suite à mon télégramme n° 67.

M. Svetcovitsch, Ministre du Travail démissionnaire, a été chargé par le Prince de former le nouveau Gouvernement. Il y a tout lieu de penser qu'il a été désigné à l'instigation de M. Korochets dont le rôle dans l'affaire du concordat ne lui permet(tait) guère de prendre directement la succession de M. Stoyadinovitch.

M. Svetcovitch était, dans l'équipe gouvernementale démissionnaire, l'un de nos meilleurs amis.

Brugère

Čís. 34

Zápis o rozhovoru říšského ministra zahraničních věcí von Ribbentropa s jugoslávským ministrem zahraničních věcí Cincar-Markovićem ze 7. února 1939

V průběhu své návštěvy na rozloučenou Cincar-Marković*) prohlásil, že vládní krise v Jugoslavii vypukla neočekávaně z čistě vnitropolitických důvodů a že tím nikterak není dotčena zahraniční politika. Cincar-Marković pravil, že se bude vždy snažiti o další prohloubení vztahů mezi Německem a Jugoslavií a že bude zkoumati otázku přístupu Jugoslavie k paktu proti kominterně.

*) Cincar-Marković byl před svým jmenováním zahraničním ministrem jugoslávským vyslancem v Berlíně (Berlin).

Říšský ministr zahraničních věcí podal novému zahraničnímu ministrovi přehled celkové politiky Německa v jihovýchodní Evropě a měl dojem, že Cincar-Marković upřímně se snaží přizpůsobiti dále Ose zahraniční politiku Jugoslavie. Na Cincar-Markovićovu otázku o vyrovnání poměru mezi Maďarskem a Jugoslavií říšský ministr zahraničních věcí odvětil, že Německo by vítalo vyrovnání mezi oběma zeměmi.

Cincar-Marković prohlásil dále, že princ vladař Pavel byl a zůstane garantem dalšího pokračování v přátelské politice Jugoslavie vůči Německu.

Cincar-Marković neví nic o Stojadinovićových záměrech, věří však, že Stojadinović nepohlíží na vnitřní vývoj v Jugoslavii optimisticky a že klidně vyčkává chvíle, až se zase bude moci objeviti na scéně.

Čís. 35

Vůdcův projev u příležitosti hostiny na počest jugoslávského prince vladaře 1. června 1939

(Výtah)

... Německé přátelství k jugoslávskému národu není jen spontánní. Ono obdrželo hloubku a trvanlivost uprostřed tragických zmatků světové války. Německý voják naučil se tehdy ctíti a vážiti si svého tak statečného protivníka. Věřím, že tomu tak bylo i na straně druhé. Tato vzájemná úcta je utvrzována společnými politickými, kulturními a hospodářskými zájmy. A tak i ve Vaší nynější návštěvě, královská Výsosti, spatřujeme jen živý důkaz správnosti tohoto svého názoru a čerpáme proto z toho zároveň naději, že i v budoucnosti německo-jugoslávské přátelství bude se dále vyvíjeti a bude neustále těsnější.

Ve Vaší přítomnosti, královská Výsosti, spatřujeme však též radostnou příležitost k otevřené a přátelské výměně názorů, která — o tom jsem přesvědčen — v tomto smyslu bude přinášeti jen užitek oběma našim národům a stá-

tům. Věřím v to tím více, že pevně založený důvěryplný poměr Německa k Jugoslavii nyní — kdy jsme se v důsledku dějinných událostí stali sousedy se společnými hranicem navždy stanovenými — nejen zajistí trvalý mír mezi oběma našimi národy a zeměmi, ale nadto může představovati ještě prvek uklidnění pro naši nervosně vzrušenou pevninu. Tento mír však jest cílem všech těch, kdož jsou ochotni konati vskutku budovatelskou práci...

Čís. 36

Odpověď jugoslávského prince vladaře 1. června 1939

(Výtah)

...Vztahy mezi Německem a Jugoslavií, jakož i přátelský kontakt mezi nimi, byly již před lety definitivně stanoveny dík správnému nazírání na životní zájmy obou sousedících národů. Šťastné doplnění hospodářství obou zemí nepochybně podstatně přispělo k posílení jejich přátelství.

Moje nynější návštěva jest taktéž projevem rozhodné vůle jugoslávského národa, aby žil a spolupracoval s německým národem v ovzduší míru a přátelství. Proto mne velmi těší, že ve slovech Vaší Excelence nalézají se znovu vyjádřena slavnostní ujištění, že též velká Německá Říše si přeje zřízení a upevnění přátelské spolupráce s Jugoslavií tím, že hodlá uznati její svobodu a nezávislost, jakož i hranice, které nás od minulého roku spojují trvalým sousedstvím.

V těchto zjištěních spatřuji nejen uskutečněné podmínky pro příznivý vývoj ještě užších svazků mezi Německem a Jugoslavií, nýbrž též cenný příspěvek ke konsolidaci míru v této části Evropy...

Čís. 37

Výtah z Vůdcova projevu

před velkoněmeckým říšským sněmem z 6. října 1939

... Ihned po provedeném připojení Rakouska oznámil jsem Jugoslavii, že hranice i s tímto státem jsou od nynějška pro Německo nezměnitelné a že chceme s ním žíti jen v míru a přátelství ...

III.

PROTINEUTRÁLNÍ CHOVÁNÍ JUGOSLAVIE ZA VÁLKY

Čís. 38

Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě francouzskému ministerstvu války

Telegram

Čís. 85

Důvěrné

Bělehrad 18. března 1939

Náčelník jugoslávského generálního štábu mne pověřil, abych jen generálu Gamelinovi oznámil toto:

1. V případě války Jugoslavie pravděpodobně bude nucena zaujmouti vůči Německu a Italii přátelský postoj a pravděpodobně bude i nucena dodávati do těchto zemí. Jugoslavie zůstane zprvu neutrální, aby zachránila svou existenci. Ve vhodné chvíli bude pochodovati s námi.

2. V případě vpádu nebo jiného těžkého vnitřního ohrožení Rumunsko zapálí své petrolejové prameny.

Attaché Militaire Français à Guerre-Paris

Télégramme

No 85

Secret

Belgrade, le 18 mars 1939

Le Chef d'Etat-Major de Yougoslavie m'a chargé de communiquer au Général Gamelin seul:

1° — En cas de conflit la Yougoslavie peut-être obligée de faire bonne mine à l'Allemagne et à l'Italie et même les ravitailler. Garderait d'abord neutralité pour sauver son existence. Au moment favorable, marcherait avec nous.

2° — En cas d'invasion ou grave menace intérieure, la Roumanie incendiera puits pétrole.

Čís. 39

Zápis o rozmluvě referenta pro střední Evropu v polském ministerstvu zahraničních věcí Knolla s tiskovým přidělencem jugoslávského vyslanectví ve Varšavě Marešem

(Výtah)

Varšava 9. června 1939

Po názoru pana Mareše děje se od odchodu ministerského předsedy Stojadinoviće v jugoslávském stanovisku zásadní, i když hluboce skrytá přeměna. S ohledem na délku společných hranic, silnou hospodářskou závislost na státech Osy a s ohledem na technickou nepřipravenost armády musí prý Jugoslavie na venek vzbuzovati zdání, že v politice ministerského předsedy Stojadinoviće nenastala žádná změna. Ve skutečnosti však nejen veřejné mínění — jehož protiněmecký postoj na prvním místě a protiitalský postoj na druhém místě je všeobecně známý — nýbrž též vládní kruhy naprosto chápou, že vlastně jediné nebezpečí pro Jugoslavii jsou osové mocnosti. V případě konfliktu trvala by případná neutralita po názoru pana Mareše jen krátkou dobu, načež by Jugoslavie rozhodně vystoupila proti Německu a Italii.

Na konci rozhovoru pan Mareš zdůraznil, že jugoslávská vláda nyní přináší velké finanční oběti pro vyzbrojení armády. Až do převzetí vlády kabinetem ministerského předsedy Cvetkoviće překračovaly prý tyto výlohy částku 2 miliard dinarů.

W. Knoll

Čís. 40

Francouzský ministerský předseda, ministr národní obrany a ministr války Daladier vrchnímu veliteli francouzských vojsk v Levantě (na Blízkém východě) generálu Weygandovi

Přísně důvěrné
Věc: Expediční sbor
Č. 8.636 1/E. M. A.

Paříž 19. července 1939

Odpověď na dopis č. 1.382/3 ze 4. července 1939.*)

I. Doplňkem k svému telegramu 3.106 3/E.M.A.P. ze 17. července 1939 mám čest sděliti s Vámi složení expedičního sboru, který zamýšlím utvořiti v Levantě. Tabulka I, která je připojena, týká se organisace tohoto sboru.**)

II. Dávám již nyní dirigovati do Levanty z mateřské země nebo ze severní Afriky různé formace, které mají patřiti k expedičnímu sboru.

Kromě toho dám Vám k disposici tyto jednotky, které jsou pro případ odjezdu expedičního sboru určeny k posílení oddílů v Levantě:

1 prapor cizinecké legie ze Severní Afriky,
1 prapor senegalských střelců z mateřské země,
1 prapor senegalských střelců z Džibuti, o jehož uvolnění žádáme ministerstvo kolonií.

Úředním dopisem zúčastněných míst mé ústřední správy budou s Vámi sděleny všechny údaje, týkající se početních stavů jednotlivých oddílů a bližších okolností příchodů všech oddílů do Levanty.

Jinou cestou dávám Vám zaslati instrukce o připravovaných modalitách utvoření, soustředění a způsobu použití, jakož i o organisaci služby a spojů expedičního sboru.

Za ministra
Colson

---

*) Není po ruce.

**) Tato sestava, která obsahuje četné čistě vojenské podrobnosti, není zde otištěna.

Paris, le 19 juillet 1939

Le Président du Conseil, Ministre de la Défense Nationale et de la Guerre à Monsieur le Général Commandant Supérieur des Troupes du Levant

à Beyrouth

Très secret
No. 8.636 1/E.M.A.
Objet: Corps expéditionnaire.

I. — Comme suite à ma Dépêche 3.106 3/E.M.A.-P. du 17 juillet 1939, j'ai l'honneur de vous faire connaître la composition du Corps expéditionnaire dont j'envisage la constitution au Levant.

Cette organisation fait l'objet du tableau I ci-joint.

II. — Je fais diriger, dès maintenant, sur le Levant les diverses formations en provenance de la métropole ou de l'Afrique du Nord, devant entrer dans la composition du Corps expéditionnaire.

De plus, je fais également mettre à votre disposition, les unités suivantes, destinées à renforcer les troupes au Levant, en cas de départ du Corps expéditionnaire:

1 Bataillon de Légion Etrangère, prélevé sur l'Afrique du Nord;
1 Bataillon de Tirailleurs Sénégalais, provenant de la Métropole;
1 Bataillon de Tirailleurs Sénégalais, à prélever sur Djibouti et dont le transfert est demandé au Département des Colonies.

Vous recevrez, sous le timbre des organes intéressés de mon Administration Centrale, toutes indications relatives aux effectifs détaillés et aux conditions d'arrivée au Levant de l'ensemble de ces éléments.

Je vous adresse, par ailleurs, des instructions concernant les modalités actuellement envisagées pour

la mise sur pied, la concentration, les conditions d'emploi ainsi que pour l'organisation des services et des communications du Corps expéditionnaire.

Pour le Ministre et par son ordre et pour le Général
Chef d'Etat-Major Général de l'Armée
Le Général Chef de l'Etat-Major de l'Armée

Signé: *Colson*

Čís. 41

Francouzský ministr zahraničních věcí francouzskému ministerstvu války, generálnímu štábu vojska a generálu Jametovi, generálnímu tajemníku Nejvyšší rady na obranu státu

(Výtah)

Věc: Objednávky zbraní pro Jugoslavii

Paříž 23. srpna 1939

..... Náš vyslanec oznamuje konečně, že měl 19. srpna v přítomnosti vojenského přidělence velmi důležitý rozhovor s jugoslávským náčelníkem generálního štábu, podle něhož lze očekávati, že se budou konati dosti podrobné rozhovory o případné obraně Soluně.

Mám čest oznámiti Vám tyto zprávy k Vašemu laskavému použití.

Na okraji dokumentu jest tato poznámka:

M. de Boisanger, 19. 8. 39. — Telegram z Bělehradu z 19. 8. 1939.

Le Ministre des Affaires Etrangères à Guerre — Etat-Major de l'Armée — 2e Bureau Général Jamet, Secrétaire Général du Conseil Supérieur de la Défense Nationale

EUROPE
Commandes d'armement
pour la Yougoslavie

23 août

...Notre Ministre indique enfin qu'il a eu, le 19 août, en présence de l'Attaché Militaire, une conversation d'un grand intérêt avec le Chef d'Etat-Major yougoslave qui peut laisser présager des conversations assez précises pour la défense éventuelle de Salonique.

J'ai l'honneur, à toutes fins utiles, de vous faire part de ces informations.

Na okraji dokumentu jest tato poznámka:

M. de Boisanger, 19. 8. 39. — Tél. de Belgrade du 19. 8. 39.

Čís. 42

Vrchní velitel francouzských vojsk v Levantě generál Weygand francouzskému ministerstvu války

Telegram

(Výtah)

Důvěrné
Čís. 528-529

Bejrut 3. září 1938

.....

4. Není zde žádného listinného materiálu o Soluni. Abych mohl čerpati užitek z dřívějších zkušeností, bylo by účelné, kdybych měl v rukou úplné spisy o všeobecném zachycení, základnách a komunikační sítí východní armády.

Général Weygand à Guerre-Paris

Télégramme

Secret
Nos 528 & 529

Beyrouth, le 3 septembre 1939

. . . . . 4° Aucun document n'existe ici concernant Salonique. Il me serait utile pour profiter expérience passée, posséder dossier complet de l'implantation générale bases et réseau de communications Armée Orient.

Čís. 43

Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě francouzskému ministerstvu války

Telegram

Čís. 0 116

Bělehrad 5. září 1939

Jugoslavie dala povolení k všem transportům válečného materiálu pro Polsko svým územím.

Attaché Militaire Français à Guerre-Paris

Télégramme

No 0 116

Belgrade, le 5 septembre 1939

Yougoslavie a donné autorisation tous transports par son territoire matériel de guerre destination Pologne.

Čís. 44

Vrchní velitel francouzských vojsk na Blízkém východě generál Weygand vrchnímu veliteli francouzského vojska generálu Gamelinovi

Telegram

Důvěrné
Č. 597/98

Bejrut 8. září 1939

Expediční sbor, jejž předvídá ministerské nařízení osm tisíc šest set třicet šest I/EM z 19. července,*) bude na Blízkém východě připraven 10. září. Se zřetelem na brzký příchod 86. divise jest důležité, aby již nyní bylo stanoveno označení, aby se tak zabránilo záměnám a aby byla ulehčena organisace velení.

Navrhuji, aby označení expedičního sboru bylo vyhrazeno celku velkých jednotek, na jejichž zasazení mimo území mandátních států se nyní pomýšlí.

Část tohoto expedičního sboru, který je již organisován na Blízkém východě, bylo by, poněvadž jde přibližně o sílu jedné divise, označiti jako „pochodová divise Blízkého východu".

Obsahovala by dvě smíšené brigády, aby byl zachován princip dělitelnosti, stanovený v ministerském nařízení 3.643 E. M. A. P. z 23. srpna.

Toto řešení umožňuje stejná jména pro podobné jednotky.

Prosím o nejrychlejší odpověď.

Weygand

Vlastnoruční poznámka:

Připomenouti, že bych označení „divise" dal raději každé ze smíšených brigád, které by byly bohatě vybaveny jízdou.

Gamelin

---

*) Viz čís. 40.

Troupes Levant à Général Commandant en Chef des Forces Terrestres

Secret
Nos 597/598

Télégramme

Beyrouth, le 8 septembre 1939

Corps expéditionnaire prévu par décision ministérielle huit mille six cent trente-six I/E. M. du 19 juillet sera complètement mis sur pied Levant dix Septembre. En raison arrivée prochaine 86e division il importe fixer appellation dès maintenant pour éviter confusion et faciliter organisation du commandement.

Propose réserver nom de corps expéditionnaire à ensemble grandes unités dont emploi envisagé actuellement à l'extérieur états sous mandat.

Fraction de ce corps expéditionnaire déjà organisé au Levant ayant approximativement effectif d'une division serait appelée « Division de Marche du Levant ».

Elle comprendrait deux brigades mixtes pour respecter le principe de divisibilité prescrit par Décision Ministérielle 3.643/E.M.A.-P. du 25 août.

Cette solution réserve même nom à unités comparables.

Vous demande réponse d'urgence.

Signé: *Weygand*

Vlastnoruční poznámka:

Rappeler que je préférerais donner le nom de Division à chacune des Brigades mixtes qui seraient à doter très largement en cavalerie.

G.

Čís. 45

Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě francouzskému ministerstvu války

Telegram

(Výtah)

Čís. 127

Bělehrad 9. září 1939

. . . . . .

Německý materiál určený pro Bulharsko stále blokován. Pokus o průjezd dvou vlaků maskovaných jako transport ovoce ztroskotal.

Maďarsko objednalo 65 t vizmutu v Jugoslavii, 30 t bylo dodáno. Podařilo se nám zastaviti dodávku zbytku.

Zakázali jsme zásilky mědi z dolů Bor do Maďarska.

300 t bylo předirigováno do Dubrovníku, odkud budou odeslány do Antverp.

V případě, že byste s tímto zákazem nebyli srozuměni, prosím o vyrozumění.

Attaché Militaire Français à Guerre-Paris

Télégramme

No 127

Belgrade, le 9 septembre 1939

. . . . . .

Matériel Allemand destiné à la Bulgarie toujours bloqué. Une tentative de faire passer deux trains, sous camouflage de fruits, a échoué.

Hongrie a commandé 65 tonnes d'antimoine en Yougoslavie. 30 tonnes livrées. Avons réussi arrêter la suite.

Avons interdit expédition de cuivre des mines de Bor sur la Hongrie.

300 tonnes ont été déroutées sur Dubrovnik pour être embarquées à destination de Anvers.

Au cas où cette interdiction ne serait pas conforme à vos intentions, prière vouloir bien me le faire savoir.

Čís. 46

Vrchní velitel francouzského vojska generál Gamelin vrchnímu veliteli francouzských vojsk na Blízkém východě generálu Weygandovi

Telegram

Důvěrné
Čís. 10

Velký hlavní stan 10. září 1939

Odpověď na 597.*)

1. Schválen návrh, aby označení expedičního sboru bylo vyhrazeno celku velkých jednotek, jejichž zasazení venku je předvídáno.

2. Z politických důvodů označení divise dáti každé ze smíšených brigád, utvořených na Blízkém východě, které by byly bohatě vybaveny jízdou.

G. Q. G. à Guerre-Paris

Télégramme

Secret
No 10

G. Q. G., le 10 septembre 1939

Troupes Levant: pour Général Weygand no 0102 / à M. C.

TOE P. T.

Réponse à 597:

1) Proposition approuvée pour réserver nom de Corps expéditionnaire à ensemble grandes unités dont emploi envisagé à extérieur.

2) Pour raisons politiques donner nom de division à chacune des brigades mixtes organisées au Levant et qui seraient à doter très largement en cavalerie.

*) Viz čís. 44.

Čís. 47

Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě francouzskému ministerstvu války

Telegram

(Výtah)

Důvěrné
Čís. 128

Bělehrad 11. září 1939

1. — Jugoslávský generální štáb hlásí průjezd šedesáti vojenských vlaků z Bratislavy směrem na Vídeň v průběhu 9. září.

2. — Týž pramen. Třetí maďarský armádní sbor Szombately před nedávnem mobilisován.

3. — Ze 100 německých stihaček určených pro Bulharsko 14 a snad i více určitě přibylo do Sofie.

4. — Jiný pro Bulharsko určený a Jugoslávci zadržený německý materiál obsahuje podle britského kolegy 100 kulometů typu Schwarzlose, 1500 kulometů typu Bren, 30.000 pušek, 19.000 karabin, 1000 15 cm granátů, 15.000 nábojů ráže 3,7 cm, z toho $^{2}/_{3}$ s trhavým účinkem, $^{1}/_{3}$ průrazných, 900 t střeliva pro pěchotu.

5. — Jihoslovani očekávají bez průtahu dodávku 20 protiletadlových baterií typu Breda ráže 2 cm, jichž objednávku jsem hlásil v květnu t. r.

6. — Výroba střeliva pro pěchotu dobře pokračuje v Jugoslavii. Značné těžkosti u jistých druhů dělostřelecké munice . . . . .

Attaché Militaire Français à Guerre-Paris

Secret
No 128

Télégramme

Belgrade, le 11 septembre 1939

Premièrement. — Etat-Major Yougoslave signale passage soixante trains militaires de Bratislava sur Vienne dans la journée du 9 septembre.

Deuxièmement. — Même source. Troisième corps d'armée Hongrois Szombately nouvellement mobilisé.

Troisièmement. — Sur les cent avions de chasse allemands destinés à Bulgarie, 14 sont sûrement arrivés Sofia, peut-être davantage.

Quatrièmement. — Autre matériel allemand destiné Bulgarie et arrêté par Yougoslaves comprend, d'après collègue britannique, mille mitrailleuses Schwarzlose, quinze cents mitrailleuses Bren, trente mille fusils, dix-neuf mille carabines, mille obus de cent cinquante, quinze mille coups de 37 dont $^{2}/_{3}$ explosifs, $^{1}/_{3}$ ruptures, neuf cents tonnes munitions infanterie.

Cinquièmement. — Yougoslaves attendent livraison incessante 20 batteries anti-aériennes Breda 20 m/m. dont j'ai signalé commande en mai dernier.

Sixièmement. — Fabrication munitions infanterie marche très bien en Yougoslavie. Grosses difficultés pour certaines munitions artillerie . . .

Čís. 48

Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě francouzskému ministerstvu války

Telegram

Důvěrné
Čís. 134

Bělehrad 13. září 1939

Princ vladař tvrdí, že minulého měsíce vyslal ke generálu Gamelinovi velitele záhřebské jezdecké divise, bývalého vojenského přidělence v Paříži, generála Prediće.

Princ vladař není nyní spokojen způsobem, jakým plukovník Savić provádí spojení s naším generálním štábem a je proto rozhodnut, že vyšle Prediće znovu do Francie.

Byl bych Vám povděčen, kdybyste mne informovali, pakliže jest tak možné, o bývalé a nynější činnosti Predićově.

Považuji ho za málo vhodného pro takové poslání, při jehož výkonu nepochybně bude projevovati největší nedůvěru, kterou princ vladař neustále má vůči nám v příčině Italie.

Rukopisná poznámka:

Odpověď:

Princ vyslal skutečně důležitého důvěrníka ke generálu Gamelinovi, prosil však, aby jméno a poslání tohoto důvěrníka bylo tajeno. Nebyl to však generál Predić, jehož jsem neviděl.

14. 9. 1939. Podepsán: *Gamelin*

Attaché Militaire Français à Guerre-Paris

Secret
No 134 Télégramme

Belgrade, le 13 septembre 1939

Le Prince Régent prétend avoir envoyé, le mois dernier, en mission auprès du Général Gamelin le Général Preditch, commandant la Division de Cavalerie de Zagreb et ancien attaché militaire à Paris.

Actuellement mécontent de la manière dont le Colonel Savitch assure sa liaison avec notre Etat-Major le Prince est disposé à envoyer de nouveau Preditch en France.

Je vous serais reconnaissant de vouloir bien me mettre au courant si possible des faits et gestes anciens et actuels de Preditch.

Je le considère peu apte à pareille mission dans l'exécution de laquelle il ne manquera pas de traduire l'extrême méfiance que le Prince ne cesse de nous manifester à l'égard de l'Italie.

Originální znění rukopisné poznámky:

Réponse:

Le Prince a en effet envoyé au Général Gamelin un messager important, mais sur le nom et la mission de qui il a demandé à conserver le secret — mais ce n'était pas le Général Preditch — que je n'ai pas vu.

14. 9. 39. Signé: *Gamelin*

Čís. 49

Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Čís. 811—815 (Výtah)

Důvěrné

Bělehrad 31. října 1939

Měl jsem právě velmi přátelský a důvěryplný rozhovor s ministerským předsedou. Pravil mně, že skorem jak v našem zájmu, tak i v zájmu vlastním uspořádal obsáhlou anketu zcela nestranného rázu o nynější situaci Německa. Všechny úřední nebo soukromé zprávy, ať již přicházejí z Berlína (Berlin), Mnichova (München), Vídně (Wien), Prahy, Hamburku (Hamburg) nebo Düsseldorfu souhlasí v tom, že situace hospodářská a morální Říše jest taková, že Hitler je nucen za každou cenu co nejrychleji prolomiti blokádu. Jestliže, jak vše dovoluje předpokládati, se mu to nepodaří, válka je ztracena pro něj nezachranitelněji a rychleji než by se věřilo.

Pan Cvetković chválí velmi francouzský a anglický způsob války. Přeje si, abychom neopouštěli použité metody, která je dobrá. Udržuje (dnes ráno dostalo se mně o tom důkazu) tajné osobní styky s Čechy a Slováky, kteří odešli do Francie a do Jugoslavie do vyhnanství a pod rukou povzbuzuje jejich snahy . . . . .

Více než kdy jindy pan Cvetković si přeje, aby rychle byla rozřešena otázka našich válečných dodávek do Jugoslavie. Hospodářské porady, které mají býti zahájeny 27. listopadu v Bělehradě a jichž výsledek může býti tak důležitý pro zostření blokády, mohly by poskytnouti k tomu příležitost. Taktéž by považoval za velmi výhodné, kdyby Vaše Exc. a generál Gamelin osobně přesně zkoumali vše, co by v tomto směru mohlo býti provedeno.

Brugère

Télégramme

No 811/815
Secret

Belgrade, le 31 octobre 1939

Je viens d'avoir avec le Président du Conseil un entretien particulièrement amical et confiant. Il m'a dit avoir fait effectuer, presque autant à notre intention qu'à la sinne, une vaste enquête purement objective sur la situation présente de l'Allemagne. Tous les renseignements officiels et privés, qu'ils parviennent de Berlin, Munich, Vienne, Prague, Hambourg ou Dusseldorf sont concordants: la situation (économique) et morale du Reich est telle qu' (Hitler) se trouve dans l'obligation de chercher coûte que coûte à forcer le plus tôt possible le blocus. Si, comme tout permet de le supposer, il n'y parvient pas la guerre sera irrémédiablement et plus tôt qu'on ne le pense perdue pour lui.

M. Tsvetcovitch fait grand éloge de la façon dont la France et l'Angleterre conduisent la guerre. Il souhaite que nous ne nous départissions pas de la méthode employée qui est la bonne. Il entretient (j'en ai eu la preuve ce matin même) des rapports personnels secrets avec les Tchèques et des Slovaques exilés en France et en Yougoslavie et il encourage en sousmain leurs efforts.

Plus que jamais M. Tsvetcovitch souhaite que la question de livraison par nous de matériel de guerre à la Yougoslavie soit rapide. Les négociations économiques qui doivent s'ouvrir à Belgrade le 27 novembre et dont l'issue peut être si importante pour le resserrement du blocus pourraient en fournir l'occasion. Aussi verrait-il grand avantage à ce que Votre Excellence et le Général Gamelin examinent personnellement de près tout ce qui pourrait être fait dans ce sens.

Brugère

Čís. 50

Francouzský ministerský předseda a ministr zahraničních věcí Daladier ministerstvu války a vrchnímu veliteli francouzského vojska generálu Gamelinovi

(Výtah)

Věc: Dodávka materiálu Jugoslavii

... Náčelník generálního štábu projevuje našemu vojenskému přidělenci vzrůstající důvěru. Již nyní provádějí se opatření za účelem zvýšení výkonnosti železničních tratí do Soluně.

S poukazem na skutečnost, že ovzduší, v němž budou zahájeny 27. listopadu naše porady o obchodní smlouvě, ohlašuje se jako příznivé, pan Brugère oznamuje, že tyto porady, které mají míti rozhodující význam pro naše zájmy v Jugoslavii a pro zostření blokády Německa, jen v té míře budou míti úspěch, v níž budeme srozuměni s dodávkami válečného materiálu Jugoslavii, jejž Jugoslavie nezbytně potřebuje.

Pan Brugère usuzuje, že je proto věcí francouzské vlády, aby rozhodla, zda velká podpora, kterou může poskytnouti Jugoslavie při zostření blokády proti Německu, stojí či nestojí za přenechání malé části našich zásob válečného materiálu.

Dovoluji si obrátiti Vaši pozornost na předchozí vývody.

Listina je opatřena touto poznámkou:

Pan de Boisanger, 10. listopadu 1939, telegram 834 z 8. listopadu z Bělehradu.

Le Président du Conseil, Ministre des Affaires Etrangères, à Guerre (2ème Bureau)
Gamelin

A. S. Fourniture de matériel
à la Yougoslavie

. . . . . Le Chef de l'Etat Major témoigne à notre Attaché Militaire une confiance accrue. Dès maintenant des mesures sont prises pour améliorer le rendement des voies ferrées en direction de Salonique.

En soulignant que l'atmosphère, dans laquelle vont s'ouvrir le 27 Novembre nos négociations commerciales, s'annonce favorable, M. Brugère indique que ces négociations, qui doivent avoir une importance primordiale pour nos intérêts en Yougoslavie et pour le resserrement du blocus de l'Allemagne, ne réussiront que dans la mesure où nous consentirons à livrer à la Yougoslavie le matériel de guerre qui lui est indispensable.

Il appartient donc, conclut M. Brugère, au Gouvernement français de décider si l'appoint important que la Yougoslavie peut apporter dans le resserrement du blocus de l'Allemagne vaut ou ne vaut pas l'abandon à la Yougoslavie d'une faible partie de nos réserves de matériel.

J'ai l'honneur d'appeler votre attention sur les considérations développées ci-dessus.

Listina je opatřena touto poznámkou:

M. de Boisanger 10 novembre 1939 Tél. 834 du 8 novembre de Belgrade.

Čís. 51

Vrchní velitel francouzského vojska generál Gamelin francouzskému ministerskému předsedovi, ministru národní obrany a ministru války Daladierovi

Důvěrné
Čís. 126 — Cab./D. N.

Velký hlavní stan 27. listopadu 1939

Telegramem č. 9.177 z 23. listopadu 1939, jehož kopii jste obdržel, náš vojenský přidělenec v Bělehradě referuje o přání prince vladaře a jugoslávského náčelníka generálního štábu, aby ještě více bylo utuženo spojení s naším vojenským zástupcem. Současně vojenský přidělenec tlumočí žádost ministerstva války, aby smělo vyslati do Francie jugoslávskou vojenskou misi.

Pokud jde o první bod, tu v souhlase s panem Brugèrem, který měl v této věci Váš zásadní souhlas, mám čest Vás vyrozuměti, že posílám do Bělehradu důstojníka svého generálního štábu osobně, aby navázal nutný kontakt, aby se dosáhlo užšího spojení s vrchním srbským velitelstvím.

Pokud jde o vyslání jugoslávské mise, mám za to, že může býti jen výhodná; s výhradou, že sdílíte se mnou tento náhled, dám našeho vojenského přidělence vyrozuměti, že souhlasíme s vysláním této mise do Francie.

Podepsán:
Gamelin

Le Général Commandant en Chef Gamelin, Chef d'Etat-Major Général de la Défense Nationale, Commandant en Chef les Forces terrestres, à Monsieur le Président du Conseil, Ministre de la Défense Nationale et de la Guerre

Secret
No 126-Cab./D. N.

Grand Quartier Général

Le 27 novembre 1939

Par télégramme No 9.177, en date du 23 novembre 1939, dont vous avez reçu copie, notre Attaché militaire à Belgrade fait part du désir du Prince Régent et du Chef d'Etat-Major Général yougoslave de resserrer la liaison avec notre représentant militaire. Il transmet également la demande du Ministre de la Guerre de l'envoi en France d'une Mission militaire yougoslave.

En ce qui concerne le premier point, d'accord avec Monsieur Brugère, qui avait à ce sujet votre assentiment de principe, j'ai l'honneur de vous rendre compte que j'envoie à Belgrade un Officier de mon Etat-Major chargé, en mon nom personnel, de prendre les contacts nécessaires pour établir une liaison plus étroite avec le Haut-Commandement serbe.

Pour ce qui est de l'envoi d'une Mission yougoslave, j'estime qu'elle ne peut présenter que des avantages et, sous réserve que vous partagiez ma façon de voir, je ferai dire à notre Attaché militaire que nous acceptons la venue en France de cette mission.

Signé: *Gamelin*

Čís. 52

Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

(Výtah)

Čís. 938

Bělehrad 5. prosince 1939

Chceme-li zajistiti ve svůj prospěch trochu pořádku ve zmatku, který se připravuje, je naléhavě nutné, abychom vhodnými vojenskými úmluvami konsolidovali svou situaci a své snahy jak na straně turecké, tak i na straně jugoslávské. S tohoto hlediska je po mém názoru nutné míti bezprostřední zájem o rozhovory, které se nyní zahajují jak ve věci dodávek zbraní do Jugoslavie, tak i o případné spolupráci obou států.

Brugère

Télégramme

No 938

Belgrade, le 5 décembre 1939

. . . . Si nous voulons assurer à notre profit un peu d'ordre dans le chaos qui se prépare, il est urgent que par des accords militaires appropriés, nous consolidions notre situation et notre effort aussi bien du côté turc que du côté yougoslave. C'est sous cet angle qu'à mon avis un intérêt immédiat s'attache aux conversations qui s'engagent actuellement sur le terrain des armements à fournir à la Yougoslavie et sur la collaboration éventuelle des deux Etats-Majors.

Brugère

Čís. 53

Zápis vrchního velitele francouzského vojska na Blízkém východě generála Weyganda o intervenci spojenců na Balkáně

(Výtah)

9. prosince 1939

...Německo a západní mocnosti stojí si tváří v tvář na bojišti omezené rozlohy, které je na obou stranách hustě obsazeno dobrými oddíly, jichž obranná síla byla vystupňována na nejvyšší míru mocnými organisacemi, o něž se opírají. Západní fronta sama o sobě, jestliže nebude rozšířena nějakým jiný podnikem, skýtá jen málo vyhlídek na rozhodující manévry nebo akce. A přece k dosažení spojeneckých válečných cílů je zapotřebí úplného, nesporného vítězství.

Za nynějšího stavu věcí v Evropě jen balkánské bojiště jest s to poskytnouti možnosti příznivých událostí, ať již opotřebováním, jež by znamenalo pro protivníka rozvinutí nové fronty, či úspěšným obchvatným útokem na jeho vitální body...

Weygand

Note relative à une intervention alliée dans les Balkans

9. XII. 39

....L'Allemagne et les Puissances Occidentales s'affrontent sur un champ de bataille d'étendue limitée, saturé de part et d'autre de troupes de valeur, dont la capacité défensive est portée au maximum par la puissance des organisations sur lesquelles elles s'appuient. A lui seul, ce front occidental (si aucune entreprise ne l'étend d'autre part), offre peu de chances des manœuvres ou d'actions décisives. Et cependant l'accomplissement des buts de guerre des alliés réclame une victoire militaire complète et indiscutable.

Seul, en Europe, le théâtre des Balkans peut offrir, dans l'état actuel des choses, des possibilités d'événe-

ments favorables, soit par l'usure qu'imposerait à l'adversaire l'ouverture d'un nouveau front, soit grâce au succès d'une attaque à revers visant ses centres vitaux...

Weygand

Čís. 54

Vrchní velitel francouzského vojska generál Gamelin francouzskému ministerskému předsedovi, ministru národní obrany a ministru války Daladierovi

(Výtah)

Důvěrné
Čís. 154 Cab/DN

Velký hlavní stan 11. prosince 1939

(Angličané) považují za účelnější, aby rozhovory s Jugoslávci, Rumuny a Řeky se děly za našeho vedení. V oboru vojenských otázek ponechávají nám plnou volnost...

Podepsán: *Gamelin*

Le Général Commandant en Chef Gamelin, Chef d'Etat-Major Général de la Défense Nationale, Commandant en Chef les Forces Terrestres, à Monsieur le Président du Conseil, Ministre de la Défense Nationale et de la Guerre

Secret
No 154/Cab/DN

Grand Quartier Général
Le 11 décembre 1939

...Ils estiment préférable, en effet, que les conversations avec les Yougoslaves, les Roumains et les Grecs, soient entreprises à notre diligence, à nous Français, et ils nous font, à cet égard, pleine confiance sur le plan militaire...

Signé: *Gamelin*

Čís. 55

Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě vrchnímu veliteli francouzského vojska (kabinet) pro francouzského ministerského předsedu, ministra národní obrany a ministra války, generální štáb — II. bureau

Zpráva

Čís. 171/S
Důvěrné

Věc: Mise majora Caroleta

Bělehrad 20. prosince 1939

Mám čest Vám oznámiti, že včera večer odjel do Francie major Carolet po skončení úkolu, kterým byl pověřen.

Úkolu, kterému byl pověřen, zhostil se major Carolet s autoritou, s taktem a se zručností, jež jsou mu vlastní, a při tom dosáhl maxima výsledků, jichž bylo lze se nadíti s ohledem na situaci země a charakter jeho partnerů při jednání.

V mé přítomnosti vyjádřil ministr války živé přání, aby major Carolet též v budoucnosti zajišťoval spojení mezi vrchním velitelstvím francouzským a jugoslávským. Generál Nedić žádal mě výslovně, abych Vám tlumočil toto přání.

Dovoluji si připojiti, že bych byl velmi potěšen, kdyby Vaše záměry se shodovaly se záměry jugoslávského ministra. Zavázali jsme se, že prozatím nebudeme nic písemně oznamovati o rozhovorech, které zde vedl major Carolet. On a já jsme tak jedinými osobami, které jsou zpraveny o výsledku těchto rozhovorů.

Merson

Le Général Merson, Attaché Militaire, à M. le Général Commandant en Chef les Forces Terrestres (Cabinet) S/C. de Monsieur le Président du Conseil, Ministre de la Défense Nationale et de la Guerre, Etat-Major de l'Armée, 2e Bureau

No 171/S
Secret

Objet:
Mission du Commandant Carolet

Belgrade, le 20 décembre 1939

J'ai l'honneur de vous rendre compte que le Commandant Carolet est parti hier soir pour la France, ayant terminé la mission que vous aviez bien voulu lui confier.

Il s'en est acquitté avec toute l'autorité, le tact et l'habilité que vous lui connaissez et a obtenu le maximum de résultats, eu égard à la situation de ce pays et au tempérament de ses interlocuteurs.

En ma présence, le Ministre de la Guerre lui a déclaré souhaiter vivement qu'il continue à assurer la liaison entre les hauts Commandements français et yougoslave. Le Général Neditch m'a prié expressément de vous faire part de ce désir.

Je me permets d'ajouter que je serait très heureux, moi aussi, que vos intentions correspondent aux vues du Ministre yougoslave; au demeurant nous sommes engagés à ne rien écrire au sujet des entretiens qu'a eus ici le Commandant Carolet, si bien que lui et moi sommes seuls au courant de ce qu'ils ont révélés.

Merson

Čís. 56

Zápis vrchního velitele francouzského vojska generála Gamelina o účasti francouzsko-britských válečných sil při operacích ve Finsku

(Výtah)

Přísně důvěrné
Čís. 104/i

10. března 1940

... Zahájení boje na některém severském bojišti má vynikající důležitost s hlediska vedení války. Nehledíc k morálním přednostem, stane se tím blokáda dalekosáhlejší, především však jde tu o blokování transportů rudy do Německa.

V této souvislosti byl by postup na Balkáně, kdyby byl kombinován se skandinávským podnikem, vhodný k posílení hospodářského zardoušení Říše. Německo mělo by pak jen jediný východ z blokádového kruhu, totiž přes své hranice se sovětským Ruskem, při čemž nutno míti na zřeteli, že k exploataci sovětských surovinových pramenů je zapotřebí ještě dlouhé doby.

Na vojenském poli byla by nicméně akce na Balkáně pro Francii mnohem výhodnější než obdobná akce ve Skandinavii; bojiště rozšířilo by se ve velkém měřítku, Jugoslavie, Rumunsko, Řecko a Turecko poskytly by nám posilu v počtu asi 100 divisí. Švédsko a Norsko poskytly by nám jen slabou podporu v síle asi 10 divisí. Síla vojska, které by Němci museli odvolati ze západní fronty, aby mohli nastoupiti proti našim novým podnikům, pohybovala by se nepochybně v témže poměru...

Naše skandinávské záměry musejí tudíž býti rozhodně dále sledovány, aby Finsko bylo zachráněno nebo aby při nejmenším podařilo se nám dostati do rukou švédskou rudu a norské přístavy.

Nechme si však říci, že s hlediska vedení války Balkán a Kavkaz, jimiž lze Německo odříznouti též od petroleje, jsou mnohem užitečnější. Klíč k Balkánu má však v rukou Italie.

Podepsán: *M. Gamelin*

Note relative à la participation de forces franco-britanniques aux opérations en Finlande

Très secret
No 104/i

Le 10 mars 1940

.... L'ouverture d'un théâtre nordique présente, du point de vue de la conduite de la guerre, un évident intérêt. Sans compter le bénéfice moral, le blocus se resserre et l'arrêt du trafic de minerai à destination de l'Allemagne est, notamment, d'une importance capitale.

Dans cet ordre d'idées, des opérations dans les Balkans, combinées avec une expédition scandinave, augmenteraient encore l'asphyxie économique du Reich. L'Allemagne ne disposerait plus, comme fenêtre sur l'extérieur, que de sa frontière avec l'U.R.S.S. et l'exploitation des ressources russes paraît encore devoir demander de longs délais.

Toutefois, sur le plan militaire, un effort dans les Balkans serait pour la France d'un bien plus grand rendement qu'un effort en Scandinavie: Le théâtre général des opérations s'étendrait largement, Yougoslavie, Roumanie, Grèce, Turquie nous amèneraient le renfort d'environ 100 Divisions. Suède et Norvège nous procureraient seulement le faible appoint d'une dizaine de Divisions. Les prélèvements de forces que les Allemands seraient obligés de faire sur le Nord-Est pour parer à nos entreprises, seraient sans doute dans la même proportion.

..... Il y a donc lieu de poursuivre résolument nos projets en Scandinavie, pour sauver la Finlande, au minimum pour mettre les mains sur le fer suédois et les ports de Norvège.

Mais, disons-nous qu'au point de vue des opérations de guerre, les Balkans et le Caucase, par où l'on peut aussi priver l'Allemagne du pétrole, sont à plus grand rendement. Mais l'Italie tient la clef des Balkans.

Signé: *M. Gamelin*

Čís. 57

Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě vrchnímu veliteli francouzského vojska na Blízkém východě generálu Weygandovi

Vlastnoruční dopis

Francouzské vyslanectví v Jugoslavii
Vojenský přidělenec

Bělehrad 29. března 1940

Pane generále,

moje dnešní úřední zpráva čís. 25/By podává Vám obraz o spolupráci plné změn.

Měl jsem za to, že v úřední zprávě nemohu se zmíniti o podivném výroku Nediće Gavrilovićovi, jejž Gavrilović sdělil včera večer se mnou: „Počkejte čtyři týdny. Pak zase budu nositi hlavu vzhůru a uvidí se, co se stane. Až do té doby musím hrbiti hřbet." Ostatně kde kdo mně radí, abych trpělivě čekal: moji přátelé v generálním štábu a i Gavrilović, který se bez výhrady pro nás zasazuje. Není jeho vinou, nejde-li vše ihned.

Nedić nevyjádřil se o čtyřtýdenní lhůtě, o niž žádal; Gavrilović věří, že tato lhůta souvisí s vnitřní situací.

Přijměte, pane generále, výraz mé nejhlubší úcty a oddanosti.

Merson

Légation de France
en Yougoslavie.
L'Attaché militaire

Belgrade, le 29 mars 1940

Mon Général,

Mon compte-rendu officiel d'aujourd'hui no 25/By, vous éclairera sur les vicissitudes de la collaboration.

Je n'ai pas cru pouvoir mentionner officiellement un propos singulier de Neditch à Gavrilovitch, et que ce dernier m'a rapporté hier soir: « Attendez quatre semaines. Alors je relèverai la tête, et on verra ce

qu'on verra. D'ici là, je suis obligé de courber le dos. » Tout le monde d'ailleurs me conseille la patience: mes amis de l'Etat-major et même Gavrilovitch qui se dépense pourtant sans compter; il ne tient pas à lui que ce ne soit tout de suite.

Neditch n'a pas expliqué le délai de quatre semaines qu'il demande; Gavrilovitch croit qu'il est en rapport avec la situation intérieure.

Veuillez agréer, mon Général, l'expression de mon profond respect et de mon entier dévouement.

Merson

Čís. 58

Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Důvěrné
Čís. 364—366

Bělehrad 16. dubna 1940

Jak bylo smluveno s princem vladařem, pokračoval jsem dnes odpoledne s generálem Nedićem ve výměně názorů o nejlepším způsobu, jak obnoviti porady generálních štábů. Poněvadž po názoru generála Weyganda nejnaléhavější je otázka letišť a jejich využití, souhlasil by generál Nedić s tím, aby co nejtajněji přišel sem v občanském oděvu vhodný spolupracovník generála Weyganda, který by mohl cestovati po zemi a kterému by jugoslávský důstojník, taktéž v civilu, ukázal všechna existující zařízení.

Kromě toho má býti nynější vojenský přidělenec v Ankaře nahrazen důstojníkem, který se těší plné důvěře vrchního velitelství a který byl u nás školen. Tento důstojník byl by pak příslušným spojovacím agentem u ge-

nerála Weyganda. Mám za to, že oba tyto návrhy jsou s to usnadniti výměnu názorů a doručování zpráv, aniž by při tom byli vystaveni příliš velkému risiku Jugoslávci, kteří jsou obklopeni kromobyčejně hustou sítí německých vyzvědačů.

Tento telegram dávám zaslati přímo generálu Weygandovi.

Brugère

Secret
Nos 364-366

Belgrade, le 16 avril 1940

Comme il avait été convenu avec le Prince, j'ai poursuivi cet après-midi avec le Général Neditch nos échanges de vues sur la meilleure méthode à suivre pour la reprise de contacts entre Etats-Majors. La question la plus pressante étant de l'avis du Général Weygand celle des aérodromes et du parti qui pourrait en être tiré le Général Neditch accepterait que dans le [plus] grand secret [vienne] ici [en] civil un collaborateur qualifié du Général Weygand, qui pourrait circuler dans le pays et auquel un officier yougoslave également en civil montrerait toutes les installations existantes.

D'autre part, on remplacerait l'Attaché Militaire [actuellement] à Ankara [par un] officier ayant toute la confiance du Haut Commandement et qui formé à notre école serait dans la suite l'agent de liaison désigné auprès du Général Weygand. J'estime que ces deux propositions sont de nature à faciliter les échanges de vues et de renseignements sans faire courir trop de risques aux Yougoslaves entourés d'un réseau d'espions allemands extrêmement serré.

Je fais communiquer directement le présent télégramme au Général Weygand.

Brugère

Čís. 59

Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

(Výtah)

Čís. 383—384

Bělehrad 19. dubna 1940

... Ve svém telegramu č. 370, který se křižoval s telegramem Vaší Excelence, jsem poznamenal, že zdejší generální štáb nemůže zcela bezpečně svěřiti svá tajemství jistým neutrálním vojenským přidělencům. Připadá mně za těžko precisovati tento náznak; fakt je, že britské vyslanectví nás před nedávnem varovalo před jedním ze tří zde pověřených vojenských přidělenců balkánských mocností. Přenechal jsem generálu Mersonovi, aby o tom informoval ministerstvo války. Je proto jaksi odůvodněno, aby se s námi jednalo raději přímo a tajně. Princ prohlásil ke mně, že se plně připojuje k návrhům, které mně předevčírem učinil gen. Nedić (viz můj telegram č. 364 až 366)*). Pochopitelně zdá se mi býti v našem zájmu, abychom bez průtahu použili usnadnění, která se nám takto nabízejí ...

Brugère

Télégramme

Nos 383/384

Belgrade, le 19 avril 1940

..... [J'ai] indiqué dans mon télégramme No 370 qui s'est croisé avec celui de Votre Excellence, que l'Etat-Major d'ici ne pouvait, en toute sécurité, confier ses [secrets] [à] certains Attachés Militaires neutres. Il m'est difficile de préciser cette indication, mais le fait est que la Légation d'Angleterre nous a mis en garde ces jours derniers contre un des trois

*) Viz čís. 58.

Attachés Militaires des [Puissances] balkaniques accrédités ici. [J'ai] laissé au Général Merson [le] soin d'en aviser le Ministère de la guerre. Aussi a-t-on quelque raison pour préférer travailler directement et secrètement avec nous. Le Prince a bien voulu me dire qu'il donnait sa pleine adhésion aux propositions qui m'avaient été soumises avant-hier par le Général Neditch (mon télégramme No 364—366). Notre intérêt bien compris me paraît être de profiter sans retard des facilités qui nous sont ainsi offertes....

Brugère

Čís. 60

Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

(Výtah)

Důvěrné
08—09

Bělehrad 19. dubna 1940

Odpověď na čís. 671/3 F. T.

1. Od svého příjezdu z Paříže zabýval se pan Brugère otázkou spolupráce a rokoval s princem vladařem a s ministrem války. Dostal zmocnění, aby nechal vyslati jednoho leteckého důstojníka Weygandovy armády, jenž by tajně prozkoumal letiště. Princ se rozhodl, že pro funkci v Ankaře bude jmenovati vojenského přidělence, který má býti pověřen zajištěním spojení s generálem Weygandem.

.....

3. Myslím, že v brzku budu moci klásti otázky, týkající se Dunaje, které jste nadhodili svým telegramem.

Telegram č. 250 pro generála Gamelina.

Attaché Militaire Français à Guerre-Paris

Télégramme

Secret
08—09

Belgrade, le 19 avril 1940

Réponse à No 671/3 F.T.

1. Depuis sa venue de Paris Monsieur Brugère s'est occupé de la question de la collaboration et s'est entretenu avec le Prince Régent et le Ministre de la Guerre. Il a obtenu l'autorisation de détacher un officier de l'aviation de l'armée Weygand pour reconnaître en secret les terrains et le Prince a décidé de désigner un Attaché militaire pour le poste d'Angora, qui serait chargé d'assurer la liaison avec le Général Weygand.

. . . . .

3. Je pense être très prochainement en mesure de poser, en ce qui concerne le Danube, les questions visées par votre télégramme.

Télégramme No 250 pour Général Gamelin.

Čís. 61

Francouzský vojenský přidělenec v Bělehradě francouzskému ministerstvu války

Telegram

(Výtah)

Důvěrné
65—91—71

Bělehrad 23. dubna 1940

1. Dnes ráno mluvil jsem s náčelníkem generálního štábu a s náčelníkem 2. bureau; žádný z nich neprojevuje bezprostředních obav, pokud jde o Italii.

2. Nepřihlížíme-li k přítomnosti pěti německých misí v Římě, z nichž každá zabývá se jiným oborem, k manévrům v Krasu, jichž účastní se asi čtyři divise a k zesílení vojska u jednotek pádské armády, tu neshledáváme žádných náznaků o přípravách k útoku.

3. Z 30.000 ohlášených dělníků přibylo asi 10.000 do Albanie.

4. Na německé straně je kraj Celovec—Štyrský Hradec (Klagenfurt—Graz) úplně bez vojska.

Dvě divise tyrolských horských oddílů odjely do Norska. Vojenské svazy ve Vídni (Wien) jsou odhadovány na pět až šest divisí. V Čechách a na Moravě je vojsko v síle asi šesti divisí. Na Slovensku není žádné.

5. Žádné bulharské přípravy na hranicích proti Jugoslavii.

6. Uvedené údaje jsou shrnutými informacemi francouzské zpravodajské služby a jugoslávského 2. bureau. . . .

Attaché Militaire Français à Guerre-Paris

Télégramme

Secret
65-91-71

Belgrade, le 23 avril 1940

1° Le Chef d'Etat-Major Général et le Chef du 2e Bureau vus ce matin, ne manifestent pas d'inquiétude immédiate du côté italien.

2° Sauf la présence de 5 missions militaires allemandes à Rome, travaillant chacune dans un domaine particulier, les manœuvres dans le Carso de 4 divisions environ et le renforcement des effectifs des unités de l'armée du Pô, nous n'avons aucun indice de préparatifs d'attaque.

3° Sur 30.000 ouvriers annoncés, 10.000 environ sont arrivés en Albanie.

4° Du côté allemand la région de Klagenfurt-Graz est complètement dégarnie.

Deux divisions de montagne du Tyrol sont parties pour la Norvège. Les groupements à Vienne sont évalués à 5 ou 6 divisions. Il y a en Bohême-Moravie la valeur de 6 divisions. Rien en Slovaquie.

5° Aucun préparatif bulgare face à la Yougoslavie.

6° Les indications ci-dessus résument les renseignements du S. R. Français et du 2e Bureau Yougoslave...

Čís. 62

Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

(Výtah)

Čís. 556—559 Bělehrad 22. května 1940

Informace, získané přímo od vojenského přidělence, které mu byly dány jugoslávským generálním štábem, praví, že Němci odvolávají z vojenských posádek v jižním a v jihovýchodním Německu všechno mužstvo, jímž mohou disponovati, jakož i materiál, aby mohli zesilovati útoky a pokračovati v útocích v severní Francii. Generál Merson zasílá generálnímu štábu podrobnosti o těchto otázkách.

Podle údajů bývalého bělehradského starosty Ilića, který se vrátil z Německa, lze považovati za jisté, že německé ztráty v posledních dnech byly značné (mluví se o 500.000 obětech) a že příliv velkého počtu zraněných působil u německého obyvatelstva a zvláště ve Vídni (Wien) značně zdrcujícím dojmem.

Včera ráno berlínský dopisovatel „Politiky"... dal zastřenými slovy výraz svému údivu nad tím, že se projevuje starost o situaci spojenců! Dopisovatel prohlásil, že tato starost by zmizela, kdyby jeho partner přišel do Berlína (Berlin) a spatřil stav Německa. Podle jiných infor-

mací, které se mnou byly sděleny, měly nedávné pumové útoky, zvláště pak ony v Duisburgu, které prý způsobily značné škody, v celém Německu blahodárnou a poučnou reakci. Naše svízelná situace je zde nejvyšší měrou sdílena a činí sympatie pro nás ještě živější.

Brugère

Télégramme

Nos 556—559

Belgrade, le 22 mai 1940

Les renseignements recueillis directement par l'attaché militaire [et] qui lui ont été communiqués par l'Etat-major yougoslave établissent que les Allemands prélèvent sur les troupes stationnées au sud et au sud-est de l'Allemagne tous les effectifs et tout le matériel dont ils peuvent disposer pour alimenter et intensifier leurs attaques dans le Nord de la France. Le Général Merson envoie à l'Etat-Major des précisions en ce sens.

D'après des propos tenus par M. Ilith ancien maire de Belgrade rentré hier d'Allemagne on peut tenir pour certain que les pertes allemandes ces derniers jours ont été [considérables] (on cite le chiffre de 500.000 hommes) et que l'afflux en grand nombre des blessés produit [sur la] population allemande [et en] particulier sur celle de Vienne un effet fort déprimant.

Hier matin le correspondant de la « Politika » à Berlin . . . s'est à mot couvert étonné par téléphone de l'anxiété qui lui était manifestée concernant la situation des Alliés! Il a déclaré que si son interlocuteur était à Berlin et voyait l'état de l'Allemagne son inquiétude tomberait. D'après d'autres informations qui m'ont été communiquées l'effet des récents bombardements et en particulier celui de Duisburg qui aurait provoqué des dégâts considérables a eu dans toute l'Allemagne les plus salutaires et instructives répercussions. Les épreuves par lesquelles nous

passons sont ressenties ici à un point extrême et rendent plus vivaces encore les sympathies dont nous sommes l'objet.

Brugère

Čís. 63

Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Čís. 585

Bělehrad 27. května 1940

Podle informací, které dnes ráno obdržel jugoslávský ministr zahraničních věcí z Berlína (Berlin), přesahuje odpor kladený německému postupu v severní Francii co do energie a co do možností protiútoků vše, co bylo v tomto ohledu předvídáno. V německém generálním štábu rozhostilo se prý v důsledku toho ovzduší tísně a neklidu pokud jde o další pokračování operací. Ostatně veřejnost je hluboce otřesena neustálým příchodem raněných. Zástupce zahraničního ministra mne ujistil, že všechny školy a kasárny poblíž slovinských hranic byly přeměněny na vojenské nemocnice a že totéž platí pro celé bývalé Rakousko.

Brugère

Télégramme

No 585

Belgrade, le 27 mai 1940

A en juger par les informations reçues de Berlin ce matin par le Ministre des Affaires Etrangères yougoslave, la résistance opposée dans le Nord de la France à l'avance allemande dépasse en énergie et possibilité de contre-attaque tout ce qui avait été prévu. Il s'en dégagerait à l'Etat-Major Général allemand une atmosphère [de] malaise et d'inquiétude quant à la suite à donner aux opérations. Par ailleurs

le public est profondément affecté par l'arrivée incessante des blessés. Le Ministre des Affaires Etrangères adjoint m'a confirmé que les écoles et casernes situées à proximité de la (1 gr. faux) de Slovénie étaient les unes et les autres transformées en hôpitaux et qu'il en était de même dans toute l'ancienne Autriche.

Brugère

Čís. 64

Zápis vrchního velitele francouzského vojska generála Weyganda

(Výtah)

Důvěrné
Čís. 1213/3 FT Velký hlavní stan 27. května 1940

Návrh společné francouzsko-britské vojenské politiky při zahájení nepřátelství Italií v Středozemním moři

1. Pod tlakem událostí na severovýchodní frontě je francouzské vrchní velitelství nuceno, při nejmenším dočasně, odročiti každou přistavací operaci v Soluni a každou větší útočnou akci v Tripolsku...

Propositions en vue de l'adoption d'une politique militaire franco-britannique commune, au cas où l'Italie ouvrirait les hostilités en Méditerrannée

Vt.
Commandement en Chef
de l'Ensemble des
Théâtres d'Opérations
Secret
No 1213/3-FT Grand Quartier Général, le 27 mai 1940

1) Sous la pression des événements sur le front du Nord-Est, le Commandement français se trouve dans l'obligation d'ajourner, au moins momentané-

ment, toute opération de débarquement à Salonique et toute action offensive d'envergure en Tripolitaine.....

Čís. 65

Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

(Výtah)

Čís. 642—646

Bělehrad 4. června 1940

Dnes ráno jsem konferoval s ministerským předsedou. Ani v jeho výrocích, ani nikde jinde neshledal jsem sebemenší stopy nějaké nové orientace jugoslávské politiky..

Pan Cvetković mně pravil, že dnes ráno jej navštívila jistá osobnost, kterou dobře znám — prosil mne však, abych její jméno neprozrazoval — která mu po svém návratu z Berlína (Berlin) doručila zprávy, které otvrzují všechny zprávy, které jsem v posledních dnech sdělil s Vaší Excelencí. Tato osobnost, která je známa pro své germanofilské zájmy a své germanofilské smýšlení, mu řekla, že Říše nyní nasazuje všechny své zálohy mužstva, materiálu a zásob a že osud Německa závisí na příštích třech měsících. Zmíněná osobnost pravila, že vedoucí kruhy v Berlíně (Berlin) zastávají názor, že v nejbližších týdnech nastane největší německé vypětí sil, které bude namířeno proti Anglii. Pan Cvetković mně potvrdil, že Němci odvolali skorem všechny své úderné oddíly z území hraničícího s Jugoslavií a Maďarskem.

Táž zpráva byla dnes ráno oznámena vojenskému přidělenci. Podle jeho zpráv německé číslice ztrát převyšují všechny číselné údaje, které jsem až dosud oznámil ministerstvu. Pokud jde o zásobování Říše, tu ministerský předseda svěřil se mně, jak velkému tlaku byl v posledních dnech vystaven se strany Říše pro dodávku 10.000

vagonů obilí. Ujistil mne (s jiné strany bylo mně to potvrzeno), že se zdráhal a že Němci prý musili se spokojiti s všeho všudy 500 vagony obilí z Jugoslavie.

Brugère

Télégramme

Nos 642—646

Belgrade, le 4 juin 1940

J'ai eu ce matin un entretien avec le Président du Conseil. Je n'ai trouvé dans ses propos comme nulle part d'ailleurs la moindre trace d'une orientation nouvelle dans la politique yougoslave....

M. Tsvetkovitch m'a dit avoir reçu ce matin la visite d'une personnalité que je connais bien mais dont il m'a demandé de ne pas divulguer l'identité et qui revenant de Berlin lui a rapporté des renseignements confirmant tous ceux que j'ai adressés ces jours derniers à V. E. Cette personnalité connue pour ses [intérêts] et ses sentiments germanophiles lui a déclaré que le Reich mettait actuellement en jeu toutes ses réserves en hommes, matériel et approvisionnement et que le sort de l'Allemagne dépendait des trois mois qui allaient venir. La personnalité en question a dit que les milieux les plus autorisés de Berlin étaient d'avis que le principal effort allemand serait dans les semaines [qui] vont suivre dirigé contre l'Angleterre. M. Tsvetkovitch m'a confirmé que les Allemands avaient retiré de la région avoisinant la Yougoslavie et la Hongrie la presque totalité de leurs troupes de choc.

Le [même] renseignement a été donné ce matin à l'attaché militaire. Le chiffre des pertes allemandes [dépasserait] d'après lui tous les chiffres que j'ai [transmis] au Département. En ce qui concerne l'approvisionnement de l'Allemagne, le Président du Conseil a fait état auprès de moi de la pression dont il a été ces jours-ci l'objet de la part du Reich pour la livraison de 10.000 wagons de blé. Il m'a certifié (et

j'en ai eu la confirmation par ailleurs) qu'il avait opposé un refus et que les Allemands devront se contenter en tout et pour tout de 500 wagons de blé en provenance [de la] Yougoslavie.

Brugère

Čís. 66

Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

(Výtah)

Čís. 689—694

Bělehrad 10. června 1940

Ministr u dvora povolal mne dnes ráno k sobě, aby mně oznámil zprávy z Berlína (Berlin), které včera večer a dnes ráno princ obdržel bezpečnou cestou. Podstatný jejich obsah zní takto:

2. V Berlíně (Berlin) byly zabrány všechny vozy, i vozy lékařů, a poslány na západ.

3. Němečtí vojenští velitelé začínají býti zděšeni zjištěním, že jejich motorisované a obrněné jednotky nejsou již ve stavu, aby byly s to zhostiti se jim určeného úkolu. Dříve než se pomýšlelo, je nutno zasaditi pěchotu, která není tak dobře vycvičena a není tak dobře vyzbrojena jako naše.

4. Potvrzují se zprávy o značných škodách, které způsobilo naše shazování pum v Porýní a v Poruří. V Hamburku (Hamburg) byly zničeny četné továrny, ležící mimo obvod města. Naproti tomu prý nebylo při nedávném náletu na Mnichov (München) dosaženo žádných větších výsledků; jen dvě nebo tři pumy padly do ....x*) města.

5. Jugoslávský novinář — domnívám se, že jde o berlínského dopisovatele „Politiky" — právě vykonal cestu

*) V originále zkomoleno.

po obsazeném území v severní Francii. Zničení, jež spatřil, vyvolalo u něho hluboký dojem. Přesto vrátil se s pocitem, že Němci nemluví jako vítězové a že zápolení ve Flandrech vyvolalo u nich tvrdé a hořké myšlenky. Týž novinář tvrdí, že hlavní starostí německého vrchního velitelství je, aby zabránilo dodávkám materiálu do Francie. Musíme prý se připraviti na letecké útoky a útoky parašutistů podél celého atlantického pobřeží až do okolí Bordeaux.

6. Poslední bombardovací letadla, která Angličané a my jsme obdrželi z Ameriky, jsou nekonečně lepší než německá letadla. Nutnost ochrany proti našim náletům přiměla Němce, aby z fronty odvolali četné stihačky.

Po názoru ministra u dvora musíme nyní čeliti skorem zoufalému manévru násilí a teroristických prostředků a jen velmi málo chybí, abychom nezažili úplný obrat situace.

Brugère

Télégramme

Nos 689/694

Belgrade, le 10 juin 1940

Le Ministre de la cour m'a fait appeler ce matin pour me communiquer des renseignements de Berlin parvenus hier soir et ce matin au Prince par une voie sûre. En voici la substance: . . .

2. A Berlin toutes les voitures y compris celles des médecins ont été réquisitionnées et expédiées vers l'ouest.

3. Les Chefs militaires allemands commencent à être effrayés par la constatation que leurs forces motorisées et blindées ne sont plus en état de faire face à la tâche qui leur avait été fixée. On est obligé de faire appel plus tôt qu'on ne le pensait à des troupes d'infanterie moins bien entrainées et moins bien outillées que les nôtres.

4. Confirmation a été donnée des dégâts considérables causés par nos bombardements dans la région rhénane et de la Ruhr. A Hambourg une quantité d'usines se trouvant au delà de la ville ont été détruites. Par contre le récent bombardement de Munich n'aurait pas donné de grands résultats, 2 à 3 bombes seulement seraient tombés dans l'Alterdine de la ville.

5. Un journaliste yougoslave que je crois être le correspondant à Berlin du Politika vient de faire un voyage dans la région envahie du nord de la France. Il a été fort impressionné par toutes les destructions qu'il a vues. Il n'en est pas moins revenu avec le sentiment que les Allemands ne parlent pas en triomphateurs et que les luttes dans les Flandres avaient provoqué en eux de dures et amères réflexions. Le même journaliste prétend que l'une des préoccupations du Haut Commandement allemand serait d'entraver des apports de matériel à la France et que nous devons nous attendre à des attaques aériennes et de parachutistes tout le long de la côte de l'Atlantique et jusque dans la région de Bordeaux.

6. Les derniers bombardiers que les Anglais et nous avons reçus d'Amérique sont infiniment supérieurs à ceux dont disposent les Allemands. La nécessité dans laquelle ceux-ci ont été de se protéger contre nos bombardements les ont amenés déjà à retirer beaucoup d'avions de chasse [1 gr. fx.] sur le front.

Dans la pensée du Ministre de la Cour, nous avons à faire face en ce moment-ci à une manœuvre quasi-désespérée de force et de moyens de terreur et il suffirait de bien peu de chose pour que l'on assistât à un retournement complet de la situation.

Brugère

Čís. 67

Francouzský vyslanec v Bělehradě francouzskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Čís. 697—698 Bělehrad 11. června 1940

Samozřejmě jsem zase začal mluviti s ministrem zahraničních věcí o otázkách, které jsem před několika dny projednával s princem vladařem. Varoval jsem prince vladaře před morální podporou našeho nepřítele, k níž by přimělo Jugoslavii nevědomky či vědomě zbytečné prohlášení neutrality. Ministr mne ujistil, že jak jeho city, tak i city jeho krajanů příliš jasně stojí na naší straně, takže nemůže než bolestně pociťovat situaci, v níž se nachází nyní jeho země.

Počítá s tím, že nynější situace mohla by se změniti, a že v takovém případě Jugoslavie bude spěchati, aby stála nám po boku.

Tytéž dojmy byly získány u jugoslávského generálního štábu. *Brugère*

Télégramme

Nos 697—698 Belgrade, le 11 juin 1940

J'ai naturellement repris avec le Ministre les propos que j'avais tenus il y a quelques jours au Prince que j'ai mis [en] garde contre l'appui [moral] que la Yougoslavie pourrait être inconsciemment ou non amenée à donner à nos ennemis par une proclamation, semble-t-il, superflue de neutralité. Il m'a assuré que ses sentiments étaient comme ceux de tous ses compatriotes trop nettement avec nous pour ne pas souffrir de la situation dans laquelle son pays se trouvait placé.

Il compte que l'état de choses actuel peut se modifier et en pareille occurrence la Yougoslavie se hâtera de se ranger à nos côtés.

A l'Etat-Major yougoslave l' [on a] recueilli des impressions analogues. *Brugère*

IV.

PŘISTOUPENÍ JUGOSLAVIE K PAKTU TŘÍ MOCNOSTÍ BĚLEHRADSKÝ STÁTNÍ PŘEVRAT SRBSKO NÁSTROJEM ANGLICKÉ VÁLEČNÉ POLITIKY

Čís. 68

Protokol o přistoupení Jugoslavie k Paktu tří mocností, podepsaný ve Vídni (Wien) 25. března 1941

Vlády německá, italská a japonská na jedné a jugoslávská vláda na straně druhé konstatují svými podepsanými zplnomocněnci toto:

Článek 1.

Jugoslavie přistupuje k Paktu tří mocností mezi Německem, Italií a Japonskem, který byl podepsán 27. září 1940 v Berlíně (Berlin).

Článek 2.

Pokud společné technické komise zřízené podle článku 4 Paktu tří mocností jednají o otázkách, které se dotýkají jugoslávských zájmů, budou k poradám komisí přibráni též jugoslávští zástupci.

Článek 3.

Znění Paktu tří mocností je přiloženo k tomuto paktu jako příloha.

Tento protokol je sepsán v řečích německé, italské, japonské a jugoslávské, při čemž každé znění platí jako prvopis. Protokol vstupuje v platnost dnem podepsání.

Čís. 69

Nota říšské vlády jugoslávské vládě z 25. března 1941

Pane ministerský předsedo,

jménem a z příkazu německé vlády mám čest oznámiti Vaší Excelenci toto:

U příležitosti dnes provedeného přistoupení Jugoslavie k Paktu tří mocností německá vláda potvrzuje své rozhodnutí, že bude vždy respektovati svrchovanost a územní nedotknutelnost Jugoslavie.

Přijměte, pane ministerský předsedo, ujištění mé hluboké úcty. podepsán: *Joachim von Ribbentrop*

Čís. 70

Nota říšské vlády jugoslávské vládě z 25. března 1941

Pane ministerský předsedo,

odvolávaje se na rozhovory, které se konaly u příležitosti dnes provedeného přistoupení Jugoslavie k Paktu tří mocností, mám čest potvrditi tímto Vaší Excelenci jménem říšské vlády dohodu mezi vládami osových mocností a královskou jugoslávskou vládou, že vlády osových mocností za války nevystoupí vůči Jugoslavii s požadavkem, aby dovolila průchod nebo transit vojska jugoslávským státním územím.

Přijměte, pane ministerský předsedo, ujištění mé hluboké úcty.

podepsán: *Joachim von Ribbentrop*

Čís. 71

Nota říšské vlády jugoslávské vládě z 25. března 1941

Pane ministerský předsedo,

odvolávaje se na rozhovory, které se konaly u příležitosti dnes provedeného přistoupení Jugoslavie k Paktu tří mocností, mám čest potvrditi tímto Vaší Excelenci jménem říšské vlády dohodu mezi vládami osových mocností a královskou jugoslávskou vládou o následujícím:

Italie a Německo zaručují jugoslávské vládě se zřetelem na vojenskou situaci, že z vlastního popudu nechtějí vznášeti žádných nároků na poskytnutí vojenské pomoci. Kdyby jugoslávská vláda někdy měla za to, že je v jejím vlastním zájmu, aby se zúčastnila vojenských operací osových mocností, tu je ponecháno na vůli jugoslávské vládě, aby uzavřela s mocnostmi Paktu tří k tomu potřebné vojenské dohody.

Prosím Vás, abyste s těmito sděleními nakládal jako s přísně důvěrnými a oznámil je jen po dohodě s vládami

osových mocností, a používám této příležitosti, pane ministerský předsedo, abych Vás znovu ujistil o své hluboké úctě.

podepsán: *Joachim von Ribbentrop*

Čís. 72

Řeč říšského ministra zahraničních věcí von Ribbentropa po podepsání protokolu o přistoupení Jugoslavie k Paktu tří mocností ve Vídni (Wien) 25. března 1941

Excelence, pánové!

Jako zplnomocněnec říšské vlády a jménem zplnomocněných zástupců Italie a Japonska a k nim se přidavších států Maďarska, Rumunska, Slovenska a Bulharska vítám spřátelené království Jugoslavii jako nového partnera Paktu tří mocností.

Královské jugoslávské vládě, zde zastoupené ministerským předsedou, panem Cvetkovićem, a ministrem zahraničních věcí, panem Cincar-Markovićem, blahopřejeme k tomu upřímně a srdečně. Rád bych vyslovil přesvědčení nás všech, že tato událost bude míti zvláštní význam pro budoucnost Jugoslavie a pro blaho jugoslávského národa.

Pánové! S železnou zákonitostí, která odpovídá velké myšlence a síle v ní se skrývající, a s bezpříkladnou přesností děje se před našimi zraky již dnes, t. j. uprostřed války, nové uspořádání Evropy a východní Asie. Zatím co pro státnické umění a mocenský rozmach našeho spojence Japonska ve východní Asii se stále jasněji rýsují obrysy nového pořádku vznikajícího tam pod jeho vedením, bylo od uzavření berlínského Paktu snahou Osy shromažďovati evropské státy a získávati je pro myšlenku nového a spravedlivého řádu v Evropě. Tyto snahy byly korunovány úspěchem, a to mnohem rychleji a v daleko větším rozsahu, než jak se ve světě očekávalo.

Když před nedávnem zde, v tomto domě, Bulharsko podepsalo Pakt tří, vyslovili jsme naději, že ještě další státy prohlásí se za solidární s námi. Dnes, po několika málo týdnech, přidává se k nám jako pátý stát Jugoslavie, a my všichni jsme nad tím upřímně uspokojeni. Toto přistoupení má však pro nás i potud ještě zvláštní význam, jelikož se tím nyní nachází prakticky skorem celý dosud neutrální Balkán v táboře pořádku, a za druhé, že se k nám připojil stát, o němž Anglie stále ještě věřila, že by mohla vměšováním do jeho vnitřních poměrů mobilisovati určité síly tohoto státu pro pletky, které rozpoutala proti tomuto novému řádu v Evropě.

Ještě v posledních dnech, jak jsme slyšeli, byly podniknuty pokusy o vměšování do politiky této země se strany anglických a amerických míst, kteréžto pokusy, jež je nutno označiti jako neslýchané, nejsou vůbec slučitelné s úctou vůči svrchovanosti svobodného evropského státu.

Vítáme proto tím více, že Jugoslavie se neuzavřela před nutností, aby se zúčastnila nové úpravy věcí v Evropě, a že se přidala k mladým národům, které jsou povolány, aby provedly tento nový řád přes každé vměšování z vnějka.

Důsledným prováděním politiky, o kterou se odjakživa zasazuje, Vůdce vykonal vše, co bylo možné, aby Anglii přesvědčil o nutnosti revise mírových smluv a nové úpravy evropských záležitostí mírovou cestou. Tato politika odpovídala, jak víme, zcela stanovisku vedoucích kruhů v Jugoslavii, které ve vypuknutí války mezi Německem a Anglií spatřovaly evropské neštěstí a které zasazovaly se proto — ovšem též marně — o přátelské dorozumění mezi oběma zeměmi, neboť anglické vyhlášení války z 3. září 1939 skoncovalo náhle tuto Vůdcovu politiku. Vinu na tomto vývoji nese před dějinami výhradně Anglie.

Anglie si tehdy ovšem sotva jasně uvědomovala důsledky tohoto vyhlášení války. V Anglii se sice stále ještě žilo v mocenských představách, jak panovaly v době před světovou válkou, a snad se věřilo, jako již jedenkrát, že i nyní bude možno zdolati Německo zvláštními metodami a mobilisací celého světa.

Jistě zřídka kdy v dějinách některý stát zmýlil se tak hrozně. Když bylo jasné, že Anglie chce válku, Německo jednalo a zařídilo se na oprávněnou obranu. Zatím co však Anglie, jejíž držitelé moci bezdůvodně spáchali tuto válku, již od začátku se musela snažiti, aby jiné národy krvácely za její zájmy, a od té doby se opětovně pokouší postaviti nové státy do služeb svého vedení války, pokládalo Německo vždy za svůj nejvyšší cíl, aby válka byla lokalisována a skoncována vlastními silami a silami spojeneckého italského státu, který se k němu přidal. Německo proto až dosud nepožádalo žádný stát, aby mu poskytl svou vojenskou pomoc v boji proti Anglii. Ovšem Německo se státy sdruženými v Paktu tří mocností má zájem na tom,

1. aby bylo zabráněno každému rozšíření války, jež by Anglie zamýšlela,

2. aby byly vytvořeny předpoklady, aby nový mír v Evropě a ve východní Asii byl konečně jednou přizpůsoben zájmům těch národů, které jsou ochotny a odhodlány, že budou v budoucnu žíti spolu v míru a přátelství, a že

3. především bude vytvořen trvalý mír, který by znemožnil, aby v rozporu s pevninskými zájmy se podařilo jiné mocnosti opětovně inscenovati nové války vynášením jednoho evropského státu proti druhému a tím stále nanovo ohrožovati nejen mír, ale i blaho všech evropských národů.

Dnes stojí proto Německo, Italie, Japonsko, Maďarsko, Rumunsko, Slovensko, Bulharsko a Jugoslavie semknuty v duchu nové solidarity, aby především zabránily každému dalšímu pokusu o rozšíření války. Při tom stojí mladý svět na naší straně. Po prvé v dějinách se tím též podaří, aby se provedlo rozumné nové uspořádání Evropy s hlediska pevninských zájmů.

Ve východní Asii nebude tomu jinak. Úkolem velmocí spolčených v Paktu tří mocností a států, jež se k nim připojily, jest starati se o to, aby vznikla Evropa a východní Asie, v nichž by tyto státy, osvobozeny od cizích vlivů a

pletich, mohly budovati svůj národní a kulturní život a vésti vstříc své národy dlouhé době míru a tím i do šťastnější hospodářské budoucnosti. Zvláště blahodárně — o tom jsme přesvědčeni — projeví se tento stav na Balkáně, který až dosud stále byl zvláštním polem cizích vlivů, čímž zase se až příliš často stával východiskem velkých evropských konfliktů.

Německo — prohlašuji to zde slavnostně — nemá v těchto územích žádných územních nebo politických zájmů. Jeho nynější snahou jest jen zabrániti, aby nezmocnila se tohoto prostoru cizí mocnost, která by odtud měla možnost k pokračování evropské války. Jeho konečným cílem bude však výhradně, aby napomáhalo při zavedení pořádku, který by přinesl mír podle spravedlivých a rozumných zásad tomuto pro Evropu tak důležitému prostoru a který by zpřístupnil jeho hospodářské možnosti a umožnil mu vzkvétati ku prospěchu všech.

Nuceným důsledkem dnešního přistoupení Jugoslavie k berlínskému Paktu tří mocností je, že Jugoslavie při tomto novém uspořádání v příští vzkvétající Evropě zaujme jí příslušející místo na Balkáně.

Blahopřeji proto ještě jednou co nejsrdečněji jugoslávskému národu a jeho vládě jménem zde shromážděných států a zvláště jménem německého národa a jeho Vůdce.

Čís. 73

Prohlášení britského státního podtajemníka pro zahraniční záležitosti Butlera v dolní sněmovně 26. března 1941

Včera přistoupila Jugoslavie k Paktu tří, uzavřeném mezi Německem, Italií a Japonskem. Podle zpráv byl dokument o přistoupení doprovázen dvěma notami německého zahraničního ministra jugoslávskému ministerskému předsedovi. V první notě potvrdila německá vláda své rozhodnutí, že bude vždy respektovati svrchovanost a územní

nedotknutelnost Jugoslavie. V druhé notě se prohlašovalo, že vlády osových mocností za války nevznesou vůči Jugoslavii požadavek, aby dovolila průchod nebo transit vojska jugoslávským státním územím.

Když bylo zřejmé, že Jugoslavií právě učiněný krok má bezprostředně nastati, vyslanec Jeho Veličenstva v Bělehradě zaslal jugoslávské vládě notu.

V této notě vláda Jeho Veličenstva projevila toto: britské vládě bylo důrazně naznačováno, že jugoslávská vláda nemůže podniknouti žádných kroků nebo nepodnikne žádných kroků, které by mohly škoditi nebo způsobiti vážné těžkosti národům, které se zasazují o věc, kterou — tak byla britská vláda ujišťována — jugoslávský národ považuje za svou. Vláda Jeho Veličenstva proto s rozhořčením přijala zprávu, že Jugoslavie nyní náhle zamýšlí podepsání smlouvy, kterou by se nejen vzdala svého neutrálního postoje, ale kterou by zřejmě přímo vřadila se do systému nepřátel Velké Britanie. Kdyby taková dohoda byla uzavřena, tu vláda Jeho Veličenstva by byla nucena poukázati na skutečnost, že — pohlížíme-li na to s hlediska nedávného dění — jugoslávský lid by byl během doby skorem s naprostou určitostí neustále hlouběji zatahován do tohoto systému.

Dějiny posledních desíti měsíců ukázaly, jak málo Německo se stará o to, aby dodrželo sliby, které dalo. Jugoslávská vláda musí si naprosto uvědomiti, že přistoupením k Paktu tří otevřela brány známým německým metodám pronikání a zastrašování, které zvýšenou měrou budou ohrožovati svobodnou existenci Jugoslavie jako nezávislého státu. Odpovědnost za výsledky nynějšího jugoslávského rozhodnutí padá jedině a pouze na bedra jugoslávské vlády.

Sněmovna porozumí, že nyní nemohu se více šířiti o této otázce.

Mr. Mander: „Nemohla britská nota býti odeslána dříve, když nastávající uzavření smlouvy bylo známo?“

Mr. Butler: „Rád bych použil této příležitosti, abych prohlásil, že vyslanec Jeho Veličenstva v Bělehradě po názoru ministra zahraničních záležitostí zpracovával tuto záležitost s největší diskretností a zručností, a chtěl bych při této příležitosti mu blahopřáti."

Čís. 74

Rozhlasový projev britského státního tajemníka pro Indii Ameryho z 26. března 1941)*

(Výtah)

..... V minulé válce byli jsme spojenci, bratři v boji. Chcete nyní přeběhnouti do tábora našich nepřátel? Tehdy věřili jste v spravedlivost naší věci, věřili jste též v naše konečné vítězství a dobře jste učinili. Jiní byli zaslepeni začátečními německými úspěchy a přispíšili si, aby se přidali k Německu, aby si tak zajistili svůj podíl na kořisti. Víte, jak těžce byl potrestán jejich omyl a jejich zrada. Dnes zase dopouštějí se téže chyby a zase budou muset za to těžce pykat.

Proč chtěli byste Vy, kteří jste si tehdy věděli mnohem lépe rady, dnes upadati do chyb oněch druhých? Jaká bude Vaše situace, jestliže vyhrajeme tuto válku? A my ji vyhrajeme. Ani Hitler nemůže nic pořiditi proti Velké Britanii s Amerikou.

Obracím se k Vám, k duchovním a ke studentům, kteří jste po staletí vysoko nesli pochodeň národního ducha. Neobracím se k Vám jen jako starý spolubojovník v jistotě našeho konečného vítězství, ale z mnohem vyššího důvodu. Chcete připustiti, aby Jugoslávci zase byli proměněni v národ otroků? Na Kosovu dal car Lazar přednost nebeské říši před říší pozemskou. Dějiny Srbů nejsou bez po-

---

*) Tento projev byl 26. března 1941 rozšiřován britským rozhlasem v srbském jazyku.

rážek, ale duch Srbů žil vždy dále. Vzkřísí se však někdy, jestliže nyní povolíte? Řekněte, že je pozdě. Vaše vláda je demokratická a proto nemůže si osobovati právo, aby proti jejich vůli uvalila na 16 milionů lidí ztrátu cti a nezávislosti. Jestliže jugoslávský národ zřetelně ukazuje, že připojení k osovým mocnostem pokládá za zradu na cti a svobodě, pak Vaše vláda bude muset pokládat za svou povinnost, aby se před ratifikací paktu dotázala národa po jeho vůli. Ne, ještě není pozdě. Budoucnost Jugoslavie je v sázce.

Čís. 75

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Velmi důvěrné

Bělehrad 26. března 1941

Ihned předložte!

Vnitropolitická situace napjatá. V městě kolují pověsti, že skupina mladších důstojníků, kteří prý jsou podporováni vrchním velitelem letecké zbraně generálem Simovićem, připravuje státní převrat. Vláda věří, že je pánem situace.

Jak se z absolutně spolehlivého pramene dovídám, je však skutečností, že dnes dopoledne konala se delší tajná porada anglického leteckého přidělence s generálem Simovićem, při níž byly projednány přesné podrobnosti anglické pomoci v případě války s osovými mocnostmi, kterou Simović považuje za nevyhnutelnou v případě, že by se státní převrat zdařil.

Heeren

Čís. 76

Německý vojenský přidělenec v Bělehradě
vrchnímu velitelství branné moci

Telegram

Bělehrad 27. března 1941

I když vláda v prohlášení praví, že chce spolupracovati s Osou, hnutí je jednoznačně namířeno proti Paktu tří. Všeobecná mobilisace nařízena. Říští Němci byli shromážděni v budově vojenského přidělence. Německá cestovní kancelář byla ztečena davem. Německé vlajky byly spáleny. Setník Moser byl zraněn.

Toussaint

Čís. 77

Německý vyslanec v Bělehradě
říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Bělehrad 27. března 1941

I. Při výtržnostech v německé cestovní kanceláři byly vedle jiné hmotné škody na vnitřním zařízení též zničeny dvě německé vlajky a podobizna Vůdcova. Na můj protest v ministerstvu zahraničních věcí bylo zatím prostranství před cestovní kanceláří vyklizeno vojskem a budova zajištěna. Současně jsem zařídil, aby říšskoněmecký personál byl pod vojenskou ochranou dopraven do budovy vyslanectví.

II. Princ vladař je prý pod vojenským dozorem. Naopak zase kolují pověsti, že opustil zem. Původně zatčení ministři zdají se býti zase propuštěni na svobodu. Tak Cincar-Marković vrátil se zase do svého obydlí. Sedm ministrů starého kabinetu bylo převzato do nové vlády.

III. Situace v Bělehradě nyní ve 14 hodin jugoslávského času je klidná. Demonstranti se rozptýlili. Lze však počítati s novými demonstracemi ve večerních hodinách.

Heeren

Čís. 78

Zpráva Reuterovy agentury z 27. března 1941

Z Ankary se oznamuje, že král Petr vydal další, druhou proklamaci k jugoslávskému národu. Tato proklamace obsahuje výzvu, aby lid zase šel za svou denní prací. V druhé proklamaci se praví m. j.:

„Dostupuji královského trůnu v hodině tak vážné pro národ. Členové vladařské rady uvědomili si svůj omyl a poděkovali se. Zahájil jsem již výkon svých královských funkcí. Armáda a válečné loďstvo jsou mně poddány a to je nejlepším prostředkem k udržení míru a pořádku. Vyzývám všechny Charváty, Srby a Slovince, aby zase šli za svou denní prací."

Čís. 79

Zprávy agentury Globereut z 27. března 1941

Londýn 27. března (Globereut) — (Od zvláštního zpravodaje).

Statečná úloha, kterou hrál jugoslávský král-hoch Petr, vyvolala mezi osobami v Londýně, které ho nejlépe znají, jen pýchu, ale žádné překvapení. Ač byl princem vladařem Pavlem a skupinou politiků přátelsky nakloněných Ose držen ve stínu, mladý vladař přesto co nejpozorněji sledoval události, při čemž měl vždy před očima ideály svého otce, krále Alexandra. On nebyl nikterak loutkou v nedávných dramatických událostech, nýbrž trpělivě vyčkával své hodiny. Jednou z posledních diplomatických listin, které došly z Bělehradu do Londýna, byl dopis mladého Petra zaslaný asi před čtyřmi týdny jednomu z jeho nejdůvěrnějších přátel v Londýně. Dnes lze odhaliti, co král Petr tehdy psal: „Čekám jen ještě na den, kdy se Jugoslavie rozhodne proti nacistům, abych tak konečně mohl převzíti svou armádu." Sotva za měsíc po tom splnilo se toto šlechetné přání mladistvého krále.

Čís. 80

Projev britského ministerského předsedy Winstona Churchilla před ústřední radou národního svazu konservativních a unionistických sdružení v Londýně 27. března 1941

(Výtah)

...Nyní v této chvíli mám pro vás a pro celou zem velké novinky. Dnes v časných hodinách ranních jugoslávský národ zase našel cestu k sobě. V Bělehradě vypukla revoluce a ministři, kteří teprve včera svými podpisy zadali čest a svobodu své země, jsou prý ve vazbě. Toto vlastenecké hnutí vzniklo z hněvu statečné a bojovné rasy, když její země byla slabostí svých předáků a nízkými pletichami osových mocností zrazena.

Můžeme proto doufati — mluvím samozřejmě jen na základě informací, které jsem obdržel — že bude utvořena jugoslávská vláda, která je hodna, aby hájila svobodu a nedotknutelnost své země. Takové vládě dostane se od britského imperia a — nepochybuji o tom — též od Spojených států jim vlastním způsobem každé jen možné pomoci a podpory v jejích statečných snahách. Britská říše a její spojenci budou pracovati s jugoslávským národem o společné věci; budeme dále pochodovati a společně se snažiti až do vybojování úplného vítězství.

Čís. 81

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Bělehrad 28. března 1941

Podrobné znění anglické protestní noty*) dosud není známo.

Podle věrohodných informací zdůrazňovala nota úvo-

*) Porovnej č. 73

dem staré přátelství mezi Anglií a Jugoslavií. Dále byl vysloven podiv nad náhlou změnou směrnice jugoslávské zahraniční politiky, jak jí byl propůjčen výraz přistoupením k Paktu tří; rozhodující závěrečná věta prý zněla: „Yugoslavia deludes herself, if she thinks that the new policy will be condoned after the war" („Jugoslavie je na omylu, jestliže věří, že její nová politika bude jí po válce prominuta").

Heeren

Čís. 82

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Bělehrad 28. března 1941

Při návratu ze slavnostních bohoslužeb, při němž automobily ministrů a diplomatů v těsně sevřených proudech projížděly hlavní třídou města, částečně jen nedostatečně uzavřenou kordonem, bylo slyšeti četné projevy odporu, které platily mému vozu. Ihned jsem si v ministerstvu zahraničních věcí stěžoval do nedostatečného policejního dozoru. Brzy nato dostavil se ke mně státní podtajemník v ministerstvu zahraničních věcí, aby mně jménem ministerského předsedy a všech členů kabinetu vyslovil politování a oznámil mně potrestání orgánů odpovědných za nedostatečný dozor.

Heeren

Čís. 83

Zpráva Reuterovy agentury z 28. března 1941

Ministr pro Indii A m e r y, jenž ve středu večer, tudíž několik hodin před vypuknutím revoluce, promluvil do rozhlasu k jugoslávskému národu v Srbsku,*) vylíčil zpra-

*) Viz čís. 74

vodaji Reuterovy kanceláře Jugoslavii a prohlásil, že jugoslávský národ se vyznačuje „velikostí duše". Amery pravil dále, že je šťasten, že jen okamžitá slabost jejích předáků přiměla Jugoslavii, aby se dala na tuto osudnou cestu. Amery pokračoval dále: „Dnešní situaci Jugoslavie nejlépe charakterisují Churchillova slova: „Národ zase našel cestu k sobě"."

Po krátkém přehledu jugoslávských dějin Amery připomenul, že Jugoslavie v r. 1914 odmítla rakouské ultimatum, ačkoliv tehdy její nezávislost byla mnohem méně ohrožena než dnes. „Jugoslávský národ bojoval s neuvěřitelnou statečností; když část armády koncem r. 1915 v důsledku bulharské zrady byla zničena, ustoupila armáda albánskými horami k Jaderskému moři, kterýžto pochod patří k nejpodivuhodnějším v dějinách. Od té chvíle bojovala armáda po tři léta ve vyhnanství, až konečné vítězství přineslo jí nejen návrat, ale zároveň i větší Jugoslavii, o níž již dlouho snili Charváti, Slovinci a Srbové. Zdálo se skorem neuvěřitelné, že národ s takovou velikostí duše byl s to dáti se cestou, která značí vzdání se všeho, zač národ přes 120 let bojoval a o co pracoval. Opravdu, jako starý přítel tohoto národa, a bývalý spolubojovník v jeho armádě jsem pyšný a šťasten, že mohu na to mysliti, že to byla jen přechodná slabost jejích předáků, která se zdála přiměti Jugoslavii, aby se dala touto osudnou cestou. A jsem šťasten, když pomyslím, že jí její velikost duše ještě zůstala."

Čís. 84

Zpráva Reuterovy agentury z Ottawy z 28. března 1941

Kanadská dolní sněmovna uvítala s živým souhlasem, když včera ve čtvrtek ministerský předseda Mackenzie King oznámil zprávu o státním převratu v Jugoslavii. Nový potlesk propukl, když bylo ohlášeno, že Spojené Království pravděpodobně uzná novou vládu a že Kanada učiní pravděpodobně totéž.

Čís. 85

Zpráva Reuterovy agentury z 28. března 1941

Kapské Město 28. března. — Ministerský předseda generál Smuts podal komentář k událostem v Jugoslavii a prohlásil: „Bitva na Balkáně je pro Německo ztracena. Kdo to způsobil? Malý král Petr — jmenujme ho „Petr Veliký". Nechť všichni Göringové, Hitlerové, Goebbelsové a jiné stvůry lidstva jsou zdeptáni na prach touto mládeží."

Čís. 86

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Bělehrad 29. března 1941

Z příkazu ministra války Iliće dostavil se dnes v poledne ke mně generál Josimović, aby mně tlumočil politování a prosbu ministra války za prominutí pro útok na pomocníka vojenského přidělence.

Heeren

Čís. 87

Župní pohraniční úřad štyrského župního vedení říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Štyrský Hradec (Graz) 29. března 1941

Podle spolehlivých informací byli 28. t. m. v Novém Sadě (Novisad) při manifestacích zraněni dva němečtí krajané. Jeden z nich mohl býti po lékařském ošetření ponechán v domácím ošetření, zatím co druhý byl převezen do nemocnice. *Dr. Carstanjen*

Čís. 88

Župní pohraniční úřad štýrského župního vedení říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Štyrský Hradec (Graz) 29. března 1941

27. t. m. události se v Mariboru na Drávě dva útoky na německý majetek.

1. Sportovní hřiště německého sportovního klubu „Rapid", jakož i byt správce hřiště byly demolovány, okna byla vytlučena, okenní kříže vytrhány. Okny byly házeny dlažební kameny. Střešní kryt byl poškozen a byl podniknut pokus o zapálení domu.

2. V domě župního náčelníka švábsko-německého kulturního svazu v Dravském banátě, Johanna Barona, byla rozbita okenní tabule vhozením kamene.

Ráno 27. března odebrali se různí říšskoněmečtí majitelé pozemků na obou územích a jejich příslušníci na pozemky ležící na jugoslávském území. Všichni mají pravoplatné propustky. S jugoslávské strany byl jim odepřen až do večera 28. t. m. návrat. Tímto způsobem bylo zadrženo 11 osob. Večer 28. t. m. mohli pak ti, kdož po hodiny marně čekali u pohraničního přechodu, vrátiti se konečně na říšské území. 29. t. m. o 9. hod. ranní byly hranice znovu uzavřeny. Tím bylo znovu zabráněno návratu asi 6 až 10 osob, které se přes noc odebraly na své vinice.

Dr. Carstanjen

Čís. 89

Německý vyslanec v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Bělehrad 30. března 1941

Na venkově v různých vesnicích incidenty. Vážnější incident udál se v Deronje, kde německý krajan byl zraněn těžce střelnou ranou do krku.

Případy jsem uvedl v ministerstvu zahraničních věcí, při čemž jsem zdůraznil případ v Deronje, a žádal jsem potrestání vinníků. Přísné vyšetřování a potrestání bylo přislíbeno.

Intervence v ministerstvu zahraničních věcí poskytla mně příležitost, abych znovu co nejdůrazněji poukázal na nedozírné následky, které by měl každý přehmat vůči německým krajanům.

Heeren

Čís. 90

Německý vojenský přidělenec v Bělehradě vrchnímu velitelství branné moci

Telegram

Bělehrad 30. března 1941

Státní převrat zdá se vycházeti od mladších členů leteckého sboru. Simović, náčelník letecké zbraně, postavil se v čelo. S ohledem na zarytost a hloupost jugoslávských důstojníků není možno naprosto jednoznačně zjistiti politický účel státního převratu. Odstranění nenáviděné vlády a odmítnutí nepopulárního a co do vlastního obsahu zcela neznámého obsahu Paktu tří spolupůsobily dohromady. Simović stojí před těžkým problémem. Příliš hlučná anglická a americká propaganda zdá se mu býti přitěžující. Prosil o její zastavení, aby nejdříve mohl alespoň zachovati zdání neutrality. Mezitím konají se se svolením a vědomím vlády nebo bez jejího svolení a vědomí pohyby vojska, které vzbuzují podezření, že v generálním štábu dále žije zamilovaná myšlenka starosrbské generality: vytvoření společné fronty s Řeckem, v případě nutnosti přeložení armády do ciziny atd. Ani Simović, ani kabinet není silný, Charvátsko stojí ještě stranou a v Macedonii hýbají se věčně revoluční síly.

Toussaint

Čís. 91

Vrchní velitelství branné moci
říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Berlin 30. března 1941

30. března, 11.45 oznámil vojenský přidělenec v Bukurešti:

„29. března přibylo do Temešváru 100 německých uprchlíků z jugoslávského Banátu. Na dotaz vypovídají, že v posledních dnech byli zavražděni četní Němci. Alespoň 10 v Bačce. Dva Němci byli srbskými vojáky vyhozeni z vlaku a usmrceni. Všichni Srbové jsou radikálně protiněmečtí."

Náčelník vrchního velitelství branné moci

z příkazu:

Bürkner

Čís. 92

Německý vojenský přidělenec v Bukurešti vrchnímu velitelství branné moci

Telegram

Bukurešt 30. března 1941

Dovídám se ze spolehlivého pramene o situaci v Jugoslavii:

Mobilisace armády pokračuje. Záložníci až do 50 let byli povoláni. Všechny dovolené zrušeny. Na železnicích smějí býti dopravovány jen vojenské transporty.

Just

Čís. 93

Župní pohraniční úřad štyrského župního vedení říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Štyrský Hradec (Graz) 31. března 1941

Až dosud přibyly sem tyto transporty říšských Němců, kteří opustili Jugoslavii:

Včera večer o 23.30 transport 480 říšských Němců z Mariboru a dnes ráno o 6.30 vlak s 600 říšskými Němci ze Záhřebu. Dnes ráno o 9. hod. očekává se příjezd dalších 80 říšských Němců pravidelným vlakem a s vlastním dodatečným vlakem dalších 200 říšských Němců z okolí Mariboru.

Zdá se, že uzavření hranic jest již tak těsné, že přechod je možný jen s mimořádnými obtížemi.

Osoby vracející se z Mariboru oznamují, že se slovanské strany byla roztrušována v posledních dnech pověst, že Mussolini prý byl zastřelen, načež se též Vůdce sám zastřelil.

Vojsku a vojenským svazům byl přidělen zápalný materiál, kterým mají býti zapáleny domy při vyklizování osad.

V kavárně „Velika kavana" tancovali srbští důstojníci srbský národní tanec „kolo" s tasenou zbraní v rukou.

Dr. Carstanjen

Čís. 94

Župní pohraniční úřad štyrského župního vedení říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Štyrský Hradec (Graz) 1. dubna 1941

Státní policie v Celovci (Klagenfurt) oznamuje: Přes zdejší úřad přibylo asi 80 říšských Němců z Jugoslavie, kteří vypravují, že němečtí krajané a říští Němci jsou vystaveni nejšpatnějšímu nakládání. Mnozí Slovinci,

známí svým fanatismem, opustili již Dravograd a odcestovali do vnitrozemí. Mobilisace Jugoslavie je v plném proudu. Do Dobrové a Prevalje přibylo dnes bosenské vojsko. V Dobrové strhly se včera rvačky mezi německými krajany, resp. říšskými Němci a Slovinci. Úředník oceláren v Dobrové, Tomašić, vyjádřil se včera, že konečně nyní nadešel čas, kdy se mohou vražditi lidé.

Dr. Carstanjen

Čís. 95

Župní pohraniční úřad štyrského župního vedení říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Štyrský Hradec (Graz) 1. dubna 1941

V průběhu včerejšího dne přibylo celkem šest transportů uprchlíků přes štyrské jižní hranice do Říše. Tyto transporty přivezly asi 2800 uprchlíků. Uprchlíci pocházejí ze Záhřebu, Lublaně, Osijeku, Sarajeva, Mariboru, Ptuje, Celje a okolních oblastí. Do kraje Deutschlandsberg přibylo včera celkem 60 uprchlíků, kteří přišli přes průsmyk Radlpass. Mezi nimi jsou 23 němečtí krajané, mezi nimi pak 15 dětí.

Dr. Carstanjen

Čís. 96

Německý konsul v Bostonu říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Boston 1. dubna 1941

Zdejší „Providence Sunday Journal" uveřejňuje článek Winstona Phelpse, jejž reprodukuji ve výtahu:

„Události posledních týdnů v Jugoslavii mají všechny vnější znaky toho, co nazýváme „spontánním pozdvižením rozhořčeného národa proti nepopulární vládě". Ve skutečnosti jde o pečlivě připravené spiknutí, a rychlost

a účinnost, se kterou spiklenci převzali moc, byly jen zrcadlem pečlivých příprav, které se konaly po měsíce. Ještě nebyla odhalena role, kterou při spiknutí hráli britští tajní agenti. Až se kouř rozptýlí a všechny podrobnosti budou známy, pak bude snad odhaleno, že tito londýnští agenti měli mnohem více společného s událostmi, než jak se nyní přiznává. Snadnost provedení spiknutí je dosti dobrým důkazem, že všechny plány byly připraveny pečlivě a dlouho předem. Spiknutí dělo se s přesností hodin, od začátku až do konce bylo provedeno bez jakékoliv překážky. Žádné spontánní pozdvižení rozhořčeného národa nebylo provedeno tak hladce a bez incidentů. Sedmnáctiletý král Petr měl při tom úlohu dekorace. Myšlenka, že by tento mladíček byl celý plán navrhl, a vystoupil, aby „ujal se moci", je sotva uvěřitelná. Zkušenější ruce a moudřejší mozky než Petrův řídily spiknutí za scénou. Velká Britanie jest oprávněna považovati to pro sebe za vítězství značného významu. Výsledek byl zvlášť nepříjemný pro Německo, neboť převrat byl inscenován ve chvíli, kdy Němci věřili, že vše se dobře daří."

Scholz

Čís. 97

Německý Chargé d'Affaires v Bělehradě říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Zpráva

Bělehrad 2. dubna 1941

V příloze zasílám zprávy o zlém nakládání s německými krajany, které zde jsou po ruce a které z největší části dostaly se teprve dnes do rukou vyslanectví.

Feine

Příloha:

Zprávy o přepadeních a zlém nakládání od 25. března 1941

Kula: U krajanů Andrease Urnauera, Franze Blanze, Hanse Brauna a v domově kulturního svazu byly vytluče-

ny v pátek 28. t. m. okenní tabule. Krajan Endlein byl přepaden a zraněn Srby, kteří byli ozbrojeni noži.

Novi Vrbas: 28. března byly u vdovy po pastorovi Davidu Kleppovi a v domově kulturního svazu vytlučeny okenní tabule.

Stari Vrbas: 28. března byl kamarád Paul přepaden a ztýrán neznámými Srby.

Odžaci: V noci na 30. března bylo přepadeno četníky 16 kamarádů ze sportovního mužstva, kteří se přihlásili k občanské stráži, a těžce ztýráno. Zvlášť těžká zranění utrpěli Jakob Bieber a Hans Nuß. Kamarádi byli biti pažbami pušek a pošlapáni. Po dohodě s místním soudcem a místní policií tito kamarádi konali v uvedenou noc službu jako občanská stráž.

Torža: V noci na 31. března byl zapálen statek krajana Theobalda Lenhardta. Pachatele nepodařilo se vypátrati.

Stara Pazova: V noci na 29. března byly zapáleny statky dvou německých krajanů Hausmannů. Pachateli byli poštvaní Srbové.

Srem. Mitrovica: 27. března, v den nastoupení krále na trůn, byl přepaden na ulici okresní správce Wendelin Michels, při čemž mu byla boxerem (kloubníkem) přeražena čelist.

Žabalj: 29. března napadl na ulici kamaráda Tibora Kerna jistý Srb nožem. Srb dorážel na Kerna slovy: „To moraš krepati, sad si na redu“ („Musíš zhynout, teď jsi na řadě“).

Smederevo: 30. března uprchly ze Smedereva do Banátu četné rodiny německých krajanů.

Petrovgrad: Krajanka Lisa Koppová, mladá žena, byla přepadena Srbem. Stalo se to na ulici. K tomu se připojili dva vojáci, kteří ženu déle týrali.

N o v i s a d: Franz Linzenmayer, truhlář, 46 let starý, bytem v městské nouzové stavbě v ulici Kisačer, oznámil, že již několik dní jeho děti jsou stále bity a týrány nejen srbskými dětmi, ale i dorostlými Srby, kteří taktéž bydlí v nouzové stavbě. Linzenmayer byl nucen opustit se svou rodinou byt. Má deset dětí.

N o v i s a d: Krajanka, paní Iwkowitsch-Gutsohnová, 29 let stará, bytem v ulici Jovana Djordjeviće, oznámila, že v noci na 1. dubna byla ve svém bytě obtěžována několika Srby a vyzvána, aby s nimi opustila dům. Její muž byl nyní povolán jako záložník k vojsku.

N o v i s a d: Svaz „Četník" v městě Novém Sadu zaslal různým německým krajanům v městě a okolí vyděračské dopisy, ve kterých jsou vyzýváni, aby se buď přihlásili za členy svazu „Četník" nebo věnovali větší peněžité částky.

V úterý 25. března demonstrovalo asi 50 až 60 Srbů po ulicích v R u m ě a spílalo Vůdci a Němcům. Krajan Martin Fischer, kloboučník, který proti tomu protestoval, byl sražen k zemi a těžce ztýrán. Téhož večera byl též německý středoškolák Habenschuss bezdůvodně přepaden a ztýrán. Po demonstraci byly vybity okenní tabule v těchto domech: u uvedeného Martina Fischera, u správkyně hřiště místní skupiny Vilmy Mahrové, u obchodníka Josefa Eschbacha, u profesora Oskara Sommerfelda a ve Waschaschově biografu, kde příčinu zavdal německý film.

K událostem v Rumě z 25. března nutno poznamenati, že dvěma pěším plukům, které tam leží posádkou, byl dán přísný příkaz, aby se chovaly naprosto pasivně při případných nepokojích, ať již jsou jakkoliv závažné.

V úterý 27. března chtěli Srbové v hostinci krajana Himmelsbacha v P u t i n c i dostati se do hádky s vedoucím místní skupiny Paulem Hermannem. Když se jim to nepodařilo a Hermann opouštěl lokál, stříleli Srbové za ním z revolverů.

V noci na 27. března byly v Irigu rozbity okenní tabule u Josefa Fellingera. Fellinger obdržel též vyhrůžný dopis, ve kterém byl vyzýván, aby nebyl činný v kulturním svazu. V noci na 29. března byly vytlučeny v Putinci okenní tabule u válečného poškozence Helmlingera.

Všeobecně lze poznamenati, že Srbové používají proti Němcům nejhorších vyhrůžek.

Kač: V den nastoupení krále na trůn organisoval srbský učitel Petkov přepadení na Němce, které se podařilo zmařiti jen pro zákrok lékárníka Dušana Vukoviće, Srba. — V této obci strhly se v minulých letech častěji rvačky mezi Srby a Němci. V německých domech byly často vytlučeny okenní tabulky.

Tovarišev o: V den nastoupení krále na trůn vydal srbský učitel heslo: „Rozpárejte Němcům břicha". V jistém hostinci několik Srbů pronášelo krvelačné vyhrůžky.

Bačka Palanka: V noci na 28. března vnikla skupina Srbů pod záminkou, že hledá zbraně, do domu krajana Adama Hische a vyděračským způsobem jej obrala o 1000 dinarů. Týž čin byl spáchán u krajana Bahmera, který musil dáti 700 dinarů.

Pašićevo: V noci na 28. března byly vytlučeny okenní tabule ve dvou německých domech (u Filippa Martina a vdovy Freyové). V den nastoupení krále na trůn byl německý krajan Otto Trumpf stržen s kola. Srbský hostinský Marković, který potkal německého učitele Philippa Trißlera, tázal se ho, proč děti jdou právě ze školy. Když německý učitel odpověděl: „Poněvadž král nastoupil na trůn", Srb ho udeřil a pravil: „To je náš král (míněn je srbský král), vašemu Hitlerovi stokrát proklínám jeho matku."

Petrovgrad: V „bolničarské četě" museli Němci předstoupiti a volati na povel: „Ať žije král Petr II.", „Ať žije Jugoslavie". Důstojníci spílali Německu a Vůdcovi.

Baranja: V několika obcích Baranje bylo v posledních dnech použito starých metod národní zášti. Oblíbená metoda záleží v tom, že se německým sedlákům zapaluje sláma. V Petlovaci byla ve dvou německých domech podpálena sláma a kůlny; totéž bylo provedeno v Ceminaci. Zde bylo stříleno na několik německých krajanů, ale nikdo nebyl zasažen.

V Luči bylo za noci střeleno několika Němcům do příbytků.

Krčedin/Srem: V den nastoupení krále na trůn byla u německého krajana Jakoba Hauga zapálena sláma pod střechou. Německý krajan Peter Judt byl zbit Srbem Djurušinem, poněvadž vyvěsil státní vlajku. Krajan Reinhardt, který ze svého bytu díval se na slavnostní průvod, byl účastníky napaden kamením. U krajana Jakoba Schneidera byly rozbity okenní tabule.

Pančevo: V den nastoupení krále na trůn byl Německý dům třikrát demolován, a to v poledne, odpoledne a večer.

Deronje: 25. března hovořil německý krajan Jakob Endstrasser s jiným krajanem před svým příbytkem. Přiblížila se skupina pěti Srbů, kteří hlasitě kleli. Endstrasser pokoušel se uprchnouti do svého příbytku, Srbové však, dříve než Endstrasser mohl zavříti domovní vrata, vypálili za ním 10 ran. Jeden náboj prorazil vrata a kule vnikla Endstrasserovi do krku. Stav vážný.

Šajkaš: 27. března přišli ze sousední obce Mošorinu Srbové na čtyřech selských vozech. Jeli německou čtvrtí, nadávali na vše německé a jako šílení stříleli do vzduchu.

Ruma: Setník Ivan Djordjević, velitel 7. roty 70. pěšího pluku, spílal v rozhovorech a přednáškách častokráte Vůdci. M. j. pravil: „Všichni Němci jsou zločinci. Zdejší Němci jsou největšími nepřáteli Srbů. Kulturní svaz je loupežnickou organisací. Kdybych byl přišel o 14 dní dříve do Rumy, tu by byla noc pozřela pohlavára Fürsta (vedou-

cího Němce v obci). Jestliže ho někde dopadnete, pak ho srazte k zemi, položte ho na koleje a zahrabejte ho do země. Jednou ztečeme též německou tělocvičnu. Jsme zde, abychom udělali pořádek a drželi Němce v šachu."

Čís. 98

Zpráva Deutsches Nachrichtenbüro z 2. dubna 1941

T e m e š v á r, 2. dubna. — Ačkoliv od neděle jsou jugoslávskými úřady silně uzavřeny hranice do Rumunska a — jak oznamují uprchlíci — kromě normálních pohraničních stráží též bylo zasazeno vojsko při uzavření hranic, přece se v úterý podařilo zase více než stu německých uprchlíků na různých místech překročiti hranice.

Uprchlíci vypovídají souhlasně, že postoj Srbů vůči nim se stává neustále hrozivější a že Srbové vyhrožují otevřeně „druhým Brombergem". Tak na př. přednosta nádraží v Kikindě otevřeně prohlásil, že „bude se broditi až po kolena v německé krvi". V některých obcích udály se srážky, tak v Pančevu a v Mokrinu, při nichž byli těžce ztýráni němečtí krajané. Říští Němci, kteří přicházejí z Vršce, oznamují, stejně jako mnozí němečtí krajané z jejich obcí, že smutně proslulí „četníci", členové to Německu nepřátelského polovojenského svazu, byli před několika dny systematicky rozděleni po celé oblasti do německých obcí. Vršečtí říští Němci pozorovali, jak četníci nutili německé ženy a dívky, aby líbaly na výložkách umístěný odznak, umrlčí hlavu s dýkou, a jak je při tom bili do krvava přes ústa. Oni oznamují dále, že oddíly Sokolů a jiné srbské živly demonstrovaly a za volání „Pryč s Hitlerem, pryč s Německem" napadaly Němce. Policie přihlíží s klidem tomuto řádění. Úředníci jsou dokonce hlavními agenty nenávisti proti Němcům. Vyšší správní úřady se však neodvažují zakročiti proti výtržnostem.

Čís. 99

Telefonická zpráva tiskového referenta německého vyslanectví v Lisabonu

Lisabon 2. dubna 1941

Anglické noviny z 28., 29. a 31. března, které došly do Lisabonu, obsahují obsažný materiál o úloze, která byla nepřátelskými mocnostmi přidělena Jugoslavii v důsledku změny režimu, a londýnské a washingtonské úvahy o Jugoslavii jako partneru proti osovým mocnostem. „News Chronicle" z 28. března prohlašuje v úvodníku, že v Jugoslavii se přihodilo mnohem více než návrat k statu quo ante. Jugoslávský postoj byl pro Řecko pobídkou, aby pokračovalo v boji, a pro Turecko nadějí. Nyní se spatřuje možnost řecko-turecko-jugoslávského bloku odporu, který za anglické podpory změní situaci na Balkáně ve prospěch Velké Britanie. „Daily Herald" z 28. března prohlašuje, že anglický příspěvek k obraně Balkánu v hodině rozhodnutí bude velkorysý, účinný a odvážný. „Daily Sketch" z 28. března míní, že nesmějí se podceňovati těžkosti, se kterými se setkávají král a jeho rádci. Jugoslavie ví, že Anglie pomohla Řecku a že i jí pomůže. Anglie vítá Jugoslavii jako spojence a postará se, aby její věci bylo učiněno, co spravedlivo jest. V minulých 36 hodinách konaly se důležité rozhovory, jež nenechaly jugoslávskou vládu na pochybách o velikosti britské pomoci. V úvodníku z 29. března „Daily Mail" prohlašuje, že Jugoslavie nemůže se více navrátiti k pouhé neutralitě. Z možnosti vytvoření anglo-řecko-jugoslávského bloku vyplývá příležitost, jak by bylo lze urychliti porážku Německa a bojovati za jugoslávskou svobodu. Jugoslavie bude míti potom jistě podíl na odměně. Kdyby se Jugoslavie prohlásila neutrální, nebyla by nikterak zajištěna proti případnému německému výpadu a musela by se vzdáti britské a ame-

rické pomoci. Po prvé byla na Balkáně zastavena německá aktivita. Jedno jest jisté: jestliže Jugoslavie se chopí zbraní po boku Řecka, tu byl by ohrožen německý nápor proti Řecku. „Daily Herald“ z 29. března prohlašuje, že anglické přípravy na balkánskou válku a na pomoc Jugoslavii musejí býti důkladné. Boj v jihovýchodní Evropě bude urputný a Anglie musí se připraviti na překvapení. „News Chronicle“ z 29. března oznamuje, že v jugoslávských kruzích se zastává názor, že rozhodující bitvy této války budou svedeny v jihovýchodní Evropě a v Africe. V Srbsku očekává se hlavní německý nápor a tam Jugoslavie soustřeďuje své vojsko. Ve svém úvodníku „News Chronicle“ míní, že jugoslávské vojsko by mohlo rozprášiti z boku levé křídlo Italů v Albanii. Německo stálo by pak tváří v tvář neochvějnému bloku od Kavkazu až po Jadran, v němž by Anglie byla aktivním a „hrozným“ partnerem.

Čís. 100

Prohlášení britského státního podtajemníka pro zahraniční záležitosti Butlera v dolní sněmovně 2. dubna 1941

Pan Butler sdělil s panem Manderem, že bývalá jugoslávská vláda oznámila 15. března vládě Jeho Veličenstva, že hodlá vypověděti z Jugoslavie pana Stojadinoviće, a že doufá, že vláda Jeho Veličenstva povolí mu přístup na některé britské území a tam jej internuje. Vláda Jeho Veličenstva oznámila, že je ochotna vyhověti přáním jugoslávské vlády. Pan Stojadinović je nyní v britských rukou a je držen ve vazbě na britském území.

Čís. 101

Německý generální konsul v Chicagu říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Chicago Ill. 7. dubna 1941

Známý zahraničně-politický spolupracovník novoúdělového listu „Chicago Times" velebí dnes příznačně balkánský konflikt jako velké Churchillovo strategické vítězství, a to bez ohledu na vojenské výsledky. List mluví o Churchillově gigantické a odvážné hazardní hře a uvádí m. j. toto:

„U srovnání se svým risikem Anglie může jen málo ztratiti, ale mnoho získat, čeho by bez války nemohlo býti dosaženo. Britové pozdrželi nevyhnutelný nápor na svou druhou obrannou linii na středním východě a oslabili Hitlerovu údernost tím, že jej donutili, aby spotřeboval velká množství cenných pohonných látek a potravin. Oni zvýšili počet Hitlerových nepřátel a svých spojenců, přiblížili Turecko rozhodnutí a Rusko dále odstrčili od osového spojenectví. To vše jsou nejmenší dividendy, které Churchill může očekávati ze své gigantické a odvážné hazardní hry. Pro Churchillovy záměry bylo důležité, aby vyčkal příhodné chvíle. Churchill musel míti naprostou jistotu o tom, jak dlouho budou potřebovati nacisté, aby soustředili své armády v Bulharsku k postupu proti Soluni. Kdyby byly začali s náporem dříve než britský expediční sbor měl čas, aby se připravil, pak tragický obrat byl by mohl zdolati Brity. Jugoslavii, o niž Berlin tak vřele se ucházel, musela býti pozvolna dodávána odvaha. Nyní lze jistě předpokládati, že Bělehrad řídil se britskými radami již mnohem déle než snad teprve za deset dní vlády krále Petra. Princ Pavel jugoslávský byl včera vřele uvítán v Athénách; snad je více důvodů, aby tento muž byl chválen, než je na první pohled zřejmé. Zdá se, že Churchillův plán byl v báječném pořádku. Balkán byl vržen do boje za svou vlastní svo-

bodu a Turecko očekává znamení. Hitler byl proti vlastnímu přání zapleten do nákladného balkánského tažení. Jeho postup na západě se tím pravděpodobně zdrží."

V zastoupení
Krause-Wichmann

Čís. 102

Vrchní velitelství říšské branné moci
říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Berlin 10. dubna 1941

Vrchnímu velitelství bylo oznámeno 8. dubna 1941:

„Při prohlídce královského britského konsulátu ve Skoplji byly v jeho budově nalezeny zápisy britského konsula Thomase o pouličních projevech a zajištěny třaskaviny, zbraně a střelivo. Konsulátní sluha Bokić vypověděl, že tyto věci dopravil asi před dvěma týdny jako kurýrní zavazadlo z Řecka do Skoplje; větší část dopravil na britské velvyslanectví v Bělehradě.

Britský konsulární tajemník Lawrence vydal z těchto zásob třaskaviny pro sabotážní útok v dole Radoša.

Náčelník vrchního velitelství branné moci
Z příkazu: *Bürkner*

DOKUMENTY

O KONFLIKTU S ŘECKEM

Čís. 103

Protokol o poradě ve francouzském ministerstvu války 9. dubna 1939

(Výtah)

Přísně důvěrné

. . . . .

VI. Přehled

Pan Georges Bonnet podává rychlý přehled diplomatické situace...

Řecko chce taktéž navázati spojení s námi...

Procès-verbal des décisions prises au cours de la conférence tenue au Ministère de la Guerre le 9 avril 1939

Très secret

. . . . .

VI — Tour d'horizon

M. Georges Bonnet procède à un rapide tour d'horizon de la situation diplomatique...

La Grèce demande également à entrer en contact avec nous...

Čís. 104

Zápis nalezený ve francouzském ministerstvu zahraničních věcí

12. dubna 1939

9. dubna byl řecký vyslanec u lorda Halifaxe, aby s ním hovořil o informaci, kterou obdržel a podle které Italie hodlá 10. dubna obsaditi Korfu. Řecký vyslanec tázal se lorda Halifaxe po postoji Anglie v takovém případě. Halifax odpověděl, že otázku předloží kabinetu a že co nejrychleji zpraví řeckého vyslance o učiněném rozhodnutí.

Tato zpráva pochází od spolehlivého důvěrníka, který se dnes vrátil z Londýna a který udržuje důvěrné styky s balkánskými vyslanectvími v Londýně.

Le 12 avril 1939

Le 9 avril, le Ministre de Grèce s'est présenté chez Lord Halifax pour s'entretenir avec lui d'une information qui lui était parvenue et d'après laquelle l'Italie aurait l'intention d'occuper Corfou le 10 avril. Le Ministre de Grèce a demandé à Lord Halifax quelle serait en pareil cas l'attitude de l'Angleterre. Lord Halifax a répondu qu'il soumettrait la question au Cabinet et qu'il avertirait le plus rapidement possible le Ministre de Grèce de la décision intervenue.

Cette information a été donnée par un homme de confiance, absolument digne de foi, rentré aujourd'hui de Londres et qui a d'intimes relations avec les Légations balkaniques.

Čís. 105

Zápis náčelníka generálního štábu francouzského vojska generála Georgese

(Výtah)

12. května 1939

Přijal jsem dnes řeckého vyslance, pana Politise, který mně ohlásil svůj nastávající odjezd do Athén. Pan Politis chce získati v Athénách přesnější obraz o situaci...

Za rozhovoru pan Politis obrátil mou pozornost ke třem bodům, které se mu zdají býti podstatné:

1. Nutnost provedení rychlé akce protipropagandy západních mocností v jihovýchodní Evropě, aby se čelilo rozleptávající německo-italské propagandě.

2. Nutnost navázání kontaktu mezi generálními štáby západních mocností a mocností na Východě, aby

se uskutečnila nezbytná koordinace všech akčních plánů vypracovaných každou mocností pro možné případy konfliktů. Je v zájmu, aby se v tomto ohledu pracovalo t a j n ě, v případě nutnosti prostřednictvím vojenských přidělenců, kteří by mohli býti podporováni několika důstojníky, kteří by byli pečlivě vybráni vrchním velitelstvím.

3. Rychlá m a t e r i á l n í p o m o c pro zúčastněné státy na poli zbrojení: vydodání již udělených objednávek má býti urychleno, o dodatečných objednávkách má býti vypracován program, výrobní možnosti ve Francii a v Anglii — případně též ve Spojených státech — mají býti prozkoumány. Rozdělení objednávek pokládaných za nezbytné mezi průmyslové státy.

Podepsán:

Georges

12 mai 1939

J'ai reçu aujourd'hui M. Politis, Ministre de Grèce. Il m'a annoncé son départ prochain pour Athènes où il désirerait se rendre un compte plus précis de la situation . . . .

Au cours de la conversation, il a attiré mon attention sur trois points qui lui paraissent essentiels:

1. Nécessité de l'organisation rapide d'une *contre-propagande* en Europe Orientale, par les soins des Gouvernements Occidentaux, pour neutraliser l'action dissolvante des propagandes germano-italiennes.

2. Nécessité d'une *prise de contact entre Etats-Majors* des Puissances Occidentales et Orientales afin de réaliser une coordination indispensable dans les plans d'action établis par chaque Etat pour répondre aux différentes hypothèses de conflit. Intérêt à cet égard à opérer *discrètement,* au besoin par les Attachés Militaires, aidés par quelques Officiers bien choisis envoyés par le Haut Commandement.

3. *Aide matérielle* à fournir d'urgence aux Etats intéressés en matière d'armement: hâter les livraisons des commandes en cours, établissement d'un programme de demandes supplémentaires, examen des possibilités de fabrication France-Angleterre — au besoin Etats-Unis, — répartition entre les puissances industrielles des commandes jugées indispensables.

Signé: *Georges*

Čís. 106

Vrchní velitel francouzského vojska na Blízkém východě generál Weygand francouzskému ministerstvu války

Telegram

(Výtah)

Důvěrné
Čís. 12 Bejrut 4. září 1939

. . . . . .

3. Snad by bylo možné, aby se od řecké vlády, pokud by Soluň*) nebyla pro použití k disposici, obdrželo svolení k přípravným průzkumům na místě, které by se konaly podle mých směrnic důstojníky-odborníky, kteří budou přiděleni misi, určené pro Athény a kteří budou opatřeni dokumenty o organisaci, provedené r. 1918.

Tímto průzkumem získal by se drahocenný čas.

Ještě více času by se získalo, kdyby bylo možné dosáhnouti u Řeků, aby provedli jisté naléhavé opevňovací práce a komunikační prostředky.

4. Svoluje ministerstvo zahraničních věcí k osobnímu kontaktu v Athénách?

Weygand

---

*) K předehře připravované soluňské akce a ostatních záměrů západních mocností na Balkáně porovnej č. 40, 42, 44, 46, 53 a 56.

Général Weygand à Guerre-Paris

Télégramme

Secret
No 12 Beyrouth, le 4 septembre 1939

. . . .

3° Il est peut-être possible d'obtenir du gouvernement grec, à défaut de l'utilisation de Salonique, l'autorisation d'études préparatoires faites sur place, et faites d'après mes directives par des officiers spécialistes joints à la mission prévue pour Athènes et munis de documents sur l'organisation réalisée en 1918.

Ces études feraient gagner un temps précieux. On en gagnerait plus encore en obtenant des Grecs l'exécution de certains travaux urgents de défense et de moyens de communication.

4° Les Affaires Etrangères autorisent-elles une prise de contact personnelle à Athènes?

Weygand

Čís. 107

Vlastnoruční dopis vrchního velitele francouzských vojsk na Blízkém východě generála Weyganda vrchnímu veliteli francouzského vojska generálu Gamelinovi

Bejrut 9. září 1939

Milý Gameline,

používám leteckého kurýra, který odjíždí zítra, abych Vám podal krátkou zprávu.

Při svém příchodu našel jsem zde vše v pořádku: armáda v normálním stavu; v zemi klid.

Přechod k válečnému stavu a převzetí velení mnou byly obyvatelstvem dobře přijaty.

Připravujeme nyní expediční sbor k bojové pohotovosti. Očekávám ovšem netrpělivě potřebné posily, které zčásti jsou ohlášeny, zčásti však jsou ještě předmětem jednání (především, pokud jde o leteckou zbraň). Generál Caillaut pracuje po všech stránkách s inteligencí, energií a přesností, které zaslouží zvláštní zmínky.

Důvody odkladu mé cesty do Ankary jsou Vám známy. Telegram od Massigliho dává mně dnes naději na rychlé odstranění potíží, které ještě existují. Sděluje se mnou také, že řecký generální štáb nepovažuje dosud mou návštěvu za žádoucí, že však vyšle důstojníka, s nímž budu míti důvěrný rozhovor. Všechny tyto průtahy a opatření z opatrnosti, které chápu, jsou mně svrchovaně nepříjemné, poněvadž vytvářejí zmatek kolem otázky Soluně. Jestliže nynější politická situace, pokud jde o Italii, nedovoluje, abychom ihned umístili spojenecké oddíly v Soluni, pak po mém názoru můžeme od Řecka žádati alespoň tolik, aby připustilo dalekosáhlé přípravy této akce — zejména vysláním specialistů pro vybudování opěrných bodů a nahromadění zásob a snad také prováděním jistých prací, týkajících se stavby silnic nebo obranných opatření Řeky samými. Budu se snažiti, abych toho dosáhl při prvních rozhovorech, které budu míti s Řekem v Ankaře.

Pokud jde o přípravu expedičního sboru, mám vážné obavy, že turecké železnice mohou zmoci jen velmi nepatrnou část těchto transportů a že proto doprava železnicí na celé trati nebude možna. Bude proto nutno uchýliti se opět k dopravě námořní, která bude jak méně ohrožena, tak i, nepřihlížíme-li na věc v celku, rychlejší, bude-li naložení provedeno v Bejrutu a nikoliv ve Smyrně. To je názor admirála Cunninghama a mimo to též admirála de Carpentiera. Telegrafoval jsem Vám, že anglický admirál se zřetelem na svůj operační plán vyslovil prosbu, aby v prvních 14 dnech po vypuknutí nepřátelství nebyl přibírán k nějakým akcím. Ale co se stane s tímto operačním plánem v nynější situaci? V každém případě bude úkolem anglického námořnictva, aby dalo k disposici dopravní lodi

a bylo odpovědno za bezpečnost konvojů. Bude-li dána přednost námořní dopravě z Bejrutu do Soluně na celé trati, musily by ovšem také velké jednotky, které mají posíliti expediční sbor, býti dopraveny přímo z našich přístavů do Soluně.

To všechno mně ovšem nezabrání, abych se pokusil dosáhnouti na tureckých železnicích nejpříznivějších podmínek. Odborníky si vezmu s sebou.

V Bagdadě dlí již důstojník, aby organisoval průjezd madagaskarských dělnických praporů.

Konečně ještě několik slov o Cypru, který je našimi přáteli velmi nedostatečně chráněn (1 setnina). Bylo by politováníhodné, kdybychom ztratili tento předsunutý letecký opěrný bod a přenechali jej Italům, kteří by pak měli možnost bombardovati i Haifu. Máme tam již skladiště pohonných látek.

Když jsem dnes ráno s vrchním komisařem a Caillautem studoval otázku zásobování obyvatelstva, dospěli jsme k závěru, že by mohlo býti účelné, aby byl dosazen mezispojenecký koordinační výbor pro využití určitých životně důležitých surovinných pramenů ve východním Středozemním moři. Mohl byste dát prozkoumat tuto otázku?

Konečně musím s Vámi ještě — a to je skutečně již konec — sděliti, že jsem dnes telegraficky prosil ministerského předsedu, aby mně dal k disposici 100 milionů franků pro vrchní velení, abych mohl doplniti nedostatečné reservy společných fondů. Bude nutno, abychom měli k disposici zálohy, ba máme jich zapotřebí již dnes, abychom mohli vyplniti mezery v zásobování obyvatelstva potravinami.

Přijměte, milý Gameline, s nejvřelejšími přáními zdaru našim zbraním mé nejoddanější pozdravy.

Weygand

... Myslím, že lze vybudovati pravidelné letecké spojení.

Nezapomeňte, že jsme daleko a že očekáváme netrpělivě zprávy z fronty.

Beyrouth, le 9 septembre 1939

Mon cher Gamelin,

Je profite d'un courrier aérien partant demain pour vous adresser un bref compte-rendu.

En arrivant ici j'ai trouvé tout en ordre: armée en état; pays calme.

Le passage du régime de guerre et ma prise de commandement ont été bien accueillis par les populations.

Nous achevons de mettre sur pied le corps expéditionnaire. J'attends naturellement avec impatience les compléments nécessaires annoncés ou encore en discussion (air principalement). Le Général Caillaut s'emploie à tout avec une intelligence, une activité, un esprit de précision remarquables.

Vous connaissez les causes du retard de ma visite à Ankara. Un télégramme de Massigli me fait espérer aujourd'hui une prompte solution des difficultés encore non aplanies. Il me dit aussi que l'Etat-Major Hellénique ne peut pas encore souhaiter ma visite, mais qu'il enverra un officier avec lequel je pourrai avoir un entretien secret. Tous ces retards et précautions, que je comprends, me sont très désagréables, parce qu'ils brouillent la question de Salonique. Je pense à ce sujet que, si la situation politique actuelle vis-à-vis de l'Italie ne permet pas une installation immédiate de troupes alliées à Salonique, du moins on peut demander à la Grèce d'accepter qu'une préparation très poussée de cette occupation soit faite — en particulier par l'envoi de spécialistes des bases et des ravitaillements, et peut-être même, grâce à l'exécution de certains travaux de route ou de défense par les Grecs eux-mêmes. C'est ce que je vais essayer d'obtenir dans le premier contact que je prendrai avec le Grec à Ankara.

En ce qui concerne la préparation du transport du Corps Expéditionnaire, je crains fort que les chemins

de fer turcs soient d'un très faible rendement, et qu'un transport de bout en bout par ce moyen soit impossible. Il faudra en venir à un transport par mer qui serait à la fois moins exposé et plus rapide au total si l'embarquement se fait à Beyrouth et non à Smyrne. C'est l'avis de l'amiral Cunningham et aussi de l'amiral de Carpentier. Je vous ai télégraphié que l'amiral anglais préférerait en raison de son plan d'opérations qu'on ne lui demande rien dans les 15 premiers jours des hostilités. Mais que devient ce plan dans la situation actuelle? En tous cas c'est à la Marine anglaise qu'il appartient de réunir les bateaux de transport, comme d'assurer la sécurité des convois. Si cette solution du transport total par voie maritime de Beyrouth à Salonique prévaut, il y aurait évidemment lieu de transporter directement de nos ports à Salonique les G.U. prévues pour un renforcement du Corps Expéditionnaire.

Tout cela naturellement ne m'empêchera pas de chercher à obtenir les meilleures conditions sur les chemins de fer turcs. J'aurai avec moi des spécialistes.

Un officier est déjà à Bagdad pour préparer le transit des bataillons de travailleurs malgaches.

Enfin, un mot sur Chypre, très insuffisamment protégé (1 compagnie) par nos amis. Il serait regrettable de perdre ce porte-avions avancé et de le laisser aux Italiens qui auraient toutes facilités de bombardement jusqu'à Haïfa. Nous y avons déjà un dépôt d'essence.

En étudiant ce matin avec le Haut Commissaire et Caillault le ravitaillement des populations, nous avons été amenés à penser qu'il pourrait être utile de créer un Comité interallié de Coordination de l'utilisation de certaines ressources primordiales dans l'Orient Méditerranéen. Voulez-vous mettre la question à l'étude?

Enfin, — cette fois c'est bien la fin, — par dépêche, je demande aujourd'hui au Président du Conseil qu'un crédit de 100 millions de francs soit mis à la disposition du Haut Commandement pour parer à l'insuffisance de la réserve du fonds commun. Nous pouvons avoir besoin, nous avons même déjà besoin, de disposer d'avances pour être en état de parer à certaines déficiences du ravitaillement des populations.

Recevez, mon cher Gamelin, avec mes vœux les plus fervents pour le succès de nos armes, l'expression de mes sentiments de très cordial dévouement.

Weygand

Je pense qu'une liaison régulière par avion pourra être assurée.

Souvenez-vous que nous sommes loin et anxieux des nouvelles des fronts de combat.

Čís. 108

Francouzský námořní přidělenec v Athénách francouzskému námořnímu ministerstvu

Telegram

(Výtah)

Čís. 00004 Athény 13. září 1939

... Důvěrně byly poskytnuty možnosti pro transit letadel z Francie do Polska.

Námořní přidělenec Athény

Marine Paris

Télégramme

No 00004 Athènes, le 13 septembre 1939

. . . . facilités discrètes ont été données pour transit avions France vers Pologne.

Attaché Naval Athènes

Čís. 109

Vrchní velitel francouzských vojsk na Blízkém východě generál Weygand vrchnímu veliteli francouzského vojska generálu Gamelinovi

Telegram

Důvěrné
Č. 62—65 Bejrut 15. září 1939

1. Z mého telegramu z 31. srpna vyplývalo, že expediční sbor nemůže býti vybaven leteckými silami se zřetelem na nynější složení leteckých sil na Blízkém východě.

2. Ve zprávě majora Fruhe-holze, která byla připojena k mé zprávě z 12. září, přicházející poštou 15. září, se praví, že nedostatek náhradních součástek a personálu u Turků pronikavě omezuje jejich možnosti, pokud jde o letecké akce.

3. Nota, kterou odevzdal plukovník Dovas, ředitel 3. řeckého bureau, žádá z důvodů téhož druhu okamžitou posilu úplných francouzských nebo anglických leteckých formací a prohlašuje, že předvoj francouzského expedičního sboru v Soluni se musí skládati z úplných leteckých jednotek.

4. Ztotožňuji se s touto formulací, která plně odpovídá nedostatku leteckých sil na Balkáně a situaci, která se může státi velmi tísnivou. Je také možno, že budeme nuceni vésti letecký boj proti silám z Dodekanesu.

5. Naléhám proto ještě jednou, aby expediční sbor byl bezodkladně vybaven leteckými silami.

Po mém názoru předložené úvahy opravňují požadavek, aby tyto letecké síly tvořily skutečný letecký expediční sbor, který by nám umožnil okamžitý účinný zásah. Tento sbor musí se proto skládati ze stíhacích, bombometných a pozorovacích perutí a míti velení a pozemní personál umožňující okamžité zasazení.

Prosím naléhavě, abyste v tomto smyslu intervenoval u ministerstva letectví.

Général Weygand à Général Commandant en Chef forces terrestres

Télégramme

Secret
Nos 62-65 Beyrouth, le 15 septembre 1939

1° Mon télégramme du 31 Août a fait ressortir qu'en raison de la constitution actuelle de l'aviation du Levant, le corps expéditionnaire ne peut être doté d'aucune aviation.

2° Le rapport du Commandant Fruhe-holz joint à mon rapport du 12 septembre arrivant le 15 par courrier postal affirme que la pénurie des Turcs en pièces de rechange et personnel réduit à l'extrême leurs possibilités d'actions aériennes.

3° La note remise par le Colonel Dovas chef du 3e bureau hellénique réclame pour des raisons de même ordre le renforcement immédiat par des formations complètes d'aviation française ou anglaise et déclare que l'avant-garde d'un corps expéditionnaire français à Salonique devrait être constituée par des unités complètes d'aviation.

4° Je fais mienne cette formule répondant parfaitement à pauvreté en aviation des Balkaniques et situation pouvant devenir très pressante. Pouvons également avoir à soutenir une lutte aérienne contre les forces du Dodécanèse.

5° J'insiste donc à nouveau pour que le Corps Expéditionnaire reçoive sans aucun retard une dotation aérienne.

J'estime que les considérations qui précèdent justifient que cette dotation constitue un véritable corps expéditionnaire aérien susceptible de nous assurer une entrée en ligne efficace; par suite, comprenant escadrilles de chasse, de bombardement, et de renseignement, dotée d'un commandement et d'une orga-

nisation en unités de servitude permettant une action immédiate.

Je demande instamment que vous exerciez dans ce sens une action sur le Ministère de l'Air.

Číslo 110

Zápis pro francouzskou ministerskou radu

(Výtah)

. . . . . .

Řecko: 20. září 1939

Zůstane věrno západním mocnostem. Řecko bylo vyzváno italskou*) vládou, aby obnovilo přátelskou smlouvu, jejíž platnost vyprší v říjnu. Řecko dalo by přednost podepsání jen smlouvy o neutralitě. Ostatně i takovou smlouvu by uzavřelo jen potud, pokud by takové ujednání nevadilo vytvoření východní fronty. (Prohlášení pana Politise panu Coulondreovi z 18. září).

Note pour le Conseil des Ministres

. . . . .

La Grèce — 20 septembre 1939

demeure fidèle aux Puissances Occidentales. Sollicitée par le Gouvernement soviétique de renouveler un accord d'amitié qui vient à expiration en octobre prochain, elle préférerait ne conclure qu'un pacte de neutralité. Encore ne le fera-t-elle que dans la mesure où un tel accord ne gênerait pas la constitution d'un front oriental. (Déclaration de M. Politis à M. Coulondre le 18 septembre) . . .

*) V originále stojí „sovětský". Jde zřejmě o přepsání. Viz též čís. 111.

Čís. 111

Zápis podředitele evropské sekce francouzského ministerstva zahraničních věcí

(Výtah)

Diplomatická situace na Balkáně. 20. září 1939

Řecko:

Řecká vláda provádí politiku neutrality, která je úředně velmi striktní, tajně však je usměrněna ve směru případné francouzsko-anglické spolupráce. Do Ankary byl vyslán důstojník generálního štábu, aby navázal spojení s generálem Weygandem a aby se zúčastnil vypracování určitých plánů pro společnou akci. Italské sondování za účelem obnovení italsko-řeckého paktu o neútočení bylo přijato generálem Metaxasem jen s největší zdrželivostí.

Le Sous-Directeur d'Europe

Note

Position diplomatique dans les Balkans

.....

Grèce: Le 20 septembre 1939

Le Gouvernement grec pratique une politique de neutralité officielle extrêmement stricte, mais orientée en secret vers une collaboration éventuelle franco-anglaise. Un officier général grec a été envoyé a Ankara, prendre contact avec le Général Weygand et participer à l'élaboration de certains plans d'action commune. Des avances italiennes en vue de renouvellement des pacts de non-agression italo-grecs n'ont été accueillies par le Général Metaxas qu'avec une extrême réserve....

Čís. 112

Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva

Zpráva

Čís. 22
Důvěrné a osobní

Athény 5. října 1939

Věc: Názor řecké vlády o případném přistání spojeneckého vojska v Soluni

Ve svém dopise č. 11 z 22. září poukázal jsem na to, že přes blahovolnost řecké vlády vůči nám nynější stadium diplomatické a vojenské situace nedovoluje, aby se počítalo s jejím souhlasem s otevřenými přípravami expedice do Soluně.

Tento názor potvrzuje se zcela náhodným rozhovorem, který měl o této otázce státní podtajemník v ministerstvu zahraničních věcí Mavroudis s naším vyslancem v Athénách.

V průběhu tohoto nenuceného a neoficielního rozhovoru prohlásil pan Mavroudis panu Maugrasovi, že Řecko by se nestavělo proti tomu, kdybychom ve vhodnou chvíli chtěli vyloditi vojsko v Soluni a že by dokonce své síly připojilo k našim „pod podmínkou, že diplomatické a vojenské přípravy by zajišťovaly úspěch operace."

„K tomuto předpokladu," precisoval pan Mavroudis, „patří spolupráce Jugoslavie, jejíž armáda by musela tvořiti předvoj expedice."

Telegramem z 25. září pan Maugras zpravil svůj úřad o výrocích pana Mavroudise, z nichž, ač představují osobní názor a byly učiněny v průběhu soukromého rozhovoru, lze usuzovati na stanovisko, které by zaujala řecká vláda, kdyby byla dotazována úředně.

Pol Lahalle

Le Capitaine de Frégate Pol Lahalle Attaché Naval
à Monsieur l'Amiral de la Flotte, Commandant en Chef
les Forces Maritimes Françaises

No 22
Secret et personnel — Athènes 5 octobre 1939

Objet: Point de vue du Gouvernement grec sur le débarquement éventuel de troupes alliées à Salonique.

Dans ma lettre no 11 du 22 septembre je signalais que, malgré les bonnes dispositions du Gouvernement hellénique à notre égard, le stade actuel de la situation diplomatique et militaire ne permettait pas de compter sur son adhésion à la préparation ouverte d'une expédition à Salonique.

Cet avis se trouve confirmé par la conversation tout à fait occasionnelle que M. Mavroudis, Sous-Secrétaire aux Affairs Etrangères, et notre Ministre à Athènes eurent à ce sujet.

Au cours de cet entretien, — à bâtons rompus et sans aucun caractère officiel, — M. Mavroudis dit à M. Maugras que si, en temps opportun, nous voulions débarquer une armée à Salonique non seulement la Grèce ne s'y opposerait pas, mais joindrait même ses forces aux nôtres « à condition qu'une préparation diplomatique et militaire ait assuré le succès de l'opération ».

« Cette condition, a précisé M. Mavroudis, comporte le concours de la Yougoslavie, dont l'Armée devrait former l'avant-garde de l'expédition. »

Monsieur Maugras, dans une dépêche du 25 septembre a rapporté à son Département les propos de M. Mavroudis, qui, bien que présentés comme une

opinion personnelle et tenus au cours d'une conversation privée, font prévoir le point de vue que soutiendrait le Gouvernement hellénique s'il était officiellement consulté.

Pol Lahalle

Čís. 113

Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva

Zpráva

Athény 13. října 1939

Čís. 33
Důvěrné a osobní

Věc: I. Transport polských uprchlíků do Francie
II. Zabránění zabavení polských lodí

I. Po obdržení Vašeho telegramu č. 959/965 z 8. října 1939 upozornil jsem polského vyslance v Athénách na závadu, která záleží v tom, že polské kontingenty určené pro Francii jsou zbavovány svých cenných prvků tím, že se Angličanům dovoluje, aby najímali jednotlivě specialisty.

Po poradě se svým vojenským znalcem polský vyslanec mne vyrozuměl, že „v důsledku dohody mezi Paříží a Londýnem větší počet letců byl angažován Angličany, kteří platí cestovní výlohy a dopraví letce do Anglie".

13. t. m. navštívil jsem znovu na základě přesnějších instrukcí francouzské admirality pana de Schwarzburg-Gunthera a trval jsem na tom, že polští letci — bez ohledu na to, zda britské úřady s nimi jednaly či nikoliv — bezvýhradně budou posláni do Francie, kde, podle toho, jak vláda rozhodne, budou buď zadrženi nebo mohou býti posláni dále do Anglie.

Polský vyslanec mně slíbil, že polské prvky procházející Řeckem budou naloděny na lodi jedoucí do francouzských přístavů, které jsem udal.

Polský kontingent, čekající v okolí Athén a doplněný lidmi, kteří v počtu asi 100 denně přijíždějí drahou do Řecka, bude bez ohledu na odbornost nebo zamýšlené použití naloděn na „PULASKI" („Spec"). Tento parník vypluje asi 18. září do Marseille.

Odmítl jsem mezipřistání na Maltě, jež mně bylo raděno s ohledem na nedostatečnou zásobu uhlí, a nařídil jsem, aby „Pulaski", jestliže v Pireu naložená zásoba uhlí nestačí k dosažení Marseille bez mezipřistání, doplnil své pohonné látky v Bizertě.

II. Podle Vašeho telegramu č. 1004 z 10. října 1939 varoval jsem polského vyslance před případnou demarší německého vyslanectví za účelem zabavení polských lodí v Řecku pod záminkou, že jejich rejdařství jsou nyní německá.

Zdá se, že u řecké vlády nebyla dosud podniknuta žádná demarše s německé strany.

Kdyby byla podniknuta, pak Řekové — jak předpokládám — budou snažiti se, aby se jí vyhnuli. Nezdálo se mně tudíž na místě, abych obrátil pozornost Řeků na možnost takového německého zákroku. Na můj popud polský vyslanec však připravil pamětní spis, který v případě potřeby bude předložen řecké vládě za účelem odmítnutí německé reklamace. Tento pamětní spis opírá se o existenci výboru spravujícího polské obchodní loďstvo, jehož sídlo je v Londýně.

Případně mohlo by se pomýšleti na fiktivní změnu vlajky.

Budu Vás informovati o všem, co se stane v této souvislosti.

Pol Lahalle

Le Capitaine de Frégate Pol Lahalle Attaché Naval
à Monsieur l'Amiral de la Flotte, Commandant en Chef
les Forces Maritimes Françaises

No 33
Secret et personnel

Athènes, le 13 octobre 1939

Objets: I. Transport des réfugiés polonais en France
II. Précaution contre la saisie des bâtiments polonais

I. Dès la réception de votre télégramme N° 959/965 du 8 octobre 1939, j'avais attiré l'attention du Ministre de Pologne à Athènes sur l'inconvénient de priver les contingents polonais destinés à la France de leurs éléments de valeur en laissant les Britanniques engager individuellement des spécialistes.

Après consultation de son conseiller militaire, le Ministre de Pologne m'a informé que « par suite d'une entente entre Paris et Londres un nombre important d'aviateurs avait été engagé par les Anglais qui, prenant à charge les frais du voyage, les dirigeraient vers l'Angleterre ».

Le 13, à la suite des instructions plus précises de l'Amirauté Française, j'ai été voir de nouveau M. de Schwarzburg-Gunther, et insisté pour que les aviateurs polonais, — approchés ou non par les autorités britanniques, — soient sans exception dirigés sur la France, où ils pourraient, suivant la décision du Gouvernement, être retenus ou mis en route sur l'Angleterre.

Le Ministre de Pologne m'a promis que tous les éléments traversant la Grèce seraient embarqués pour le port français que je désignerai.

En conséquence, le contingent polonais en attente dans la région d'Athènes, complété des éléments arri-

vant en Grèce par voie ferrée au rythme d'une centaine par jour, embarquera sans discrimination de spécialité ou de destination sur le « PULASKI » (« SPEC »), qui sera mis en route vers le 18 septembre sur Marseille.

J'ai refusé l'escale à Malte qui m'avait été suggérée en raison du faible approvisionnement de charbon, et décidé que si le ravitaillement obtenu au Pirée ne permet pas de rallier Marseille sans escale, le « PULASKI » relâchera à Bizerte pour compléter son combustible.

II. En exécution de votre télégramme N° 1004 du 10 octobre 1939, j'ai mis en garde le Ministre de Pologne contre une démarche éventuelle de la Légation d'Allemagne en vue de saisir les bâtiments polonais en Grèce, sous le prétexte que leurs compagnies sont devenues allemandes.

Aucune démarche ne semble avoir encore été faite par l'Allemagne auprès du Gouvernement hellénique.

Si elle se produisait, je crois que les Grecs s'efforceraient de l'éluder. Il ne m'a donc pas semblé opportun d'attirer leur attention sur la possibilité d'une telle démarche de l'Allemagne. Mais, à ma suggestion, le Ministre de Pologne a préparé l'argumentation qui serait offerte au Gouvernement grec pour repousser la réclamation allemande. Elle est basée sur l'existence d'un Comité gérant la Flotte commerciale polonaise et dont le siège est à Londres.

Un transfert fictif de pavillon pourrait aussi être envisagé.

Je vous tiendrai au courant de tout ce qui pourrait se produire à ce sujet.

Pol Lahalle

Čís. 114

Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva

Zpráva

(Výtah)

Čís. 38
Důvěrné a osobní — Athény 18. října 1939

Věc: Transport polských kontingentů do Francie

Polský osobní parník „Pulaski" vyplul 18. října 1939 o 15. hod. z Pirea do Marseille. Na palubě bylo 912 mužů, kteří náleželi k polským vojenským svazům a kteří přešli do Maďarska a do Rumunska.

Tito lidé, kteří zpravidla jsou internováni v zemích, do kterých uprchli, mohou doraziti do Řecka jen v malých skupinách. Jejich shromáždění v Athénách a v Pireu není tudíž možné bez jakéhosi průtahu.

Řecké úřady projevují vůči tomuto postupu velkou blahovolnost, avšak trvají na tom, aby Poláci cestující přes jejich zem, i když není neznámo jejich určení, zachovali si ráz jednotlivých uprchlíků hledajících práci v cizině.

Malý polský parník „Oksywie", který byl poslán z Bizerty do Pirea, nehodí se pro dopravu cestujících; parník bude vyslán 19. nebo 20. října s asi 20 letci do Marseille.

Polské vyslanectví žádá, aby kolem 21. října byla vyslána další loď; na tuto loď se nalodí nový kontingent, který se nyní sestavuje v Pireu.

Trať, kterou jsem určil pro „Pulaski", předpisuje lodi, aby dorazila do Marseille bez mezipřistání.

Tento rozkaz udivil trochu britského vojenského přidělence, který se o něm dozvěděl; on považoval britské lodní úřady za oprávněné, aby určily směr plavby „Pulaski". To by nás však zbavilo jakékoliv kontroly odchýlení od směru plavby a mezipřistání lodi.

Britský vojenský přidělenec povolil mému naléhání a omezil se na to, že zpravil telegraficky vrchního velitele v Alexandrii, a ohlásil výhrady, pokud jde o možnosti ochrany v britském pásmu.

Pol Lahalle

Le Capitaine de Vaisseau Pol Lahalle Attaché Naval à Monsieur l'Amiral de la Flotte, Commandant en Chef les Forces Maritimes Françaises

No 38
Secret et personnel

Athènes, le 18 octobre 1939

Objet: Contingents polonais vers la France

Le paquebot polonais « PULASKI » a quitté le Pirée pour Marseille le 18 octobre 1939 à 15 heures avec 912 hommes provenant des contingents de l'Armée polonaise passés en Hongrie et Roumanie.

Ces hommes qui, en principe sont internés dans les Pays où ils se sont réfugiés, ne peuvent arriver en Grèce que par groupes peu nombreux: leur rassemblement à Athènes et au Pirée demande donc un certain délai.

Les autorités grecques montrent dans ces opérations beaucoup de complaisance, mais, sans ignorer leur destination, tiennent à ce que les Polonais traversant leur pays gardent le caractère de réfugiés individuels allant chercher du travail à l'étranger.

Le petit vapeur polonais envoyé de Bizerte au Pirée, l' « OKSYWIE », ne convient pas pour le transport de passagers: il doit être expédié le 19 ou le 20 octobre à Marseille avec une vingtaine d'aviateurs.

La Légation de Pologne a demandé l'envoi d'un autre navire vers le 21 octobre, pour l'embarquement d'un nouveau contingent en formation au Pirée.

L'ordre de route que j'ai établi pour le « PULASKI » lui prescrit de rallier Marseille sans escale.

Cet ordre a quelque peu surpris l'Attaché Naval anglais qui en a eu connaissance et estimait le Service des routes britannique qualifié pour donner au « PULASKI » ses instructions, — ce qui nous aurait ôté tout contrôle sur les déroutements et relâches imposés au bâtiment.

Mais il s'est incliné devant mon insistance, se bornant à avertir par télégramme le Commandant en Chef à Alexandrie et à faire des réserves sur les possibilités d'une protection dans la zone britannique . . .

Pol Lahalle

Čís. 115

Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva

Zpráva

(Výtah)

Čís. 48
Důvěrné

Athény 24. října 1939

. . . . . 24. října je v oblasti Athény-Pireus 618 polských uprchlíků, a to

150 důstojníků a vojáků armády,
134 vojenští letci a letečtí technikové,
389 techniků polské civilní letecké služby LOT.

Z těchto lidí asi 450 má odjeti 25. října večer řeckým parníkem „ATTIKA", který byl najat pro tento účel polským vyslanectvím.

Tato loď bude dopravena mou péčí do Marseille . . .

Parník „IONIA", který zastává pravidelnou dopravní službu do Marseille, nalodí 30. října 1939 160 Poláků, z nichž 100 bylo reservováno místo a zaplaceno jízdné britskými místy.

Pro všechny případy připomínám, že parník „THEOPHILE GAUTIER" přistane podle jízdního řádu kolem 10. listopadu v Pireu a že by mohl doplniti svůj stav cestujících přibráním čekajících Poláků.

Německý vyslanec v Athénách živě protestoval u řecké vlády, že řečtí konsulové v sousedních státech vystavují pasová visa Polákům, kteří se vyhýbají internování, aby se mohli naloditi v Pireu.

Řecká vláda přislíbila, že dá prostudovati reklamovaný stav věci svými právními znalci. Prozatím bylo však vystavování vis přerušeno.

Demaršemi vyslanců francouzského a anglického bylo dosaženo od řeckého náčelníka vlády slibu, že v několika dnech bude zase zahájeno vydávání vis. Francouzský vyslanec obnoví svou demarši 25. října, aby dosáhl okamžitého obnovení transitního styku.

Německé vyslanectví nepodniklo žádný pokus o zabavení polských lodí za pobytu v Pireu.

Pol Lahalle

Le Capitaine de Vaisseau Pol Lahalle Attaché Naval à Monsieur l'Amiral de la Flotte, Commandant en Chef les Forces Maritimes Françaises

No 48
Secret

Athènes, le 24 octobre 1939

.... A la date du 24 octobre, dans la région Athènes—Le Pirée, se trouvent groupés 618 réfugiés polonais se décomposant ainsi:

150 officiers et soldats de l'Armée de terre;

134 pilotes et techniciens de l'Aviation militaire;

389 techniciens de la ligne aérienne civile polonaise LOT.

De ces hommes, environ 450 doivent partir le 25 octobre au soir par le vapeur grec « ATTIKA » affrété par la Légation de Pologne à cet effet.

Ce bâtiment sera dirigé par mes soins sur Marseille . . .

« IONIA », qui effectue un service régulier sur Marseille, prendra le 30 octobre 1939 160 Polonais dont 100 y ont leur place retenue par les Services britanniques qui ont réglé leur passage.

Je rappelle à toutes fins utiles que le « THEOPHILE GAUTIER » passera en principe vers le 10 novembre au Pirée et pourrait compléter ses passagers par les Polonais en attente.

De vives protestations ont été formulées par le Ministre d'Allemagne à Athènes auprès du Gouvernement grec au sujet des visas délivrés dans les pays voisins par les Consuls de Grèce aux Polonais qui échappent à l'internement pour venir s'embarquer au Pirée.

Le Gouvernement hellénique a promis de faire étudier le bien-fondé de la réclamation par ses légistes mais en attendant a fait suspendre la délivrance des visas.

Cependant une démarche du Ministre de France et une démarche du Ministre d'Angleterre ont obtenu du Chef du Gouvernement hellénique la promesse de reprendre dans quelques jours la délivrance de ces visas. Le Ministre de France renouvellera sa démarche le 25 octobre afin d'obtenir une reprise immédiate du transit.

Aucune tentative n'a été faite par la Légation d'Allemagne en vue de la saisie des bâtiments polonais pendant leur séjour au Pirée.

Pol Lahalle

Čís. 116

V kabinetu francouzského ministerstva války vypracované resumé o zkoumání generálního štábu francouzské armády o „vojenských opatřeních provedených jihovýchodoevropskými státy“

Výtah

Paříž 24. října 1939

Důvěrné

... Řecko je rozhodnuto brániti svou neutralitu a spolupracovati při vojenských operacích větších rozměrů, ale jeho vojenská výzbroj musí býti zesílena a zlepšena ...

Analyse d'une étude de l'Etat-Major sur „les dispositions militaires prises par les Etats de l'Europe Sud-Orientale“

Ministère de la Défense Nationale
et de la Guerre

Cabinet du Ministre
Section de
Défense Nationale

Paris, le 24 octobre 1939

Secret

... La Grèce est décidée à défendre sa neutralité et à collaborer à des opérations de plus grande envergure mais il faudrait que son armement fût augmenté et amélioré ...

Čís. 117

Zpráva francouzského námořního přidělence v Athénách

(Výtah)

Přehled informací čís. 23

Věc: Řecké obchodní loďstvo a Anglie

Pramen: Řecký rejdař Athény 30. října 1939

Jistý řecký rejdař mně oznámil, že před nedávnem řecký ministerský předseda pozval jej spolu se všemi jeho kolegy do své pracovny.

Ministerský předseda jim oznámil, že anglická vláda na něm žádala, aby dal k disposici Velké Britanii polovinu řeckého obchodního loďstva. Ministerský předseda k tomu dodal, že jménem řecké vlády odpověděl, že nemůže tak učiniti, aniž by porušil její neutralitu, a že by se vystavoval, kdyby tak učinil, oprávněným předhůzkám, že zabral část soukromé řecké obchodní flotily ve prospěch válčícího národa. Přes to však shromážděným rejdařům doporučil, aby pokud to jen mohou učiniti, postavili se přísně osobně do služeb Anglie.

Jednotliví rejdaři žádali o oznámení podmínek, které jim budou kladeny britskou admiralitou. Bylo jim řečeno, že britská admiralita bude platiti o 10 až 15% vyšší nájemné sazby, než poskytuje svým vlastním obchodním lodím, že bude chrániti lodi tím, že je dá do konvojů a že britské pojišťovací společnosti sníží pojišťovací prémie ...

Attaché Naval en Grèce Athènes le 30 octobre 1939

Compte rendu de renseignements No 23

GRECE

Objet: La Marine marchande hellénique et l'Angleterre

Source: Armateur hellène

Un armateur hellène signale que, récemment, le Premier Ministre de Grèce l'a convoqué à son cabinet, en même temps que tous ses confrères.

Le Premier Ministre leur a appris que le Gouvernement Anglais lui avait demandé de mettre à la disposition de la Grande-Bretagne la moitié de la flotte marchande grecque. Il a ajouté qu'il avait répondu, au nom du Gouvernement Hellène, que celui-ci ne pouvait pas, sans faillir à sa neutralité ni encourir de justes reproches, réquisitionner au profit d'une Nation belligérante, une partie de la flotte marchande privée hellénique. Mais il n'en a pas moins recommandé aux armateurs présents de se mettre, pour autant qu'ils le pourraient, et à titre strictement personnel, au service de l'Angleterre.

Certains armateurs ont demandé à connaître les conditions qui leur seraient faites par l'Amirauté Britannique. Il leur fut répondu que cette dernière paierait le fret de 10% à 15% plus cher que ce qu'elle alloue à ses propres navires marchands; qu'elle protégerait les navires en les faisant naviguer par convoi; et que les Compagnies d'assurance anglaises diminueraient le taux des primes d'assurances . . .

Čís. 118

Francouzský vojenský přidělenec v Athénách francouzskému ministerskému předsedovi, ministru národní obrany a války

(Výtah)

Čís. 122/S
Důvěrné

Athény 30. října 1939

Věc: Rozhovor s generálem Papagosem

Dnes ráno navštívil jsem náčelníka generálního štábu řecké armády, generála Papagose, abych mu blahopřál k jeho vyznamenání velkým křížem řádu čestné legie . . .

Náčelník generálního štábu řecké armády mne ujistil, že vbrzku nastane výměna dopisů,*) kterou jsem ohlásil svou zprávou č. 121/S z 29. října, že to však nemá žádného významu a že Řecko odmítlo obnoviti pakt o neútočení, aby si zachovalo svobodu jednání po boku spojenců, pakliže by tak bylo nutné...

Použil jsem této příležitosti, abych s generálem Papagosem promluvil o tajných válečných přístavech v oblasti Kavaly . . .

L'Attaché Militaire auprès de la Légation de France en Grèce, à Monsieur le Président du Conseil, Ministre de la Défense Nationale et de la Guerre

Secret
No 122/S
a/s. Entretien avec
le Général Papagos.

Athènes, le 30 octobre 1939

J'ai rendu visite ce matin au Général Papagos, Chef d'Etat-Major Général de l'Armée Hellénique, pour le féliciter à l'occasion de son élévation à la dignité de Grand-Croix de la Légion d'Honneur . . . .

Le Chef d'Etat-Major de l'Armée Hellénique m'a assuré que l'échange de lettres signalé dans mon rapport No 121/S du 29 octobre aurait lieu très prochainement, mais que cela n'avait aucune signification et que la Grèce avait refusé de renouveler le Pacte de nonagression pour garder, s'il le fallait, sa liberté d'action aux côtés des Alliés.

J'ai saisi atte occasion pour parler au Général Papagos des ports militaires secrets de la région de Kavalla . . . .

*) Jde o výměnu dopisů mezi Řeckem a Italií. Porovnej násl. číslo.

Čís. 119

Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva

Zpráva

Čís. 55
Důvěrné
Athény 31. října 1939
Věc: Italsko-řecké vztahy

Můj telegram č. 45/46 z 25. října 1939 ohlásil Vám bezprostředně nastávající uveřejnění dopisu řecké vlády italské vládě, v němž se konstatují panující přátelské vztahy mezi oběma zeměmi.

V něm bude dokonce použito slova „spolupráce": toto prohlášení vyžádala si Italie, platnost jejíhož paktu o neútočení s Řeckem vypršela. Aby se vyhnula obnovení, řecká vláda přistoupila na výměnu dopisů, která, jak tvrdí, nemá týž dosah jako bilaterální smlouva a která by ponechala Athénám volnost, aby za určitých možností, propůjčily své spoluúčinkování Francii a Anglii . . .

Dopis fašistické vlády stejného znění jako dopis řecké vlády bude prý uveřejněn současně.

Na rozdíl od opačného tvrzení neexistuje žádná tajná dohoda mezi Italií a Řeckem a výměna dopisů nemůže býti vykládána jako změna politické orientace Řecka.

V příloze zasílám opis zprávy našeho vojenského přidělence z 21. října o téže věci.

Pol Lahalle

Le Capitaine de Vaisseau Pol Lahalle Attaché Naval à Monsieur l'Amiral de la Flotte, Commandant en Chef les Forces Maritimes Françaises

No 55
Secret
Athènes, 31 octobre 1939
Objet: Rapports italo-grecs

Mon télégramme no. 45/46 du 25 octobre 1939 vous fait prévoir la publication imminente d'une lettre du Gouvernement Hellénique au Gouvernement Italien,

constatant les rapports amicaux qui existent entre les deux pays.

Le mot « collaboration » y serait même employé: Cette déclaration a été sollicitée par l'Italie dont le pacte de non-agression avec la Grèce était venu à échéance. Pour en éluder le renouvellement, le Gouvernement Hellénique a accepté l'échange des lettres, qui, prétend-il, n'aurait pas la même portée qu'un accord bilatéral et laisserait à Athènes les mains libres pour donner son concours dans certaines éventualités à la France et à l'Angleterre.

Une lettre du Gouvernement fasciste rédigée dans les mêmes termes que celle du Gouvernement hellénique serait publiée simultanément.

Il n'existe en tous cas aucun accord secret, comme on l'a prétendu, entre l'Italie et la Grèce, et l'échange des lettres annoncé ne doit pas être interprété comme une modification dans l'orientation politique de ce dernier pays.

On trouvera ci-joint, la copie d'un rapport écrit le 21 octobre par notre Attaché Militaire sur le même sujet.

Pol Lahalle

Čís. 120

Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva

Zpráva

Čís. 60

Věc: Evakuace Poláků

Athény 1. listopadu 1939

I. 1. listopadu dosahuje počet uprchlíků polské armády v Řecku, čekajících na odtransportování, jen asi 100. Všichni ostatní, včetně civilních letců společnosti LOT,

kteří přibyli do Řecka, a techniků leteckého průmyslu, byli odvezeni do Marseille těmito loděmi:

„Ionia“ 12. X. 1939 104 letci,

„Pulaski“ 19. X. 1939 912 mužů

„Oskywie“ 21. X. 1939 20 letců,

„Attiki“ 25. X. 1939 450 letců,

„Ionia“ 30. X. 1939 105 mužů, z toho 40 letců a 65 specialistů leteckého průmyslu,

„Levante“ 31. X. 1939 348 mužů,

celkem 1939 osob, t. j. skorem polovina celého v Řecku ohlášeného kontingentu.

II. Příští skupina opustí Pireus na palubě „Pulaski“; tento parník vyplul 29. října do Marseille a očekává se asi 3. listopadu v Pireu.

Tato loď může vzíti na palubu 900 až 1000 osob.

Lze však předvídati, že uplyne jistá lhůta, než bude sestaven takový kontingent v Pireu.

Po dobu právního šetření, k němuž se řecká vláda zavázala v důsledku živých protestů německého vyslance v Athénách, bylo v sousedních zemích přerušeno vydávání cestovních vis, jichž polští uprchlíci potřebují pro vjezd do Řecka.

Poněvadž lhůta vyšetřování byla stanovena na šest dnů počínajíc 27. říjnem 1939, musí býti vydávání vis zahájeno zásadně zase 2. listopadu. Tak alespoň přislíbila řecká vláda vyslancům polskému a francouzskému.

Jestliže tento slib bude dodržen, pak odliv uprchlíků do Řecka bude uspíšen z Jugoslavie sestavením zvláštního vlaku.

III. Polský generál Kleiber, který udržuje spojení pro tyto operace mezi Paříží a různými balkánskými hlavními městy, projel 23. října Athénami.

Potvrdil mně, že jednotlivá najímání specialistů, jež Britové mohli prováděti v sousedních zemích, a různé subvence, které byly povoleny anglickými služebními místy pro vydržování a transport těchto specialistů, nikterak nejsou na újmu rozhodnutí o jejich konečném použití.

Všichni letci a odborníci, kteří jsou dopravováni do Anglie polskými pomocnými úřady v Řecku, cestují přes Francii. Průjezd byl Vám oznámen.

Pol Lahalle

Le Capitaine de Vaisseau Pol Lahalle Attaché Naval

à Monsieur l'Amiral de la Flotte, Commandant en Chef

les Forces Maritimes Françaises

No 60

Objet: Evacuation des Polonais

Athènes, le 1er novembre 1939

I. A la date du 1er novembre, le nombre des réfugiés de l'Armée Polonaise en instance de départ en Grèce n'est plus que d'une centaine.

Tous les autres, ainsi que les pilotes civils de la Compagnie LOT et les techniciens de l'industrie aéronautique arrivés en Grèce, ont été dirigés sur Marseille par voie de mer sur les bâtiments suivants:

« IONIA »	12/10/39	104	aviateurs
« PULASKI »	19/10/39	912	hommes
« OSKYWIE »	21/10/39	20	aviateurs
« ATTIKI »	25/10/39	450	aviateurs

« IONIA »	30/10/39	105 hommes, dont 40 aviateurs et 65 spécialistes industrie aéronautique
«LEWANTE»	31/10/39	348 hommes

Au total 1939 personnes, c'est-à-dire près de la moitié du contingent total annoncé en Grèce.

II. Le prochain convoi partira du Pirée sur le paquebot « PULASKI », parti de Marseille le 29 octobre, et dont l'arrivée au Pirée est prévue vers le 3 novembre.

Ce bâtiment peut emporter de 900 à 1000 personnes.

Mais, il est à prévoir qu'un certain délai sera nécessaire avant le groupement au Pirée d'un tel contingent:

Pendant la durée de l'examen juridique que le Gouvernement grec s'est engagé à faire à la suite des vives protestations du Ministre d'Allemagne à Athènes, les visas de passeports dans les pays voisins, nécessaires aux réfugiés polonais pour entrer en Grèce, ont été suspendus.

La durée de l'étude ayant été fixée à six jours à partir du 27 octobre 1939, la délivrance de visas doit, en principe, être reprise le 2 novembre: c'est du moins ce que le Gouvernement Hellénique a promis au Ministre de Pologne comme au Ministre de France.

Si cette promesse est tenue, l'écoulement vers la Grèce sera activé de Yougoslavie par la formation d'un train spécial.

III. Le Général polonais Kleiber qui fait la liaison pour ces opérations entre Paris et les diverses capitales balkaniques, a passé à Athènes le 23 octobre.

Il m'a confirmé que les engagements individuels de spécialistes qui avaient pu être faits par les Britanni-

ques dans les pays voisins, et les diverses subventions accordées par les Services anglais pour leur entretien et leur voyage, ne préjugeaient pas de la décision qui serait prise au sujet de leur affectation définitive.

Tous ces aviateurs et spécialistes, acheminés vers l'Angleterre par la Régulatrice polonaise en Grèce, passent par la France et ce passage vous est signalé.

Pol Lahalle

Čís. 121

Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva

Zpráva

(Výtah)

Čís. 62 Athény 3. listopadu 1939

Věc: Evakuace Poláků

I. 3. listopadu 1939 čítá polský kontingent, který je připraven k naložení v Pireu, asi 200 mužů, z toho 30 letců a 62 odborníky leteckého průmyslu.

II. Platnost nařízení o zastavení vydávání vis na šest dní, které řecká vláda vydala za účelem přezkoumání německého protestu, uplynula 2. listopadu; toto opatření mělo však účinek na vjezdy do Řecka v posledním týdnu.

Řečtí konsulové v sousedních zemích dostali instrukci, aby zase vydávali až 70 vis denně. V praxi může býti tento počet zvýšen tajným překročováním hranic . . .

Pol Lahalle

Le Capitaine de Vaisseau Pol Lahalle Attaché Naval à Monsieur l'Amiral de la Flotte, Commandant en Chef les Forces Maritimes Françaises

No 62

Objet: Evacuation des Polonais

Athènes, le 3 novembre 1939

I. A la date du 3 novembre 1939, le contingent polonais prêt à être embarqué au Pirée s'élève à environ 200 hommes, dont 30 aviateurs et 62 spécialistes de l'industrie aéronautique.

II. La suspension des visas de passeports décidée pendant six jours par le Gouvernement grec pour l'étude de la protestation allemande a pris fin le deux novembre; mais les arrivées en Grèce pendant la semaine écoulée se sont ressenties de cette mesure.

Les Consuls de Grèce dans les pays voisins ont reçu l'ordre de délivrer à nouveau des visas jusqu'à concurrence de 70 par jour. Ce chiffre peut être en pratique augmenté de passages clandestins de frontières...

Pol Lahalle

Čís. 122

Francouzský námořní přidělenec v Athénách vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva

Zpráva

(Výtah)

Důvěrné

Čís. 91 Athény 29. listopadu 1939

Věc: Evakuace Poláků

28. listopadu 1939 byli všichni Poláci přítomní v Pireu odtransportováni do Marseille na palubě parníku „Pulaski", jak bylo nařízeno telegramem francouzské admirality č. 1763.

Tento poslední kontingent sestával asi z 520 osob; mezi nimi bylo 75 techniků a vojenských pilotů a asi 50 odborníků leteckého průmyslu.

Před tím převzal poštovní parník „Warszawa", který vyplul z Pirea 14. listopadu, 370 Poláků, z toho 200 odborníků vojenské nebo civilní letecké služby.

Od 3. listopadu, kdy bylo v Pireu shromážděno již 200 Poláků, přibylo tudíž jen asi 700 uprchlíků do Řecka, t. j. průměrně 28 denně.

Tento počet odporuje veškerému očekávání. Vždyť řecká vláda po několikadenním přerušení koncem října prohlásila, že je, počínajíc 3. listopadem, ochotna zase zahájiti vydávání vis v sousedních zemích v počtu nejvýš 70 denně.

Rozdíl mezi touto číslicí a skutečnými vjezdy vysvětluje se na polském vyslanectví těžkostmi všeho druhu, v Rumunsku, v Maďarsku a v Jugoslavii jak se strany řeckých konsulátů, tak i se strany státních úřadů těchto zemí, které jsou pod nátlakem německých zástupců.

Francouzský vyslanec podnikl v této věci opětovně demarše u státního podtajemníka v řeckém ministerstvu zahraničních věcí, který ujistil vyslance, že byly dány všechny potřebné instrukce k pravidelnému vystavování vis. Státní podtajemník projevil souhlas s lepším rozdělením vis na země původu.

Přesto vjezdy nedosahují nyní ani zdaleka průměru 70 denně a lze předpokládati, že částečně je to vinou polských uprchlíků samotných. . .

Pol Lahalle

Le Capitaine de Vaisseau Pol Lahalle Attaché Naval
à Monsieur l'Amiral de la Flotte, Commandant en Chef
les Forces Maritimes Françaises

Secret
No 91

Objet: Evacuation des Polonais

Athènes, le 29 novembre 1939

A la date du 28 novembre 1939, tous les Polonais présents au Pirée ont été dirigés sur Marseille à bord du paquebot « PULASKI », en exécution du télégramme n° 1763 de l'Amirauté Française.

Ce dernier contingent se composait d'environ 520 personnes dont 75 techniciens ou pilotes de l'aviation militaire et une cinquantaine de spécialistes de l'industrie aéronautique.

Précédemment le paquebot «WARSZAWA», parti le 14 novembre du Pirée, avait emporté 370 Polonais dont 200 spécialistes de l'aviation militaire ou civile.

Depuis le 3 novembre, date à laquelle 200 Polonais étaient déjà rassemblés au Pirée, il n'est donc arrivé en Grèce que 700 réfugiés environ, c'est-à-dire une moyenne de 28 par jour.

Ce chiffre est une anomalie: en effet, le Gouvernement grec a accepté, après une suspension de quelques jours à la fin d'octobre, de reprendre dès le 3 novembre la délivrance dans les pays voisins des visas de transit jusqu'à concurrence de 70 par jour.

La différence entre ce chiffre et les arrivées réelles est expliquée à la Légation de Pologne par des difficultés de toutes natures soulevées en Roumanie, en Hongrie et en Yougoslavie tant par les Consulats grecs que par les autorités de ces pays qui subissent la pression des représentants allemands.

Le Ministre de France a fait plusieurs observations au Sous-Secrétaire d'Etat aux Affaires Etrangères Hellénique, qui l'a assuré que tous ordres étaient donnés pour que la délivrance des visas s'effectue régulièrement, et a accepté une meilleure répartition des visas entre les pays d'origine.

Néanmoins, les arrivées sont encore loin, à l'heure actuelle, d'atteindre une moyenne de 70 par jour, et l'on est amené à supposer qu'un part en revient aux réfugiés polonais eux-mêmes...

Pol Lahalle

Čís. 123

Francouzský vojenský přidělenec v Athénách francouzskému ministerstvu války

Telegram

Čís. 232
Důvěrné

Athény 4. prosince 1939

Náčelník řeckého generálního štábu projevil vůči britskému vojenskému přidělenci a vůči mně přání, aby byly zahájeny porady o vojenských otázkách, vyplývajících ze záruk, jež byly dány Řecku.

Nejdříve by rád zkoumal leteckou pomoc a otázku protiletadlové obrany pro vyloďovací přístav . . . (jméno vynecháno), aby se zaručila naprostá tajnost, odmítl však vyslání mise nebo oficielní osobnosti do Athén.

Francouzský vyslanec v Athénách měl o téže věci poradu se státním podtajemníkem v ministerstvu zahraničních věcí.

Attaché Militaire Français à Guerre-Paris

Télégramme

No 232
Secret

Athènes, le 4 décembre 1939

Le Chef d'Etat-Major Hellène a témoigné à l'Attaché Militaire britannique et à moi-même le désir d'ouvrir conversations sur le problème militaire résultant des garanties données à la Grèce.

Il voudrait examiner d'abord l'appui d'aviation et la question D.C.A. pour le port de débarquement (.... nom propre omis), mais pour garder le secret absolu, il écarte l'envoi à Athènes d'une mission ou d'un personnage officiel.

Le Ministre de France à Athènes a eu conversation sur le même sujet avec le Sous-Secrétaire d'Etat aux Affaires Etrangères.

Čís. 124

Francouzský vojenský přidělenec v Athénách francouzskému ministerstvu války

Telegram

Důvěrné
Čís. 236

Athény 8. prosince 1939

Státní podtajemník v ministerstvu zahraničních věcí oznámil francouzskému vyslanci, že náčelník generálního štábu dostal rozkaz, aby odpověděl na naše žádosti o informace. V dohodě s britským vojenským přidělencem připravuji krátkou sestavu prvních otázek, jež budou kladeny, a prosím Vás o nejrychlejší odeslání Vašich instrukcí, aby se mohlo těžiti z příznivého postoje.

Attaché Militaire Français à Guerre-Paris

Télégramme

Secret
No 236

Athènes, le 8 décembre 1939

Le Sous-Secrétaire d'Etat des Affaires Etrangères a informé le Ministre de France que le Chef d'Etat-Major avait reçu l'ordre de répondre à nos demandes de renseignements. D'accord avec l'Attaché militaire anglais, je prépare un sommaire des premières questions à poser, en attendant vos instructions que je vous prie d'envoyer d'urgence pour profiter de l'état d'esprit favorable.

Čís. 125

Vrchní velitel francouzského vojska generál Gamelin vrchnímu veliteli francouzského válečného loďstva

Důvěrné
Čís. 163 Cab/DN

15. prosince 1939

Mám čest Vám oznámiti, že jsem pověřil misí plukovníka Mariota a velitele praporu Gannevala, a to prvého v Řecku, druhého v Švédsku a ve Finsku, aby zkoumali na místě všeobecné podmínky, za nichž by bylo možné uvažovati o případné vojenské spolupráci s těmito zeměmi.

Odjezd obou důstojníků jsem stanovil na středu, 20. prosince.

V případě, že byste považoval za nutné, klásti některému z obou důstojníků nebo oběma důstojníkům určité

otázky nebo chtěl usměrniti jejich průzkum v určitém smyslu, prosím, abyste mně to co nejspěšněji oznámil, případně vysláním spojovacího důstojníka.

Podepsán:
Gamelin

Le Général Commandant en Chef, Chef d'Etat-Major Général de la Défense Nationale, Commandant en Chef les Forces Terrestres à Monsieur l'Amiral de la Flotte, Commandant en Chef les Forces Maritimes Françaises

Secret
No 163 Cab/DN

Le 15 décembre 1939

J'ai l'honneur de vous informer que j'ai chargé
le Colonel Mariot,
le Chef de Bataillon Ganneval,

de se rendre en mission, le premier en Grèce, le deuxième en Suède et Finlande afin d'étudier sur place les conditions générales dans lesquelles pourrait être envisagée une collaboration militaire éventuelle avec chacun de ces deux Pays.

J'ai fixé le départ de ces Officiers au Mercredi 20 Décembre.

Dans le cas où vous estimeriez devoir poser à l'un ou à l'autre certaines questions précises ou orienter leurs recherches dans un sens particulier, je vous demande de vouloir bien me le faire connaître d'extrême-urgence, au besoin par une liaison d'Officier.

Signé: *Gamelin*

Čís. 126

Dotazník vypracovaný francouzským generálním štábem

Velký hlavní stan

15. prosince 1939

Generální štáb
Zástupce náčelníka štábu,
pověřenec pro mezispojenecké
styky na vnějších bojištích.
Čís. 368 AMG/TOE
Důvěrné

svěřený 17. prosince 1939
podplukovníkovi Mariotovi,
aby jej odevzdal

Dotazník

vypracovaný po dohodě s admiralitou, leteckou zbraní a generálem Weygandem — odeslati našim vojenským a leteckým přidělencům a našim námořním přidělencům v Řecku, dodatkem k telegramu, jehož opis se přikládá.*)

1. Linie odporu řeckého vojska na hranicích s frontou do Albanie, Jugoslavie a Bulharska; udejte dle možnosti co nejpřesněji hodnotu, způsob a hloubku těchto postavení.

2. Vybudované neb zamýšlené linie odporu mezi řeckými hranicemi a Soluní.

3. Překážky a destrukce.

4. Nynější možnosti přistání v Soluni, Kavale, Dedeagači a v jiných přístavech. Stávající zařízení (k přistavání, k nakládání a vykládání pomocí uvolňovacích plavidel, zdvihání nákladů, vlečení atd.) Zvýšení stávajících možností (potřebné přizpůsobení, zesílení stávajících prostředků, lhůty atd.) Poměrné číslo zesilovacích prostředků, jež by

*) Telegram nebyl nalezen.

mohly býti odebrány z nepoužitých řeckých přístavů (remorkéry, pobřežní plavidla, personál atd.).

5. Ubytovací možnosti v Soluni a v okolí Soluně.

6. Možnosti uskladnění zásob potřebných pro expediční sbor v Soluni (potraviny, střelivo, benzin, materiál), místní pomocné prostředky, zásoby benzinu A a B a zásoby pum.

7. Možnost zřízení správkárenských parků, dílen atd.

8. Stav silničních a železničních spojů, jakož i telegrafní a telefonní sítě mezi

Albanií a Soluní,
Jugoslavií a Soluní
a Tureckou Thrácií a Soluní.

Opravy, které je nutno provésti.

Použitelný pohyblivý železniční materiál. Případné jeho zesílení.

9. Letiště. Již zařízené letecké přístavy. Zařizovatelné letecké přístavy. Prostředky, jež nutno předvídati. Nynější stav prací na novém letišti západně od Soluně.

10. Protiletecká opatření pro přistavání v soluňském přístavu. Možná ochrana řeckými stihačkami.

Protiletecká ochranná opatření pro stávající zařízení.

Počet baterií na místě a počet potřebných baterií.

Obdobné otázky pro ostatní přístavy v Egejském moři.

11. Případně používatelné námořní základny (Salamis, Moudros atd.). Nynější výzbroj. Potřebná výzbroj. Technické možnosti salaminského arsenálu.

12. Jaký je stav řeckého obchodního loďstva ve východní části Středozemního moře? Které jednotky (osobní nebo nákladní parníky) mohly by býti dány k disposici pro expediční sbor? Do kdy mohly by býti tyto jednotky shromážděny v Bejrutu nebo ve Smyrně?

Přesné údaje o nakládacích vlastnostech (personál, zvířata, materiál).

13. Výměna zpráv o nepřátelských resp. nepřátelsky smýšlejících zemích.

Le 15 décembre 1939

GRAND QUARTIER GENERAL
ETAT-MAJOR GENERAL
AIDE-MAJOR GENERAL
chargé des relations
interalliées et des T.O.E.

No 368 AMG/TOE
Secret

Confié à Lt. Col. Mariot
le 17 Déc. 39 pour être remis à

Questionnaire

rédigé en accord avec l'Amirauté, l'Air et le Général Weygand, à adresser à notre Attaché Militaire et de l'Air et à notre Attaché Naval en Grèce comme suite au télégramme dont ci-joint copie.

1. Positions de résistance organisées par l'Armée grecque aux frontières, face à l'Albanie, à la Yougoslavie, à la Bulgarie. Préciser autant que possible valeur, nature et profondeur de ces organisations.
2. Positions de résistance intermédiaires, organisées ou prévues entre les frontières grecques et Salonique.
3. Obstacles et destructions.
4. Possibilités actuelles de débarquement à Salonique, Kavalla, Dédéagatch et autres ports. Moyens existants (accostage, acconage, levage, remorquage, etc....). Accroissement des possibilités (aménagements nécessaires, renforcement des moyens, délais, etc....). Part des moyens de renforcement qui pourrait être prélevée sur les ports grecs non utilisés (remorqueurs, mahonnes, personnel, etc...).
5. Ressources de cantonnement offertes par Salonique et la région de Salonique.

6. Possibilités d'entreposer à Salonique les approvisionnements nécessaires au Corps Expéditionnaire (vivres, munitions, essence, matériel). Ressources locales. Stocks essence A et B et stocks de bombes existants.

7. Possibilité d'y installer des parcs de réparation, ateliers, etc....

8. Etat des communications routières et ferroviaires ainsi que des réseaux télégraphiques et téléphoniques entre:

   l'Albanie et Salonique,

   la Yougoslavie et Salonique,

   la Thrace turque et Salonique.

   Améliorations à y apporter.
   Parc roulant ferroviaire utilisable. Renforcement éventuel.

9. Terrains d'aviation. Bases déjà aménagées. Bases aménageables. Moyens à prévoir. Etat d'avancement des aménagements du terrain en construction à l'Ouest de la ville de Salonique.

10. Protection anti-aérienne des débarquements dans le port de Salonique. Protection pouvant être réalisée par l'aviation de chasse grecque.
    Protection anti-aérienne des installations.
    Nombre de batteries existantes. Nombre de batteries nécessaires.
    Mêmes questions pour les ports de la Mer Egée autres que Salonique.

11. Bases navales qui peuvent être utilisées (Salamine, Moudros, etc...). Equipement actuel. Equipement à réaliser. Moyens de l'arsenal de Salamine.

12. Quelle est la situation de la flotte de commerce grecque en Méditerranée Orientale?

    Quels sont les moyens (paquebots ou cargos) qui

pourraient être mis à la disposition du Corps Expéditionnaire? Dans quels délais pourraient-ils être rassemblés à Beyrouth ou à Smyrne?

Préciser leur capacité d'enlèvement (personnel, animaux, matériel).

13. Echanges de renseignements sur pays ennemis ou hostiles.

Čís. 127

Zpráva francouzského námořního přidělence v Athénách

Sestava informací čís. 33 Athény 22. prosince 1939

Věc: Výčet přístavů v severním Řecku, které se hodí pro vylodění vojska

Pramen: Generální štáb řeckého válečného loďstva

Reference: Průzkum z 9. října 1939 o přístavech Solumu a Dedeagači. Sdělení z listopadu 1939 o vedlejších přístavech v řecké Thrácii: Kavale, Elefterai, Dedeagači, Keramoti

Mezi důvěrnými sděleními řeckého generálního štábu jest též výčet přístavů v severním Řecku, použitelných pro vylodění vojska, jakož i soupis jejich výkonnosti.

1. Seznam přístavů:

Volo	Kavala
Soluň	Keramoti
Amphipolis	Porto-Lago
Elefterai	Dedeagač (Alexandrople)

2. Výkonnost:

Volo: použitelný ve dne i v noci; elektrické osvětlení. Současná přistavací možnost pro 3 lodi o 5000—6000 t. Žádný jeřáb pro vykládání těžkého materiálu. Dostatečné zásobování vodou. Největší provozní obrat:

na silnicích 300 t denně,
po železnici 400 t za 24 hodiny.

Soluň: použitelný ve dne i v noci; elektrické osvětlení. Současná přistavací možnost pro 11 lodí o 5000—6000 tunách, z toho pro dvě v jugoslávském svobodném pásmu přístavu a pro dvě u nábřeží, která nejsou chráněna tříštičem vln. Je-li nutné rozdělení, aby se zmenšilo nebezpečí ze vzduchu, pak lze počítati jen se čtyřmi loďmi, které mohou současně přistati. Kromě toho lze za příznivého počasí počítati se současným vykládáním 5—6 lodí, které nekotví u hrází, pomocí plavidel.

Výstroj přístavu zdvihadly:

1 jeřáb o nosnosti 15 t,
2 jeřáby o nosnosti 5 t,
1 jeřáb o nosnosti 3,5 t,
5 jeřábů o nosnosti 2 t.

Dostatečné zásobování vodou.

Největší provozní obrat:

po železnici 1000 t za 24 hod.

Amphipolis: Po zavedení elektrického osvětlení použitelný ve dne i v noci.

Současná přistavací možnost pro 4 lodi o 5000—6000 t. Žádný jeřáb pro vyloďování těžkého materiálu. Žádné zásobování vodou.

Největší provozní obrat:

po železnici nic,
po silnicích 400 t za 24 hod.

Elefterai: po zavedení elektrického osvětlení použitelný ve dne i v noci.

Současná přistavací možnost pro dvě lodi o 5000 až

6000 t a jednu menší loď, současné vykládání 2 lodí šalupami (dopraviti sem z jiných přístavů).
Žádný jeřáb pro vykládání těžkého materiálu.
Největší provozní obrat:
po silnicích 300 t za 24 hod.

Kavala: ve dne i v noci použitelný, elektrické osvětlení.
Současná vykládací možnost pro 4 lodi o 5000—6000 t.
Žádná zdvihadla.
Dostatečné zásobování vodou.
Největší provozní obrat:
po silnicích 400 t za 24 hod.

Keramoti: po zavedení elektrického osvětlení ve dne i v noci použitelný.
Současná přistavací možnost pro 2 lodi o 5000 až 6000 t.
Žádný jeřáb pro vykládání těžkého materiálu.
Žádné zásobovní vodou.
Největší provozní obrat:
po silnicích 200 t za den.

Porto-Lago: po zavedení elektrického osvětlení použitelný ve dne i v noci.
Možnost současného vykládání dvou lodí pomocí šalup (povolati z jiných přístavů).
Žádný jeřáb pro vykládání těžkého materiálu.
Žádné zásobování vodou.
Největší provozní obrat:
po silnicích 200 t za den.

Dedeagač (Alexandrople): přístav se staví, má býti dokončen koncem roku 1940.
Elektrické osvětlení.
Za příznivého počasí současné vykládání 3—4 lodí.
Žádný jeřáb pro vykládání těžkého materiálu.
Zásobování vojska vodou zajištěno, není však zajištěno zásobování vodou pro lodi.
Největší provozní obrat:
po silnicích 300 t za 24 hod.,
po železnici 500 t za den.

Compte rendu de renseignements No 33

Grèce

Attaché Naval en Grèce

Athènes, le 22 décembre 1939

Objet: Enumération des ports du Nord de la Grèce utilisables pour le débarquement de troupes.

Source: Etat-Major de la Marine hellénique.

Références: Etude d'Octobre 1939 sur les ports de Salonique et de Dédéagatch. Notice de novembre 1939 sur les ports secondaires de la Thrace grecque: Kavalla, Elefterai, Dédéagatch, Kéramoti.

Parmi les informations communiquées secrètement par l'Etat-Major hellénique figure une énumération des ports du Nord de la Grèce utilisables pour le débarquement des troupes, ainsi qu'un résumé de leurs possibilités.

1) Liste des ports.

Volo	Kavalla
Salonique	Kéramoti
Amphipolis	Porto-Lago
Elephterai	Dédéagatch (Alexandrople)

2) Possibilités.

Volo: Utilisable de jour et de nuit; éclairage électrique.

Pas de grue pour le déchargement de matériels lourds.

Alimentation en eau suffisante.

Débit maximum:

par route: 300 tonnes par jour

par voie ferrée: 400 tonnes par 24 heures.

Salonique: Utilisable de jour et de nuit; éclairage électrique.

Possibilité d'accostage simultané de 11 bâtiments de 5 à 6.000 tonnes, dont deux dans la zone franche yougoslave du port et deux le long des quais non protégés par le brise-lames. En cas de dispersion nécessaire pour réduire les effets du danger aérien, on ne doit compter que 4 bâtiments accostant simultanément. On peut compter, en outre, par temps favorable, le déchargement simultané par batelage de 5 à 6 bâtiments non accostés. Equipement du port en moyens de levage:

1 grue de 15 tonnes
2 grues de 5 tonnes
1 grue de 3 tonnes 5
5 grues de 2 tonnes.

Alimentation en eau suffisante.

Débit maximum:
par voie ferrée: 1.000 tonnes par 24 heures.

Amphipolis: Utilisable de jour et de nuit après installation d'un réseau d'éclairage.

Possibilité d'accostage simultané de 4 bâtiments de 5 à 6.000 tonnes.

Pas de grue pour le déchargement de matériels lourds.

Pas d'alimentation en eau.

Débit maximum:
par voie ferrée: néant
par route: 400 tonnes par 24 heures.

Elephterai: Utilisable de jour et de nuit après installation d'un réseau d'éclairage.

Possibilité d'accostage simultané de deux bâtiments de 5 à 6.000 tonnes, et d'un petit bâtiment; déchargement simultané de 2 navires par chaloupes (à amener d'autres ports).

Pas de grue pour le déchargement de matériels lourds.

Débit maximum: par route: 300 tonnes par 24 heures.

Kavalla: Utilisable de jour et de nuit; éclairage électrique.

Possibilité d'accostage simultané de 4 bâtiments de 5 à 6.000 tonnes.

Pas de moyens de levage.

Alimentation en eau suffisante.

Débit maximum:
par route: 400 tonnes par 24 heures.

Kéramoti: Utilisable de jour et de nuit après installation d'un circuit d'éclairage.

Possibilité d'accostage simultané de 2 bâtiments de 5 à 6.000 tonnes.

Pas de grue pour le déchargement de matériels lourds.

Pas d'alimentation en eau.

Débit maximum: par route: 200 tonnes par 24 heures.

Porto-Lago: Utilisable de jour et de nuit après installation d'un circuit d'éclairage.

Déchargement simultané de 2 bâtiments par chaloupes (à amener d'autres ports).

Pas de grue pour le déchargement de matériels lourds.

Pas d'alimentation en eau.

Débit maximum: par route: 200 tonnes par jour.

Dédéagatch (Alexandrople): Port en cours de construction; achèvement prévu pour la fin de 1940.

Eclairage électrique.

Par temps favorable, déchargement simultané de 3 à 4 bâtiments.

Pas de grue pour le déchargement de matériel lourd.

Alimentation en eau assurée pour les troupes, *non* assurée pour les bâtiments.

Débit maximum:

par route: 300 tonnes par 24 heures
par voie ferrée: 500 tonnes par jour.

Čís. 128

Zápis vrchního velitele francouzského vojska generála Gamelina o případné mezispojenecké intervenci na Balkáně

(Výtah)

189 Cab /D. N.

Velký hlavní stan 4. ledna 1940

Náčelník generálního štábu řecké armády oznámil, že s výhradou dostatečné podpory leteckými a protileteckými silami byl by s to zajistiti vylodění spojeneckého expedičního sboru v Soluni.

... Francouzské vrchní velitelství bude s největší diskretností dále udržovati spojení s jugoslávským, rumunským a řeckým vrchním velitelstvím, aniž by angažovalo nějakým způsobem náčelníky britských generálních štábů...

Podepsán:

Gamelin

Note relative à l'intervention interalliée éventuelle dans les Balkans

189 Cab/D.N.

Grand Quartier Général
Le 4 janvier 1940

. . . . . Le Chef d'Etat-Major Général de l'Armée grecque a fait connaître que, sous réserve d'un appoint suffisant de forces aériennes et anti-aériennes, il serait en mesure de garantir le débarquement à Salonique d'un corps expéditionnaire interallié.

. . . . . Le Haut Commandement français maintiendra avec la plus grande discrétion les contacts avec les Hauts-Commandements yougoslave, roumain et grec, sans engager en aucune façon les Chefs d'Etat-Major britanniques . . . . .

Signé: *Gamelin*

Čís. 129

Říšské ministerstvo zahraničních věcí německému vyslanci v Athénách

Telegram

Berlin 12. ledna 1940

Prosím, abyste ještě jednou oznámil řecké vládě, že její názor o otázce lodního prostoru, který je v rozporu s praksí většiny jiných neutrálních vlád, zvláště v Evropě, není žádným způsobem sdílen německou vládou, která jej živě lituje. Otázka lodního prostoru je v hospodářské válce ústředním problémem. Jednostranné podporování našich nepřátel Řeckem nikterak nemůže počítati s tím, že bude trpěno, i když děje se opomenutím státních opatření o zabránění prodeje a nájmu příčícím se neutralitě, provedených v jiných zemích bez našeho vlivu. Jste proto pověřen, abyste v závěru opakoval své prohlášení z 1. prosince,

že v prodeji nebo pronajímání řeckých lodí nepřátelským mocnostem spatřujeme protineutrální čin, který nutně bude míti za následek postup německých námořních sil proti řeckým lodím.

Ritter

Čís. 130

Německé vyslanectví v Haagu říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Zpráva

Obsah: Velká Britanie

Nastávající pronájem 50—60 řeckých lodí britské vládě.

Haag, 23. ledna 1940

Když před tím koncem listopadu přinesl anglický tisk zprávy o domnělém pronajímání řeckých lodí britským rejdařstvím, aniž by byl uveřejnil údaje o rozsahu, oznamuje nyní list „Financial News" ve svém vydání z 23. t. m., že vbrzku skončí se jednání mezi řeckými rejdaři a britskou vládou o dočasném pronájmu 50—60 řeckých lodí. Nájemné sazby budou se prý pohybovati mezi 17/- až 21/- sh za měsíc a t. Kromě toho rejdaři prý žádají, aby britská vláda platila prémiové výlohy za pojištění proti válečným škodám.

Uvedené nájemné sazby jsou asi čtyř až šestinásobkem mírových sazeb. Na základě odhadů, které v poslední době byly uspořádány britskými interesovanými rejdařskými kruhy v jiné souvislosti, znamenají uvedené sazby asi 40 až 60procentní zúročení kapitálu investovaného do lodí.

Dosud neví se, zda řecký ministr námořní dopravy Tsiffos není ještě v Londýně, kam se odebral začátkem tohoto měsíce, a zda případně nespoluúčinkoval při vyjednávání; z časové souvislosti mohlo by se však tak předpoklá-

dati. Též řecký ministr financí Apostolides odebral se kolem 15. t. m. s hospodářskou delegací k jednáním o obchodní smlouvu do Londýna.

Z příkazu:
von Selzam

Čís. 131

Zápis vrchního velitele francouzského vojska generála Gamelina o francouzsko-britské vojenské politice na Balkáně a na Středním východě

(Výtah)

Důvěrné

6. března 1940

. . . . . 3. Balkánský problém týká se především Francie, poněvadž Francie pokládá za žádoucí a možné, aby

a) Německu a Sovětskému Rusku uzavřel se přístup k úžinám a k Egejskému přes Balkán;

b) aby uvnitř Balkánu postavily se proti německým a sovětským armádám na obrovské opotřebovací frontě armády balkánských zemí.

Tato otázka souvisí ostatně těsně s postojem Italie, bez jejíhož otevřeného nebo mlčky daného souhlasu nemůžeme zasaditi žádné bojové síly v Soluni.

Ostatně francouzská armáda odjakživa udržovala pravidelné styky s armádami jugoslávskou a rumunskou a též s řeckou . . .

Za těchto okolností francouzské vrchní velitelství předvídá zasazení hlavních francouzských válečných sil v soluňské oblasti jednak proto, že spojencům jde o uzavření přístupu k Egejskému moři protivníkovi, jednak též proto, aby se pomáhalo Jugoslavii nebo Rumunsku nebo aby se v dohodě s ostatními balkánskými státy dříve upravil bulharský problém.

Podepsán:
Gamelin

Note sur la Politique Militaire Franco-Britannique dans les Balkans et le Moyen-Orient

Le Général Commandant en Chef
Gamelin,

Chef d'Etat-Major Général de la Défense Nationale,

Commandant en Chef les Forces Terrestres

Secret

Le 6 mars 1940

. . . 3. Le problème balkanique intéresse avant tout la France, parce qu'elle croit désirable et possible:

a) d'interdire l'accès aux Détroits et à la Mer Egée, par les Balkans, à l'Allemagne et à l'URSS.

b) de constituer à l'intérieur des Balkans un vaste front d'usure en opposant les armées balkaniques aux armées allemandes et soviétiques.

La question est d'ailleurs étroitement liée à l'attitude de l'Italie, sans l'assentiment avoué ou tacite de laquelle nous ne pouvons nous engager en forces à Salonique.

D'autre part, l'Armée française a toujours eu des relations suivies avec les Armées yougoslave, roumaine et même grecque . . .

Dans ces conditions, c'est dans la région de Salonique que le Haut Commandement Français envisage d'appliquer le gros des forces françaises, soit qu'il s'agisse pour les Alliés d'interdire à leurs adversaires l'accès de la Mer Egée, soit même qu'il s'agisse pour eux de se porter au secours de la Yougoslavie ou de la Roumanie, ou de régler préalablement le problème bulgare, de concert avec les autres Etats balkaniques . . .

Signé: *Gamelin*

Čís. 132

Armádní generál Weygand, vrchní velitel bojiště ve východním Středomoří, vrchnímu veliteli francouzského vojska generálu Gamelinovi

(Výtah)

Čís. 333/ 3. S. Hlavní stan 14. března 1940

Důvěrné

Věc: Styk s balkánskými generálními štáby

Mám čest podati Vám zprávu o postupu našich styků s různými balkánskými generálními štáby a o dosažených výsledcích.

. . . . . .

V Řecku major Cherrière z ředitelství dopravy a vozatajské služby skončil právě průzkum opěrných bodů, který trval asi týden. Zprávu o tom jsem dosud neobdržel.

Řecký generální štáb dovolil též průzkumné cesty dvou důstojníků letecké zbraně. Tito důstojníci se právě vrátili. Jejich zpráva je uspokojující. Jejich průzkumy dovolily, aby se zjistilo, jaké úsilí vyvinul řecký generální štáb, aby vytvořil pozemní organisaci, která by umožňovala rychlý zásah svazů moderní letecké zbraně. Řecký generální štáb dává nám od nynějška k disposici tyto opěrné body:

v Thesalii: Kardistu — Pharsalu — Neo Anchialos — Turnavos — Almyros;

v Macedonii: Guidu — Nea Pellu — Lembet — Mikra Megalu — Mikru — Gorgop Cheiseru — Livadogluri — Florinu — Ptolemais.

S výjimkou několika změn, o které jsme žádali, odpovídají tato letiště tlumočeným potřebám. Tato letiště budou spojena cestami s přísunovými základnami. Naši letečtí důstojníci byli velmi uspokojeni přijetím a úlevami, které jim byly poskytnuty řeckým generálním štábem . . . .

Generál,
vrchní velitel bojiště vých. Středomoří
Weygand

Le Général d'Armée Weygand, Commandant en Chef le Théâtre d'Opérations de Méditerranée Orientale, à Monsieur le Général Commandant en Chef les Forces Terrestres

No 333/3. S.
Secret
Objet: Contacts avec les Etats-Majors Balkaniques.

Q. G., le 14 mars 1940

J'ai l'honneur de vous rendre compte du point où en sont nos contacts avec les différents Etats-Majors Balkaniques et les résultats obtenus.

. . . . .

En Grèce, un Officier de la Direction des Transports et Services, le Commandant Cherrière, vient d'accomplir une reconnaissance portant sur les bases, qui a duré une semaine environ. Je n'en ai pas encore le compte-rendu.

L'Etat-Major Grec avait également autorisé les reconnaissances de deux Officiers de l'Air. Ces Officiers viennent de rentrer. Leur compte-rendu est satisfaisant. Leurs reconnaissances ont permis de constater l'effort considérable fourni par l'Etat-Major Grec pour organiser une infrastructure permettant l'engagement rapide de formations d'aviation moderne. L'Etat-Major Grec réserve à notre disposition, dès maintenant, les bases suivantes:

En Thessalie: Kardista—Pharsala—Nea Agchiclos—Turnavos—Almyros;

En Macédoine: Guida—Nea Pella—Lembet—Mikra Megala—Mikra—Gorgop Cheiseru—Livadogluri—Florina—Ptolimay.

Sauf quelques modifications demandées, ces terrains conviennent aux besoins exprimés. Ils vont être reliés aux bases de ravitaillement par des voies

d'accès. Nos Officiers de l'Air ont été très satisfaits de l'accueil réservé et des facilités données par l'Etat-Major hellénique . . . .

Le Général Commandant en Chef
le Théâtre d'Opérations de
Méditerranée-Orientale

Weygand

Čís. 133

Zápis vrchního velitelství říšského válečného loďstva

(Výtah)

Berlin 25. dubna 1940

Plavba v balkánském prostoru jako zásobovatel nepřítele

I. Řecko:

V prvním válečném pololetí bylo statisticky zachyceno a neustále v pohybech sledováno 459 z 607 řeckých obchodních lodí, t. j. asi 70% celkového počtu lodí se skorem 90% celkové tonáže, tudíž většinou větší lodi.

165 lodí nebo okrouhle 36% pozorovaných řeckých lodí plavilo se s asi 696.801 BRT jednoznačně pro nepřítele, t. j. skorem 41% řecké obchodní tonáže. Při tom nejsou pokládány za plavby pro nepřítele jízdy do Holandska—Belgie, ačkoliv částečně jistě slouží zásobování nepřítele.

Podle dosavadních pozorování plavilo se v prvním válečném pololetí do

a)	Anglie	458.573 BRT
	angl. kolonií	43.875 BRT
	Francie	133.900 BRT
	franc. kolonií	5.267 BRT
	nepř. Středomoří	55.186 BRT

b) Holandska—Belgie	291.284 BRT
severských států	26.510 BRT
Španělska-Portugalska	26.545 BRT
neutrální Středomoří	125.692 BRT
(z toho do Italie)	47.623 BRT
USA	62.869 BRT
východní Asie	132.657 BRT
ruský nájem	26.877 BRT
do nepřátelských zemí	696.801 BRT
do neutrálních zemí	692.434 BRT
neurčité země určení	217.121 BRT

Při tomto výčtu je zvlášť nápadný silný podíl řecké plavby v lodním styku v Lamanšském průlivu a na Atlantiku. Tento podíl je též příčinou velkých válečných ztrát řeckého obchodního loďstva.

Předpokládáme-li zhruba průměrně 15 jízd na loď a rok, tu jen tyto lodi dopravily za první válečné půlletí asi 4,8 mil. t nákladu jen do Anglie a asi 1,4 mil. t jen do Francie, vedle asi 3 mil. t do Holandska—Belgie.

Z řeckých lodí plavících se do nepřátelských zemí byly pozorovány 42 lodi s asi 130.000 BRT v službě na linkách. Asi třetina těchto lodí sloužila výhradně nebo skorem výhradně dopravě obilí, hlavně na linii Rumunsko—Marseille (10 lodí s 19.327 BRT), ale též na linkách Středozemní moře—Anglie a Jižní Amerika—nepřátelské země, při čemž v anglických rutách bylo použito všech linií. Náklad různého druhu byl dopravován v linkové službě především ze zámoří do nepřátelských zemí, tak na př. rudy ze Španělska nebo v poslední době stoupající měrou ze Soluně (jen v lednu 1940 asi 2.100 t proti 50.000 t v ročním průměru před válkou), cukr z USA—Kuby, bavlna z Nového Orleansu a válečný materiál z Nového Yorku. A v dopravě dříví do Anglie soutěží řečtí rejdaři nejen na Atlantiku, ale též v baltické dopravě co nejostřeji s norskými rejdaři, poněvadž tito podle novějších zpráv chovají se váhavě při provádění transportů dříví. Asi

v stejném rozsahu byly zjištěny v Středozemním moři transporty benzinu, chemických výrobků, uhlí, dřeva, strojů a střeliva, většinou pro nepřátelské přístavy ve východním Středomoří, zvlášť též transporty potravin jako tuku a másla, které byly zakoupeny řeckými firmami na anglický účet v Braile a v Galaci, a které byly dopraveny k hromadění pravděpodobně velkých zásob do Alexandrie, dále transporty rudy a uhlí do Středozemního moře nebo ze Středozemního moře do nepřátelských zemí.

V divoké (volné) plavbě, v níž je zaměstnána velká většina řeckých lodí, nedopravovaly se skorem žádné produkty řecké půdy, tudíž i zde vystupuje řecká plavba skorem výhradně pouze jako dopravce cizích výrobků, což ostatně je též vyjádřeno nízkými číslicemi v řecko-anglickém nebo řecko-francouzském styku.

Asi 60% řeckého obchodního loďstva je prý nyní pronajato pro jednu nebo několik jízd do Anglie za měsíční sazbu 36 liber za t.

Z příkazu

Mever

Čís. 134

Francouzská admiralita francouzskému ministerstvu zahraničních věcí

Telegram

Čís. 4213

Paříž 19. května 1940

... Tento materiál, který nesmí býti doprovázen žádným personálem, byl by zdánlivě prodán řecké vládě. Po vylodění v Pireu bude rozvržen na řeckém území podle instrukcí francouzského generálního štábu.

Na obálce telegramu je tato vlastnoruční poznámka:

Řecká vláda jest ochotna již nyní převzíti materiál, který je určen pro případně vyloděné spojenecké vojsko.

Amirauté à Affaires Etrangères

Télégramme

No 4213

Paris, le 19 mai 1940

. . . . Ce matériel qu'aucun personnel ne doit accompagner serait vendu fictivement au Gouvernement grec. Après débarquement au Pirée il serait réparti sur territoire grec conformément indications de l'Etat-Major de l'Armée française.

Na obálce telegramu je tato vlastnoruční poznámka:

Le Gouvernement grec est prêt à accepter dès maintenant du matériel destiné à d'éventuelles troupes alliées de débarquement.

Čís. 135

Říšské ministerstvo zahraničních věcí německému vyslanci v Athénách

Telegram

Berlin 2. srpna 1940

Prosím o zjištění, zda a jakým trestům se vystavují řečtí námořníci zdráhající se zúčastniti se plavby do Anglie. V případě, že trestní sankce jsou i dnes použitelné, prosím, abyste poukázal na to, že pro německou vládu je naprosto nepochopitelné, když řecká vláda na jedné straně odmítá vykonávati vliv na rejdaře, naproti tomu však námořníky nutí zákonitými ustanoveními k jízdám, které jsou spojeny s největším nebezpečím života. Takový postup musí u nás vyvolati dojem, že Řecko zcela proti svým skutečným zájmům snaží se hlavně, aby podporovalo našeho nepřítele, Anglii, vším možným způsobem. Není třeba šířiti se o tom, že tento stav, nehledíc k našemu námořnímu vedení války, nemůže zůstati bez následků pro celé naše stanovisko vůči Řecku a řecké vládě.

Prosím o písemnou zprávu o tom, co jste zařídil, a o odpovědi řecké vlády. *Wiehl*

Čís. 136

Říšské ministerstvo zahraničních věcí německému vyslanci v Athénách

Telegram

Berlin 24. srpna 1940

Za pobytu v Berlinu bylo prohlášeno řeckému odborovému přednostovi Kyrouovi při rozhovoru s vyslancem Clodiem, že snad naší největší předhůzkou Řecku je skutečnost, že největší část řecké tonáže stále ještě jezdí pro Anglii. Právní protivývody nejsou opodstatněny. Očekáváme, že Řecko ihned zruší zákonný nátlak na řecké námořníky, aby jezdili do Anglie, a lodím s řeckou vlajkou zakáže každou jízdu do Anglie, k čemuž nejlepší příležitost poskytuje blokádní prohlášení Německa a Italie. Kdyby řecká vláda setrvala na svém nynějším postoji, tu mohlo by to přivoditi pro celkové řecké zájmy vážnější nebezpečí než je přechodné zabavení lodí Řeků bydlících v cizině.

Weizsäcker

Čís. 137

Zápis o přijetí řeckého vyslance v Berlíně (Berlin) říšským ministrem zahraničních věcí Ribbentropem ve Fuschlu 26. srpna 1940

Fuschl 27. srpna 1940

Pan říšský ministr zahraničních věcí prohlásil k řeckému vyslanci, že dělíme země na takové, které zaujaly postoj pro Osu, a na státy, které se vyslovily pro Anglii. Pokládali jsme Řecko za zem, která optovala pro Anglii, neboť Řekové přijali anglické záruky, dodávali Angličanům válečný materiál a jezdili se svými loďmi do anglického uzavřeného pásma. Ostatně máme i jiné doklady, které nám dokazovaly proanglický postoj Řecka. Říšský ministr zahraničních věcí pokládá tento postoj za nemoudrý. O Ev-

ropě budou v příštích staletích rozhodovat mocnosti Osy a postoj Osy vůči evropským státům bude se říditi postojem těchto států vůči Anglii za existenčního boje Německa a Italie.

Pan říšský ministr zahraničních věcí může proto dáti Řekům jen jedinou radu, aby za prvé přizpůsobili se této situaci ve své všeobecné politice, a za druhé, aby jako důsledek tohoto postoje s Italy co nejpřátelštěji shodli se a dohodli. Říšský ministr zahraničních věcí zdůraznil vůči řeckému vyslanci, že Středozemní moře je zájmovou oblastí našeho italského spojence a že my tudíž nemáme přímých zájmů. Jelikož však řecká vláda žádala o radu německou vládu, může říšský ministr zahraničních věcí jen naléhavě raditi řeckému vyslanci, aby jak s ohledem na bezprostřední, tak i další budoucnost co nejrychleji bylo vyhověno italským stížnostem a případným italským přáním.

Řecký vyslanec zdál se býti vážně zneklidněn tím, že máme v rukou důkazy řeckého chování proti neutralitě, a chtěl se dozvěděti něco bližšího, což říšský ministr zahraničních věcí odepřel.

Ostatně řecký vyslanec stěžoval si do postoje italské vlády, což říšský ministr zahraničních věcí odmítl poukazem na nám známé podporování anglických námořních zájmů Řeckem. Říšský ministr zahran. věcí poukázal dále vyslanci na skutečnost, že Athény a Řecko jsou nyní sídlem celé zpravodajské a propagační služby anglické Secret Service.

Sonnleitner

Čís. 138

Řeč britského státního tajemníka pro Indii Ameryho v Newmarketu 1. prosince 1940

(Výtah)

... Můžeme-li Řecku umožniti, aby vydrželo do té doby, kdy vyřídíme Italy v Egyptě, pak budeme míti pro naše

armády zajištěné postavení, z něhož bychom mohli ohrožovati bok každého německého útoku proti Turecku. Z tohoto postavení mohli bychom pomocí našich vlastních armád a pomocí armád nových spojenců, které shromáždí naše vzrůstající síla, zasaditi smrtelnou ránu německému draku, nikoliv na šupinatém pancíři Siegfriedovy linie, ale na jeho měkké spodní straně . . .

Čís. 139

Řeč britského ministerského předsedy Winstona Churchilla v dolní sněmovně 19. prosince 1940

(Výtah)

. . . Nesmím zapomenouti na činy, které v této bitvě vykonal letecký maršálek Longmore. V kritické chvíli jeho příprav byli jsme nuceni odebrati mu velmi velkou část jeho bojových sil, aby byly poslány do Řecka. Přesto pokračoval ve svých snahách za zvýšeného nebezpečí. Způsob, jak ovládl tuto situaci za spolupráce s armádou, zaslouží nejvyšší pochvaly . . .

Čís. 140

Výtah z Vůdcovy řeči v berlínském Sportovním paláci 30. ledna 1941

. . . Snad doufají v Balkán; i na to bych mnoho nedal, neboť jedno jest jisté: kde Anglie se objeví, tam ji napadneme, a jsme na to dosti silni! . . .

Čís. 141

Vrchní velitelství branné moci říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Berlin 7. března 1941

Podle spolehlivých zpráv a hlášení byly v době od začátku listopadu 1940 do začátku března 1941 přeloženy tyto části britské letecké zbraně na řecké území:

asi 100 bitevních letadel (80 na pevninu, 20 na Krétu),

asi 80 stihaček (z toho 20 na Krétu),

asi 10 pozorovacích letadel.

Celkovou sílu letadel RAF na začátku března v Řecku lze odhadovati na 180 až 200 letadel.

Podle hlášení byla RAF obsazena trvale nebo dočasně tato letiště (mimo polní letiště, jichž bylo používáno dočasně):

a) v prostoru u Athén: Eleusis, Tatoi, Kalamathi, Skaramanga, Paramythia, Jannina a Larissa.

b) Soluň — Sedes.

c) Argostolion, Kalamata (Pelopones).

d) Iraklion na Krétě.

Tato letiště byla během těchto čtyř měsíců podstatně zlepšena technickým personálem, jejž přivezli Angličané. (Stavba hangárů, ubikací, zřízení tankovacích stanic, přivezení shazovací munice.)

Celkem bylo začátkem března na místě asi 8000—10.000 mužů pozemního technického personálu.

Náčelník vrchního velitelství branné moci:

Z příkazu:

Brinckmann

Čís. 142

Vrchní velitelství branné moci říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Berlin 11. března 1941

Hlášení o pohybech britského vojska v Řecku v době od 1. do 9. března 1941:

1. Od 4. 3. přibylo z Kréty do Athén a okolí 5000 mužů, většinou pěchota, částečně též protiletadlová obrana a zákopníci. Mužstvo skládá se většinou z Australců, ale též z Novozélanďanů a z četných cyperských Řeků. Ubytování u letišť Tatoi a Eleusis.

2. Britský transportér, který přibyl 4. 3. do Pirea, vylodil 6000 až 7000 Britů s polní výzbrojí, prý mužstvo pro obsluhu pobřežních baterií.

3. 7. 3. v poledne rozbili britští zákopníci u Elleniko velké stanové tábory, které odpoledne byly obsazeny 1500 až 1800 muži z nově přibyvších britských oddílů. Tyto oddíly přibyly v polní zbroji na palubě křižníkové flotily, která v poledne vjela do přístavu.

4. 8. 3. večer obsadilo asi 2500 britských vojáků letiště Elleniko a Voula. V Eleusis bylo vyloděno 1000 mužů britského vojska; ubytování u tamějšího letiště.

5. Britové budou podporovati Řeky zesíleným zasazením letecké zbraně, jakož i pozemními bojovými silami, domněle v síle 2—3 pěších divisí. Zasazení přes Volos na linii Olymp—Grammos.

Náčelník vrchního velitelství branné moci:

Z příkazu:

Brinckmann

Čís. 143

Vrchní velitelství branné moci říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Berlin 18. března 1941

Hlášení o pohybech britského vojska v Řecku v době od 10. do 16. března 1941:

1. 10. 3. večer přibyl svaz britských křižníků s 2000 muži pěchoty. Odtransportování směrem k letištím Elleniko a Voula. 10. 3. v poledne projela Athénami britská kolona 6 středních a 5 lehkých bojových vozů, které přijely od Pirea; kolona jela směrem k letišti Tatoi.

2. 10. 3. provedené vylodění britského vojska dělo se na základě předcházejících dohod mezi Angličany a Řeky. Celkový počet britských vojenských oddílů a RAF na řecké pevnině asi 18.000—20.000 mužů. Posledně vyloďované vojsko přichází z Kréty a z Palestiny. Vojsko odpochodovalo částečně 10. a 14. 3. přes Theby na sever. O příchodu do Larissy nejsou po ruce ještě žádné doklady.

Náčelník vrchního velitelství branné moci:

Z příkazu:

Brinckmann

Čís. 144

Vrchní velitelství branné moci říšskému ministerstvu zahraničních věcí

Berlin 25. března 1941

Hlášení o pohybech britského vojska v Řecku v době od 16. března do 20. března 1941:

1. 9. března: nalodění dvou britských divisí (40.000 mužů) v Alexandrii, určených pro Krétu.

2. 19. března bylo v Pireu vyloděno: 11 baterií

8,75 cm kanonů-houfnicí s traktory, 12 tanků s kulomety, dále 300 lehkých nákladních automobilů se střelivem, pohonnými látkami a zákopnickým nářadím. — 16. 3. vylodil britský nákladní parník v Eleusis 43 tanků s kulomety a 150 mužů pancéřových oddílů. — Křižník, který přibyl 19. 3. vylodil v Piraeu 500 mužů britských oddílů.

3. 16. 3. byly zjištěny ve Verria, Naussa, Edessa a Janica (v okolí Soluně) australské motorisované oddíly.

4. 16. 3. přibyly britské motorisované oddíly do jihozápadní Macedonie. Do prostoru Janica, Edessa, Naussa a Verria přicházejí neustále Australci. Koncentrace vojska v okolí Larissy, Volosu a Katerini. V Olympském pohoří na všech důležitějších bodech opevnění zřízená anglickým vojskem. Britové zasazují lehké a středně těžké tanky.

5. 18. března:

Celkový počet vojska na řecké půdě obnáší asi 30.000 až 40.000 mužů, hlavně Australců. Kromě leteckého vojska s pozemním personálem přibyly nyní silnější útvary asi většího počtu motorisovaných nebo částečně motorisovaných divisí, zesílené pancéřovými jednotkami. Nejnověji byly pozorovány motorisované zákopnické a zpravodajské oddíly, dělostřelectvo, těžké pěší zbraně a protitanková děla. Odtažení z průchodních táborů v okolí Athén po železnici nebo pomocí automobilů do Theb a Larissy. Předsunuté britské oddíly v Katerini a na severozápad od Larissy. Obsazení zadního pásma řopíku (pevnůstek) na Aliakmonu zdá se proto možné.

Náčelník vrchního velitelství branné moci:

Z příkazu:

Brinckmann

K 25·-

NAKLADATELSTVÍ ORBIS • PRAHA

ÚŘEDNÍ DOKUMENTY O KONFLIKTU S JUGOSLÁVIÍ A ŘECKEM